

B. X. O

Habsburg

79.

Joseph Graf von Habsburg

Bei Gabi Winkl

Vrbidán
bei ... mit

GRATÆ POSTERI
TATI SIC ISMVNDVS LIBER BARO IN HER-
berstain Neypag & Guettenhag, Primarius Ducatus Carinthiæ Hæ-
reditariusq; & Camerarius & Dapifer &c. Immunitate meritorum ergo
donatus actiones suas à puerò ad annum usq; ætatis suæ septua-
gesimum quartum, breui commentariolo
notatas reliquit.

VIENNÆ AVSTRIÆ EXCV-
debat Raphael Hofhalter
ANNO
M. D. L X.

НЕР

Б

№ 24.241 D

21.12.57

СОХРАНЯЕМЫЕ ВЫСТАВКИ
National Library of the USSR, Moscow

ОНИА

ДЛЯ М

GRATAE POSTERI

TATI SIGISMUNDVS LIBER BARO INHER-
berstain Neyperg & Guertenhag, Primarius Ducatus Carinthia & Hæ-
reditariusq; & Camerarius & Dapifer &c. Immunitate meritorum ergo
donatus, actiones suas à puer ad annum usq; ætatis suæ septua-
gesimum quartum, breui commentariolo
notatas reliquit.

Es hoc cōmune non modo populorum omnium, verum etiam famili-
arum plētarumq; vt sibi de origine & vetustate generis maiorumq;
suorum gratulentur, gloriæ & laudj id sibi fore putantes. Quocirca mihi
quoq; cupidus ista incessit, vt progenitorum atauorumq; meorum nomi-
na & generationis seriem inquirerem, eamq; descriptam publicarem. Sed
iusto serius id mihi in mentem venit, qui rectius rem omnē viuo adhuc
patre meo Leonhardo Herberstainio, perdiscere potuisse. Quantum
tamē eius rei ex quarundā literarū monumentis collegi, in scriptum hoc
mihi referre visum est, non eo consilio, quod vel ipse de maiorum
meorum virtute tantum & virtutis prēmijs nobilitatisq; insignibus partis
gloriari atq; eis contentus esse velim vel agnati gentilesq; mei causam
& occasionem habeant, vt ex vetusta familiæ & nobilitatis origine super-
bos concipient animos, eamque solam iactantes existiment nihil sese am-
plius ad laudem & gloriam requirere debere, vt generis antiquitas & no-
bilitas ipsa egregijs quoq; ipsorum virtutis factis confirmetur, sed vt poti-
us domestica veræ generositatis exempla ob oculos proposita habentes
omnes actiones nostras ad maiorū imitationem componamus, & vnum
quemq; illorum tacite auribus cuiuslibet nostrum illud Virgilianum in-
susurrare putemus.

Disce puer virtutem ex me verum q; labore,
Neq; frustra etiam illa eiusdem Poetæ verba de nobis pro se quisque
ferri audiamus.

Ec quid in antiquam virtutem animosq; viriles
Et pater Æneas, & auunculus excitat Hector.

Itaq; omnes qui nomine meo censemur gentiles atq; agnatos admoni-
tos rogatosq; esse volo Genealogiā istam nostram lecturos, vt in eam co-
gitationem mecum incumbant, maiores nostros non per ocium & desi-
diam aut malas artes præclarum nomen nobilitatis prærogatiuum & vir-
tutis monumenta consequitos esse. Et cum generosæ stirpis atq; arboris
surculi līnt & fructus ad spem bonam editi, vt à stipite suo pululante rami
sobolescentes non degenerent. Proinde grandiorum natū fuerit adole-

centulos à teneris statim cum cura & fide iustituere, & præcepta virtutis atq; pietatis illis instillare, ac deinceps vel eruditis in omni genere liberalioris doctrinæ excolendos præceptoribus tradere, vel inspectatā seu politicarum seu militarium artium disciplinam exercendos mittere. Quia in re parentes liberorum suorum honestam debebunt habere rationem sumptibus legitimis minimè parcentes, ut modo filij eorum commodo aut in academijs aut in Principum cohortibus sint loco, ubi extra languorem & ignauiam omnem, à prauorum sibj hominum consuerudine assidue cauentes in labore & virtutis exerçitio iuuencilem exigant ætatem Non enim satis est hominj ut preclaro loco generosè sit prognatus, nisi natalium splendorem virtutis studijs amplificet atq; cohonestet. Et ad veram gloriam plerumq; bona institutio plus affert momentj quam natiuitas spectabilis & EYENEIA quod ex Platonis philosophia sumptum, Horatius hisce expressit versibus.

Fortes creantur fortibus & bonis
Est in iuuencis est in equis patrum
Virtus, nec imbellem feroce
Progenerant aquilę columbam
Doctrina sed vim promouet insiram
Recti⁹ cultus pectora roborant.
Ut cumq; defecere mores
Dedecorant bene nata culpe.

VM autem satis constat iam inde ab ipso primo omnium hominum parente Adamo neque illustri quemquam, neq; obscuro esse loco genitum, Sed æquali sorte omnes à genarcha editos. Qui vero ætatis omnibus industria beneficentia & virtute alios mortales superarunt, præ ceteris semper honesti habiti atq; nobilitatisunt, pro eo atq; Norbergæ inconspicuo eius urbis loco elogium tale lingua vernacula scriptum esse audio.

Quo nobilis rum quispiam loco fuit,
Cum foderet Adam & Eua fila duceret
Wo was da der Edlman.
da Adam hauet vnd Eua span.

Cui sentenciae eadem lingua Symbolum suum subscribj iussisse fertur Fridericus Imperator Romanorum tercius.

Alius ego quam quilibet non sum homo nisi
Quod me ampliore honore dignatur Deus
Ich bin nicht mer dan ein ander Man
Allain das mir Gott der Ehre gan.

Et preclaré ab alio Poeta est dictum
Stemmata quid faciunt quid prodest Pontice longo Sanguine censerj? ec
Nobilitas sola est atq; vnica virtus.

Res tota eugeniae cum sic habeat dubium non est, quin pro genitoribus maioribus nostris suum etiam fuerit gentis ordinis nobilitatisque primordium. Cuiusmodi autem id fuerit, & quomodo illi antiquitus vitam tolerarint euidens documentum capere licet, ex hereditariis nostris insignibus in quibus illi habuere & nos hodie quoque habemus vehiam candidam super qua aratrum suspensum ex praedio urbano in agrum & ex agro in idem praedium duci soler, unde liquet maiores nostros agriculas fuisse, atque opinionem coniecturamque hanc meam amplius etiam illud confirmat, Quod dominus Guntherus Herbersteinus materni aui sui Domini Guntherj ab Haag in quo nomen id & genus defecit insigne, equestre videlicet iugum crocei coloris in rubra area depictum anno a nato domino & Saluatore nostro 1409 iure feudali a principe accepit. Sentencia ista mea non est, quod cuiquam agnatorum meorum grauis & molesta accidat, Quod si namque vel parens meus vel ego ipse agriculturam exercuisse, minime id celarem quin laudi quoque mihi eam rem ducerem, quippe qui familie posteritatique meae virtute atque virtutis premijs praelucere, quam a maiorum claritate & nobilitate degenerare malim. Nam iuxta sententiam Diu Gregorij theologi

Probrum est malum vocare non ignobilem

Genus est eorum qui diu sunt mortui

Generi preire, non nocere conuenit,

Melius bonum esse quam crearer bonis

AEtatis omnibus a viris sapientibus iudicatum est artibus alijs omnibus quarum est aliquis in vita hominum usus agriculturam cuius praeципuum instrumentum aratrum cum partibus suis est, praestabiliorem esse tum propter oblectamenta rerum rusticarum, tum propter utilitatem, quam generi humano affert plurimam. Ciceronis verba sunt
Omnium rerum ex quibus aliquid exquiritur nihil est agricultura melius, nihil uberior, nihil dulcior nihil homine libero dignius.

Beatus ille qui procul negotijs

Vt prisca gens mortalium

Paterna rura bobus exercet suis

Solutus omni foenore etc.

CEcinit sapiens poeta Horatius Et Virgilius ipse de agricultura lusculentissime scribens tandem exclamat. O fortunatos nimium sua si bona norint. Agricolas etc.

QUapropter apud veteres Romanos illa in magnum fuit honorem, qui cum virum bonum laudare & titulo suo ornare vellent

vellent, agricolam bonum eum esse dixerunt. Neq; aliam etiam iuuentutem ad militiam commodiorem illi esse censuerunt, quam quæ ruri agris colendis ad duros belli labores perferendos esset exercitata. In hoc vite genere M: Curius cum de Samnitibus & Sabinis & de Pyrrho Epirotarum rege triumphasset, summum ætatis tempus consumsit. Et in agris tum erant Senatores, id est senes. Siquidem. L. Quintio Cincinnato in agro aranti nunciatum est, eum dictatorem esse factum, qui omnium summus Romæ magistratus fuit. Mea quidem sententia, ait Cato major apud Ciceronem, haud scio an vlla beator esse possit vita, neq; solum officio, quod hominum generi vniuerso cultura agrorum est salutaris, sed & delectatione &c: Legimus Dauidem maximum & Regem & prophetā à paternarum ouium pascione (quæ non postrema rusticationis pars est) ad Samuelem prophetam euocatum venisse, vt in medio fratribus eius ab illo rex vngeretur super Israel. Eumq; à regia istiusmodi in auguratione ad easdem oves pascendas rediisse, nec longe post, cum debellandus esset vir ille spurius & incircumcisus, giganteæ magnitudinis homo de castris Philistinorum nomine Goliath ipsum Dauidem scimus à gregis paternj pastu rursum non sine numine & prouidentia Dei in castra Israelitica venisse & ab eo Philisteum istum prostratum esse in funda & lapide in nomine dominj. Primum quoq; Boiemiae gentis Ducem Premissum ferunt, vbi Princeps ab eo populo communibus suffragijs electus esset, ab aratro in quo tanquam mensa eibum suum capiebat vocatum & in ducalem sedem ductum esse. Qui ad tam inexpectatam sortis suæ mutationem valde quidem obstuپuit, in tanta tamen fortuna sparteos calceos suos (qui lingua Slauinorum Kurpie dicuntur) reijcere noluit, causamq; eius rej rogatus illam attulit, Velle se calceos huiusmodi in vischegrado, hoc est sublimiore arce, que ad Pragam sita diu etiam regum Boiemorum regia fuit, perpetuum esse monumentum ad posteritatem omnem, primum Boiemiae Ducem ab aratro ex agro ad imperium Ducale esse euctum.

Cum igitur intelligamus tantos & tam præclaros viros ante & post in signes res gestas agriculturæ operam nauasse, & à prudentibus hominibus nunquam non metuenda sit fortunæ conuersio & mutabilitas his præcipue extremis periculisq; tempestatibus, considerare meritò inanimis nostris nobiscum debemus, si quid præter spem diuina permissione nobis eueniat, ita ut res nostræ ad aratum redeant, quo modo fortunam præsentem excuso & constantj pectore feramus.

Nesci-

Nescimus enim quid seruis vespere ferat. Quapropter hoc tempore cum nobis res sunt secundæ, ita moderatè nos erga cuiusuis præsertim vero inferioris ordinis homines gerere debemus, ut illi si quid huiusmodi, ut dixi & res humanæ ferunt accidat, causam nobis obtrectandi arrogantiam & superbam ridendi non habeant. Id quod assequemur si ad eam moderationem animi tanquam ad amissim quandam vitam & mores composuerimus, ut neq; à superioribus despiciamur, neq; ab inferioribus metuamur. Atq; hac in parte Agathoclem regem Siciliæ imitabimur, qui cum figuli esset filius, ad regium tamen peruenit fastigium, & fortuna tali nō clatus humaniter gessit imperium. Nunquam nobis excidere ex animis nostris verba ista debent, versiculis hisce ab Ausonio Gallico Poeta de rege isto expressa.

Fortunam reuerenter habe, quicumq; repente
Diues ab exili progredi loco.

Labor & exercitatio corpora firmiora atq; robustiora efficit, & animos quoq; viriles reddit, at ocium & ignauia incitamentum & fomes est prauitatis & viciorum omnium. Minime verò dubitandum est quin maiores nostrj egregij mortales labore, industria, præclaris virtutis actionibus, ab agricultura & rusticatione ad generis prærogatiuam & nobilitatem ipsam sint euecti, quorum vestigijs insistentes exempla illorum nos sedulo imitari decet, ut non eorum tantū gloria sed propria etiam virtute nostra clarj simus & nobiles. Sic scilicet futurum est, ut cum bonarum arborum sumus propagines, bonos etiam & progenitoribus nostris dignos fructus feramus per veritatis studium animorumq; fortitudinem & constanciam rebus militiæ strenue domi iuste & æquabiliter gerendis, fidem & omne officium in seruitijs & administrationibus nobis commiss. Principibus nostris quoquis loco & tempore probantes minimeq; omnium committentes, ut per annimos degeneres malis artibus aut desidia vecordj virtutem obfuscemus & contaminemus.

Persuasissimum ergo prosapiaæ nostræ Herbersteine esse debet maiores suos pro eo atq; euidentissime patet, muneribus suis & prouincijs sibi datis apud Romanos Imperatores & Reges Archiducesq; Austriacos gnauiter & fideliter obeūdis nulla pericula et nullos labores refugisse. Idque cū de cæteris omnibus, rum de patre fratribusq; meis est testatissimū, qui exemplo suo mihi præierunt. Et quam me illi ad virtutis suæ æmulationem paternè atque fraternè sunt cohortati, tam libenter atque obsequenter fidelibus corum monitis atq; præceptis ipse morem gessi. Hoc ipsum

ipsum quidquid est agnati gentiles consanguineiq; mei non ex verbis meis solum deprehendent, verum ex rebus quoq; ipsis certo comperient, & potissimum id animaduerrent & colligent ex illustribus literarum monumentis, quæ prosapia nostræ tum propter maiorum nostrorum egregia facta, tum propter mea quoq; promerita ab optimis maximisq; Principibus nostris datæ sunt & concessæ. Testabitur id auctorum nostrorum stemmatum & insignium accessio luculenta & prolixum augmentum. Testabitur familia nostræ ex equestri loco in liberorum Baronum quasi Senatorum & patriciorum ordinem honorifica transitio. Testabitur hæreditarium cubicularij siue Camerarij simul & Dapiferi in Ducatu Carinthiæ in domum nostram introductum ius & prerogativa amplissima. Testabuntur deniq; quæ à me iuxta concessam mihi diuinitus gratiâ, sub imperio trium Sacratissimorum Romanorum Cæsarum Maximiliani, Caroli Quinti piissimæ laudatissimeque memoriarum & nunc auspiciatissime Imperantis Ferdinandi, in multis militaribus & politicis muneribus atque frequentibus & longinquis legationibus res gestæ sunt non infeliciter.

QVOcirca iam illud restat, ut agnati mei iuniores Herberstenij qui nunc extant & qui nascentur ab illis Deo duce, & industria eorum comite, imitari res meas studeant, atq; etiam superare contendant. Quod cum mihi vñice in votis est, dum id illos facturos esse, valde spero.

EX auis ac parentibus, qui Romanis Imperatoribus regibus, & Archiducibus Austriæ officia sua prestare soliti fuerant progenitus. Vipac non lege à Timauo, Punico & Vergesto, Leonardo patre & Barbara matre ex familia (de foramine dicta) ortus sum, similiq; Instituto vitæ ab incunabulis destinatus. Anno à Saluatori Christo Iesu nato, M. C CCC. LXXXVI. die vero xxiii. Augusti, Friderico III. Romanum Imperium gubernante.

ADolescentulus Adriaticum nauigans Mare ex Istris & oppido Lourana Anconam adiij, inde terra Loretum Religionis gratia progressus, postea literarum ac disciplinæ causa Viennam Austriæ missus, Laureaq; studiorum Liberalium ibi ornatus sum, M. D. II.

SVb diuino Maximiliano Cæsare ius suum armis in Hungaria persequente, primum militiae tirocinium obij, Cum nato sub id tempus Ludouico rege 2273

rege pax est inter Maximilianum & Vladislaum Hungariæ & Bohemix
regem sancita, M. D. VI.

M. D. VIII. Cum Veneti Cæsari Maximiliano quæcunq; obtine-
bat in Iulij foro, in Carnis & Istris ademissa, indutijs belli inrepro-
sistis à patre Venetias mittor ad paternam arcem quæ vulgo Lupoglau
germanice vero Marnfels appellatur, recuperandam. Quo tempore vr-
banum ibi nauale conflagravit.

Deinde Maximiliano Cæsare & Ludouico XII. Galliæ rege fædere
coniunctis, cum Veneti ad Carauagium cæsi, desperatis prope rebus Cæ-
sari ademta redderent cum præsidijs prouincialium in forum Iulij missus
& Raspo castello in Carnis capto, in cohortem prætorianam Cæsaris al-
lectus sum: III. Octobris M. D. VIII.

MIchaelem Marckesium è Grauisis predas agentem agressus, ingen-
tem ei vim pecoris eripui XXVI. Octobris eiusdem,

VEneti Raspo recuperato me in arce Marnfels obsederunt VI. No-
vembri.

EA deinde hyeme in Pisinum præsidio sum missus.

M. D. X. Venetos ad Pisinum obsidendum contendentes anteueri,
meaq; præsentia & autoritate populum ibi in fide Cælaris retinui mense
Februario. Æstate proxima in Iulij forum sum remissus.

M. D. XI. Genitori charissimo iusta feci.

M. D. XIII. Ioanne Viatorio Venerorum præfectoro ad Maranum quod circumfederat, cæso, id quod XII. Iulij factum, vbi tum Stiriensium Equitum præfecturam gessi. Maximilianus me donis militaribus & aurea torque XXVI. Septemb. cohonestauit, ac deinde XIII. Decemb. in consilium aulæ suæ cooptauit.

M. D. XV. Conuentum Viennæ Austriæ cum Maximiliano Imperatore agentibus Vladislao patre & Ludouico filio Hungariæ & Bohemiæ & Sigismundo Poloniæ regibus, & matrimonia liberorum inter se contrahentibus mutuamq; benevolentiam stabilientibus, mandato Maximiliani legatus ad Leonardum Salisburgensem Archiepiscopum, mox etiam Episcopum Eistatensem XXI. Nouemb. adj.

CVm Duces Bauariæ fratres dissiderent Cæsare iubente ad Ludouicum Ducem & conuentum Bauarorum in oppidum Landeshutum VIII. Decemb. veni.

M. D.

M. D. XVI. Chrifternum Daniæ regem cui Elisabeth Cæfaris ex filio neptis nupta erat. Cæfaris orator, magna germaniæ parte lustrata; adij, & violati coniugalis foederis admonui; atq; ad resipiscendum cohortatus sum.

Eodem itinere Cæfaris nomine electores tres Albertum Mogunti-
num : Fridericum Saxoniæ ducem. Ioachimum Marchionem Bran-
denburgensem. Duosq; fratres Heinricum & Albertum Megalopolita-
nos principes conueni, egressus Augusta Vindelicorum ultima Ianuarij.
Hoc ipso anno ad Heluetios gentem nobilitati infestam ter Cæfaris le-
gatus profectus sum.

Insuper ad Sigismundum Poloniæ regem legatione suscepta Haganoa
Elsaciæ vrbe XX. Decemb. Reno & Danubio amnibus traiectis Augu-
stam Vindelicorum contendit.

M. D. XVI. Cyprianius Danielius cui Elizabeti Cypriana
ilio nobis ubi sit. Cypriani Danieli cui Elizabeti Cypriana
sq; ac duxi contigit de quatuor. si duxi de quatuor
esse luit.

E
Hoc dico simeone Cypriani Danieli cui Elizabeti Cypriana
nos duicibus conuicti. cedebitis Agathis Antiphonum. quibus Iesu
superficie. Duxi cypriana Hesychium et Apollinare Mellobolos
tum. : Lyciensis gauardicar. Iotapitum. et arghidionum. Iota
dixi. Et cypriana Danieli cui Elizabeti Cypriana

A MAXIMILIANO CAESARE AD SIGISMVN-
DVM POLONIAE REGEM ET BASILIVM MA-
GNVM MOSCOVIAE PRINCIPEM SIG-
VESTITVS DESTINATVSS VM.

M. D. XVII. Gregorio Sagreuski magni Moschorum principis
nuncio : Chrysostomo Columno Isabellæ Mediolani & Barij ducis
Secretario comitibus adiunctis Augusta profectus per Bauariam , Au-
striam , Morauiam , Silesiam atq; Poloniam . Superatis Istula & Cro-
none amnibus vilnam Lithuaniae metropolim veni , & cum Sigismundo
rege de matrimonio Bonæ ducis Mediolani filiæ , Maximiliani Cæsaris
nomine egi , confessioq; ex sententia negotio , superato Rubone flumine
Traha usq; Nouogardiam magnam quam Volchow priscis scriptoribus

incognitus fluuius interfluit . Ex ea Veredarijs equis Moscouiam ad Ba-
silium magnum Russorum Ducem , qui primus se Regem appellari
voluit , decurrentis , Rha magno amne traiecto & nauigato peruenis
Vbi diu

Vbi diu multumq; de inducijis inrer Polonum & Moschum egi, & tandem Smolenscum Lituanis pridem à Moscho interceptum diuerti, inde Vilnam redij. Atq; in hoc itinere fontes Rubonis Crononis, Rha, & Boristhenis, circuiens, & XXXVI. miliaribus germanicis supra fontes Tanias progressus, non ex vllis montibus sed ex lacu in planicie fontibus profluere expertus nostris id oppido admirantibus retuli.

BOristhenem quoq; in reditu nauigauit.

PRæterea Volochdam, Suchanem, lug & Duinam, fluuios magnos à nullo autore commemoratos in Mare glaciale decurrere ostendi.

IN eo reditu non longe à Vilna in arce Trocensi Scheachmet Tartarorum Sauolhensium regem in conuilio illi assidens alloquutus sum.

M. D. XVIII. E Moschouia & Polonia reuersus ad Aenipontem Cælarem inueni, XXII. Marcij.

EIVSMODI VESTE ET VARIIS NOBILIBVS PELLIBVS
REMVNERATVS, ET EA INDVTVS VT CONSE-
TVM EST PRINCIPI GRACIAS EGI DIMISSVS SVM.

Mox inde XX. April ab eodem orator ad Ludouicum regem in Hungariam missus, ne quem regni eius gubernatorem (Ioannes enim Zapolitanus regni auctoritate magna contentione vrgebat) admitteret ei persuasi.

Ibidem summj Rom. Pontificis nuncius Nicolaus Schonbergus Dominicanæ sodalitatis frater, prima legationis suæ oratione, Cæsaris postulata commendauit benevolentiam nostram captans, priuatim autem apud Episcopos & proceres res suas sibi agens.

Provinciales Stiriae in consilio aulae Cæsareæ me locum suum obtinere voluerunt, Cæsar ipso assentiente.

XVI. Nouemb. Salzburgum ad Archiepiscopum & Canonicorum collegium ibi in concordiam reducendos missus sum.

C M. D.

M. D. XIX. Diuus Maximilianus Imperator pius fœlix victor, satis concessit XII. Ianuarij. Cuius funus in templum deferens XVI. eiusdem Ianuarij humeros meos onerabat, meror vero cor meum admodum premebat.

Eodem anno à Stirij vna cum alijs inferiorum prouinciarum Austricas legatis ad Carolum Hispaniarum regem, qui suo etiam in Imperij Rom: gubernaculis successit, missus sum, quo munere obeundo patriæ obsequurus. Venetij ducem Lauredanum salutaui. Romæ Pontificis Leonis pedes deosculatus, principem ei & patriam commendaui. Neapoli Reimundum Cardonam, & in Sardinia Angelum villa nouanum proreges conueni. Inde per Baleares & Ebusum Insulas satis in tempesto Mari celog, bimestri tempore nauigans in Hispaniam Barchimonam appuli, & non longe ab ea Molini regij legatione prospere confecta, per Galliam & insubres reuersus, Cæsari Carolo & patriæ per gratia peregi.

Laus & gloria Deo.

Carolus

Carolus diuina fauente clementia Electus Romanorum Rex : F: Imperator semper Augustus ac Hispaniarum vtriusq; Siciliæ & Hierusalem &c. Rex. Archidux Austriæ &c. Serenissimo ac potentissimo Principi Domino Francisco Regi Franciæ &c. Fratri nostro charissimo, salutem & fraterni amoris continuum incrementum ac vniuersis & singulis Principibus Ecclesiasticis & Secularibus, Archiepiscopis, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Capitaneis. Vrbi-um & artium, Præfectis, Gubernatoribus & Vicedominis, Iudicibus, Rectoribus, Burgimagistris, Consulibus, Ciuibus & alijs quibuscunq; Officialibus & nobis ac Sacro Imperio mediate vel immediate ac quacunque ratione Subditis & fidelibus dilectis cuiuscunque status gradus & dignitatis existant ad quos præsentes peruerent, gratiam nostram Cæsaream & omne bonum. Cum in præsentiarum in Germaniam reuertantur fideles nobis dilecti Sigismundus de Herberstain Eques aureæ militiae, & Ioannes Hofman Oratores Ducatus nostri Stiriae, & illis cupiamus iter tutum & securum vbiq; patere. Rogamus Serenitatem vestram, & vos suprascriptos hortamur omnes, subditis vero districtæ percipiendo, Mandamus, quantus sub pena indignationis nostræ & alijs arbitrio nostro imponen: prædictos Oratores die noctuq; tute liberè & securè per omnia & quecunq; loca terrestria & aquatica cum Equis, Mulis, onerarijs & pecunijs & alijs rebus suis omnibus absq; alicuius oneris Realis vel personalis, ire, redire, stare, & morari permittatis, & ab alijs permitti faciatis facturi in eo nobis rem gratam, Subditi vero nostri in eo expressam voluntatem nostram executuri. Harum testimonio literarum manu nostra subscriptarum & Sigilli nostri à tergo munimine roboratarum. Datum Molendino Regio die XVII. Mensis Decembris Anno Domini Millesimo Quingentesimo decimonono. Regnorum nostrorum Romani ac Electionis Imperij primo, aliorum vero omnium quarto.

Ad mandatum Cæsareæ & Catholicæ Maiestatis proprium.

M. D. XX. A præfectis Germaniæ quos Carolus designatus Rom: Imperator Reip: gubernandæ præfecerat, ipse in Hispania adhuc agens bis ad regem Ludouicum in Hungariam suo nomine missus.

In conuentu Austriaco cum Sigismundo Comite de Haag & Guillermo Schrot Equite XXIX. Septemb: Cæsareum Commissarium egi. Et paulo post in Hungariam mandato redij.

M. D. XXI. Carolus regali diadematæ Aquisgræui accepto, Vormatiæ Comitia Germanorum Principum & ordinum celebravit, & ad diem XXIII. Februar. me eō vocauit, & in decuriam consiliariorum Cameræ quam vocant Imperialis adscivit. Mox etiam XXIX. Martij me consiliarium prouincialem Stiræ renunciauit.

Ferdinandus Hispaniarum Princeps, idemq; Archidux Austriæ, Caroli Imperatoris frater, XXVI. Maij cum Anna Vladislai Hungariæ & Bohemiæ regis filia puella leetissima, Lincij nuptias celebravit quibus interfui, & subinde in Austriacarum prouinciarum possessionem est inductus.

S

Tirij ergo homagium Sacramentum ei præstiterunt, quibus ego Principe absente æta, publice exposui. Peractis comitijs Antonius de Croi de Simpi Dominus, primarius Cubicularius, & Gabriel Salamanca primicerius Archiducis Ferdinandi qui deinde Principis beneficio Comes Orteburgi est factus, mandato Principis mecum egerunt, ut ad Carolum Cæsarem in Flandriam euntem ad officia muneraq; Ferdinandi no-

mine

mine obeunda proficiseret. Qua in re XVIII. Octob: morem Principi g: ffi.

M. D. XXII. Bruxellis, Norimbergam ad conuentum Imperiale missus, Archiducis locum in solenni confessu tenui.

Deinde ex oppido Studgardiensi, Auroch ad coniugem Vdalrici Wirtenbergensis Ducis sum missus.

E Neapoli Austriæ, bis Pragam regiam Bohemiæ sedem Ferdinandi iussu, ad Ludouicū regem Pannonio ciso vectus sum, expositis ibi mandatis, mox equis dispositis Lincium ad Ferdinandum veni. Actum est de Principum istorum conuectu.

LIncio IX. Septemb: Norlingam, vbi Sueorum foederatorum conuentus agebatur, sum profectus.

M. D. XXIII. Ludouicum Pannonium & Bohemorum regem Posonio, Sempronium deduxi. Ibi ad eum Ferdinandus Archidux cum sua coniuge & regis sorore venit, & in Neapolim Austriæ duxit. Eo loco antiqua foedera & necessitudines nouæ inter Principes eos confirmate. Interfuit actionibus omnibus cum Episcopis & proceribus Hungar, etiam Ioannes Zapolitanus.

EO anno in administrationem Austriaci regiminis sum receptus. Ex uxorem duxi.

M. D. XXIII. Semel atq: iterum Ludouicum regem Hungarorum, Principum & ordinum conuentum Budæ agentem orator Archiducis adj.

Magnis quoq: itineribus Vienna XXIII. Octob: profectus non sine periculo ad Principem Electorem Moguntinū Cardinalem Hallas Saxonum contendi.

ACAROLO ELECTO R: REGE FVTVRO IMPERATORI
EX HISPANIIS VELVTVM A BASILIO
MAGNO DVCE EX MOSCOVIA PELLES RI PORTAVI
HAC VESTE MVLTAS OBIIVI LEGAT, ONES.

M. D. XXV. & M. D. XXVI. Propter insidiosæ Gallicæ astutia consilia ad regem Ludouicum bis, & in Fucarorum Augustanorum causa tertio Budæ adij:

Carolus diuina fauente clementia Electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniae Hispaniarum vtriusq; Siciliæ Hierusalem &c. Rex: Serenissimo Principi Domino Ferdinando Infantii Hispaniarum, Archiduci Austriæ &c. fratri nostro charissimo, salutem & fraterni amoris continuum in tissime, quæ vestra Serenissimum Principem missis, mandatis dedi, cu nil si quod in eò præterea desiderari possit, plurimum adamus & approbamus. Placent & nobis non minus Oratores tibus egregijsq; animi dotibi peritia prædicti. Quodq; altius eodem legationis munere functus, & toti huic, quod repai Rhuteno fœderi & negotiò Auspex fuerit ipsaq; fundamenta iecerit, ut nemo in eo sibi nedum non præferri, sed ne conferri quidem possit, quo sit, ut rebus hijs per vestram Serenitatem tam prudenter tam gnauit & exakte consideratis & expensis non dubitemus omnia fœliciter lucca. Cui itaq; mandatum ad hoc nostrum ex animi sui sententia remittimus, in quo nil aliud immutavimus, quam vnum articulū, qui se ad instructionē referens, totius mandati vim & neruum illuc conferebat, quem tanquam minus necessarium è medio tolli maluimus, quam vt ob id aniam porrigi partibus inuestigandi nostri animi & mentis arcana quæ Instructioni, vt plurimum liberius inferentur, Oratorumq; fidei & ingenio ex rerum & negotiorum statu & variatione tractanda seorsum tuciis committuntur, Alia verò de quibus certior fieri cupit vestra Serenitas siue cū Poloniæ Rege siue Moscorum Duce, vel cum ipsorum altero, seu confecta prius, vel etiam spreta, & desperata inter eos pace agenda & tractanda omnia vestræ Serenitatis summae prudentiæ & voluntati integre reseruare & commendare voluimus, vt id totum, quemadmodum vtriq; nostrum rebusq; isthic nostris omnibus habita rei, loci & temporis ratione, opportunius consultiusq; fore visum fuerit, libere perpendere dirigere agere & perficere posset. Quod nobis æque atq; vestræ Serenitati iucundius gratumq; erit. Et valeat vestra Serenitas quam fœlicissime. Datum inciuitate nostra Toleti die X. Ianuarij, Anno Domini M. D. XXVI. Regni nostri Romani septimo.

Vester bonus frater Carolus.

W. Brantner.

Fer-

Ferdinandus Dei gratia Princeps

ET INFANS HISPANIARVM ARCHIDVX AV-
STRIÆ Dux Burgundiæ &c. Imperialis locumtenens generalis &c.

Nobilis & fideles dilecti. Cum nuper apud nos substitissent Tubin-
gæ Molchouitici Oratores à Cæsare reuersi per Consiliarium nostrum
Doctorem Ioannem Fabrum sciscitati sumus de fide & religione ac cere-
monijs gentis. Quæ omnia idem Consiliarius noster, vt ab eis acceperat
in libellum postea digessit, Quem ea potissimum ratione hisce adiunctum
mittimus vt lectus à vobis suggerat refricerq; memoriam si quid eorum
vel videritis vel obseruaueritis. Quod protinus vt oculato testimonio
vel obseruatione possit probari. Itaq; iniungimus vobis, vt diligenter tam
rationem fidei quam ceremonias etiam ad eum modum inquiratis, per
occasionem. Quam ipsi ad industriam & ingenium vestrum assumetis ve-
certius de omnibus sic informati huius gentis religionem & ritum asse-
quamur, Quem & in sacris & prophaniis rebus soleant obseruare. Quod
si quodpiam exemplar Missale vel Ceremoniarius aliis liber, vnde depre-
hendi facile possit sacrorum eorundem operatio circa Eucharistiam, &
alia, commode in manus vestras inciderint, nobis gratum erit, vt com-
parentur, Qui cupimus scire ad amissim, vbi conueniant, vel discrepant
in articulis fidei, ac ceremonijs. Erit nobis haec inquisicio & labor omnis
vester periucundus, neq; vobis difficilis, Quem ut omni studio prosequi
velitis, nostra est benegrata voluntas. Datum Augustæ die prima Men-
sis Februarij Anno Domini M. D. XXVI.

Ad Mandatum Serenissimi Dñi
Principis Archidu: proprium.

Nobili & fidelibus nobis dilectis Leonardo Comiti de
Nugarolis, Sacrae Cæsar: & Catholicæ Maiestatis &c.
ac Sigismundo de Herberstain Equiti Aurato Con-
siliarijs & Oratoribus nostris ad Serenissimum Prin-
cipem Moschouitarum.

Bafilius

Basilius Magnus Moschorum Dux, qui se Russiæ totius regem scribere cœpit, Carolum Imperatorem in Hispania & Ferdinandum Archiducem Austriæ per internuntios suos solicitabat, ut amicitiam & foedus cum aulo Maximiliano à se initum renouarent. Quare Carolus Leonardum Nugarolensem Comitem, Ferdinandus autem me legatos primum ad Poloniæ regem Sigismundum & deinde ad ipsum Moschum designarunt, ut autem ea res commodius conficeretur, Ludouicum regem prius Budæ adijmus, vt ipsius interuentu apud Poloniæ regem patruum suum pacificatio inter eum & Moschouïæ Principem nobis eam tractantibus commendaretur. Itaq; Cracouiæ cum Sigismundo de pacis atq; induciarum cum Moscho in eundarum conditionibus egimus. Sigismundo autem primum res suspecta visa est. Postea vero legatio nostra cognita, per quam grata & accepta fuit. Proinde impetrata apud Moschum Lithuaniae oratoribus fide publica atq; quinquennalibus Mosaïco (ibi enim tum Princeps is degebat) inducijs pactis, benigne ab eo sumus dimissi, cum prius admoniti verbis eius fuissemus. Turcam ad Budam in Pannonia fuisse, videlicet, ut itinere in redditu peragendo nobis caueremus. Ita non Turcæ beneficio, sed Principum nostrorum opera pax est inter Polonum & Moschum facta.

D

De Turca

ALTERA LEGATIONE A FERDINANDO IMPERA-
TORE TVNC ARCHIDVCE MISSVS AD MOSCVM,
ILLE ME TALI REMISIT VESTE.

DE Turca res sic habebat, Solemanus Turcarum Princeps Ludouicū regem cum exercitu in Hungaria prostrauerat, ac Buda capta atq; exusta Arce tamen regia intacta victor Constantinopolim redijt.

AT Ludouici Regis miserando interitu Archidux Ferdinandus, Bohemiae & tandem Hungariae Rex est legitime renunciatus.

EO tempore publico quod gesseram mutato ex consilio regiminis ad ærarij siue Cameræ inferiorum Austriae prouinciarum curam & functionem sum progressus.

M. D. XXVII. Septentrionali legatione defunctus, in Bohemia Pragæ solenni Ferdinandi Regis inaugurationi XXIII. Februarij interfui. Et Maiestas eius, mandati mihi commissi exequutionem nec minus reliquas etiam actiones meas quas iudicio meo peregeram ratas habuit & gratas.

XIII. Nouemb. Ferdinandus apud Albam etiam regiam in Pannonia Hungarorum rex est coronatus. Inde Strigonium se contulit, atq; eò loco in Poloniā me ad Sigismundum regem remisit.

M. D. XXVIII. Apud eum regem Petercouiae in conuentu publico causam regis Ferdinandi egī. Aderant enim ibi quoq; Ioannis Zapolitani insignes oratores.

M. D. XXIX. Lithuaniam ad Poloniæ regem missus, XX. Marcij Vilnam perueni, & negotijs ibi confectis Viennam XXVI. Maij reuersum, continuo rex Cracouiam remisit.

Septembri proximo rex Turcarum Solemanus in Austriam venit, regionem ferro & igni vastauit, Viennam circumsedidit, & actis cuniculis magnam muri partem deiecit, spe tamen frustratus, & obsidionem solvere coactus re infecta in Thraciam est reuersus, In aduentu eius templa & suburbana ædificia omnia homines nostri solo æquauerunt. Itaq; ex Polonia

Polonia in Austriam reuersus, & regionis & vrbis Viennensis faciem miserabiliter mutatam summo cum animidolore vidi.

EO anno bis Vienna Lincium à rege sum euocatus.

M. D. XXX. Vratislauiam missus verum non successit, tum Poloniæ in maiore Polonia cum alijs regis nostri Oratoribus etiam ibidem frustra de pacificatione inter Ferdinandum regem & Zapolitanum Ioannem, cuius ibi etiam erant Legati egi. Sponsalia tamen inter Sigismundum Augustum Poloniæ regem & Elisabetham Ferdinandi regis primogenitam peracta.

M. D. XXXI. Bruna Morauiæ oppido XXV. Martij, in Poloniam allegatus sum, sed ex itinere XV. Aprilis reuocatus.

Ferdinandus rex, Barones Guilhelnum de Rogendorf & Leonhardum de Fels & me Vissegradum inter Strigonium & Budam in Danubij ripa situm, misit. Venerunt eò quoq; Ioannis Zapolitani nomine, Franciscus Frangepanis Archiepiscopus Cologensis, Hieronymus Lasco & Gaspar Raskai. Eò loco primum induitæ inter regem & Zapolitanum sunt pactæ. Et quia conditiones quædam earum ad arbitrium Poloniæ regis erant reiectæ. Cracoviæ deinde de eis cum rege Sigismundo egi. Mox Hieronymum Lasconem Budouicium Bohemiæ oppidum ad Ferdinandum deduxi. Ab Æniponte etiam in Poloniam sum missus.

M. D. XXXII. Inter alios regis Ferdinandi legatos in Hungariam veni, vbi etiam præsto fuere Vincentius Pimpinellus Archiepiscopus Rosanensis summi Roman: Pontificis, & Guolfgangus Comes de monte forti, Caroli Cæsar is internuncij ad conuentum, ab utraq; parte subditorum indictum properauimus versus Kienest. Cæterum quia utraq; pars eò venire neglexit, infecta re discessum est.

Pacificationis causa tractandi locus, deinde ad confluentem Ænij & Danubij, Patauiæ Bauarorum constitutus est. Venit eò Cæsar is Caroli nun-

roli nuntius, Philippus Flersham Episcopus Spirensis. Et Georgij Duci Saxonie Legati, Iulius Pflug, Simon Pistorius, & Christophorus Carlovicius, ut pacem inter regem & Zapolitanum tractarent. Affui ego quoq; cum alijs. Sed nihil plane toto Februario actum.

Trcarum Tyrannus Ioannis Zapolitani instigau per Hungariam in Austriam ingenti cum exercitu Viennam expugnaturus contendit. Sed cum Carolum Cæsarem cum delectissimis copijs armatorum aduentantem cognouisset. Danubio relicto Guncium oppidum obsidione fatigauit, & inde per Stiriorum montes & saltus Mura, Drauo, & Savo amnibus transmissis magnis itineribus quasi profugit, Equites nostri expediti inter quos ipse etiam fui, duce Ioanne Cacianer inseguuti clade extremum eius agmen affecerunt, plurimi etiam Turcæ Drauo absorpti qui iter eorum morabatur.

M. D. XXXIII. Salisburgo, Posonium in Hungariam pacificatis causa missus sum sed frustra.

M. D. XXXIII. Pragæ controversias certas cum Babenbergensi Episcopo composui.

BIS rursum Pragam vocatus sum, & ex eo loco Gaelhausen vbi Electorum Principum consiliarij conuenerant, properau. Quod nisi tum prædonum colluuiies ad Philippum Landgrauium Hassiæ, Ducatum Wirtenbergensem armis inuadentem confluxisset, ægre citra periculum legationem eam obiuuisse.

Mox deinde cum Ioanne Pflug Cancellario Bohemiae, in Misniam ad montem diuæ Annæ sum profectus, vbi Cardinalis Moguntinus, & Georgius Dux Saxonum, de ducatu Wirtenbergensi, quem Vdalricus dux occupauerat concordia causa agebant. Inde statim Kaden Bohemiae oppidum, vbi tum rex Ferdinandus erat, recurri. Et ea ipsa die reuersus sum ad eundem diuæ Annæ montem, & hoc ipso die quo eo veni reuertebar in Kaden, quo etiam quos dixi Principes subsequuti sunt, Accesit quoq; Ioannes Fridericus Dux Saxonum Elector. Ibi de ducatu Wirtenbergensi res omnis transacta.

Paulo post Schintauam ad Alexium Tursonem pro regem Hungariæ excurri.

M. D. XXXV. Viennæ fui, cum Vdalricus Dux Wirtenbergensis apud regem Ferdinandum veniam commissorum precaretur. Et ducatum suū Maiestati suæ tanquam Archiduci Austriæ beneficiarij siue Valli nomine ferret acceptū, Sacramentumq; panagium supplex præstaret.

M. D. XXXVI. Ferdinandus rex rationem prouentuum suorum recognoscere voluit, ea de causa aliquot nostrum ad Ænipontem ubi tum erat, euocauit. Cum quo Tridentum profectus redeuntem inde per Carinthiam & Stiriam in Austria sum comitatus.

M. D. XXXVII. XXV. Maij dissidentes inter se regni Hungariæ Confiliarios in concordiam adducendos à rege mandatum accepi XI. Iulij ad eosdem denuo rediens mandata illis Regis exposui.

Hoc anno Regius exercitus cuius dux Ioannes Cacianer erat inter Sauum & Drauum amnes rerum omnium penuria laborauit, & cum se in tempesta nocte recipere vellet subsequuta fuga est. Itaq; à Turcis pluri-
mī mortales ibi cæsi & capti sunt Tormentis quoq; bellicis & impedi-
mentis omnibus hostes potiti.

In alia autem Hungariæ parte, quæ Poloniā attingit prospere res à nostris duce Leonhardo de Fels, cum quo Hieronymus Lasco partes no-
stras sequutus erat, gesta, & arx Sarosch munitissima perenni Petro Za-
politano adempta.

M. D. XXXVIII. Ad Schielle Hungariæ oppidum in Vagiamnis ripa situm in certorum Hungarorum conuentu causam regis nostri egi, XXII. Augusti.

M. D. XXXIX. XXII. August. magnis itineribus ad Poloniæ re-
gem usq; Vilnam excurri.

I. Septemb.

I. Septemb. fisco regio in Austria sum p̄fēctus.

M. D. XL. bis in Hungariam causa Hieronymi Lasco & Voiuodarum Transiluanensis missus.

I. Semptemb. Celerrime ad Poloniæ regem legatus sum, redij XXVIII. Octobris.

AD curiam Regiam in nouam Ciuitatem bis vocatus veni.

X. III. Decemb. Ad exercitum Regis quem apud Laurinum Leonhardus Felsius duabat, mandata Regia pertuli. Hoc anno Ioannes Zapolitanus mortuus est.

M. D. XLI. XXVIII. Februarij, Guilhelμ de Rogendorf copiarum Regiarum Ducem apud Comaron oppidū regis nomine conueni.

EO anno exercitus noster Budam, in qua Isabella Ioannis Zapolitanī vidua relicta cum filio Ioanne Sigismundo & factionis suæ Hungaris erat, obsedit, & deinde circa diui Gerhardi Collem se receperat. Huc ego à Ferdinando rege cum Thoma Pico Comite Mirandule Cæsarco oratore, I. Augusti missus, veni. Tractaturi eramus cum Budensibus de conditionibus æquis, videlicet ut Hungariæ Regum sedes Buda in Christianorū Principum potestate potius permaneret, quam Turcis deretur. Sed ab illis ad colloquiu nō admissi, rebus infectis retrocessimus.

COpiae deinde nostræ à Solemano Turca, qui prope innumerabilem à Budensibus accitus secum exercitum adduxerat obsidentur, præterea quoq; ab equitatu Hungarorum, cuius dux erat Valentinus Terek præmuntur. In eas ergo angustias nostri redacti consilium se de nocte recipiendi & Danubium traiciendi capiunt, ventus vehemens impeditiebat ut elementa nobis videbantur aduersari. Non latuit ea res Hungaros aduersarios, mox etiam eorum indicio Turcas. Quapropter illi nostros

nostros aggressi , postremo etiam cædes ingens est consequuta , impedimenta & tormenta simul omnia amissa , & Ister Christiano sanguine de-coloratus.

GVilhelmus Rogendorfius fatali magis casu quam culpa sua hic laudem prudenter fideliter & fortiter gestarum rerum. Deinde etiam breui vitam amisit.

ITA Buda in manus Turcæ peruenit , in cuius castra ad veterem Budam posita cum Nicolao Comite de Salmis , à Rege nostro missus , Septembri Mense veni . Persuasum ibi barbaro , ne longius hostiliter progrederetur . Pestilentia tum multa loca in Hungaria , Austria , & Stiria per quæ mihi redeundum erat , infecerat , saluus tamen vndiq; præsidio Dei nostri evasi .

Anno

AMBO NOS ORATORES TALI VESTE AD
TVRCARVM IMPERATOREM MISSI.

TURCARVM IMPERATOR NOS QVOQVE
VESTIBVS DONAVIT.

1559

Anno M. D. XLII. Comaron ad Ioannem Iacobum Medicen
Marchionem Malignanum, qui copias nostras ducebat XXVIII. Marcij,
Regis iussu adij.

Adij etiam ad Alexium Tursonem, Proregem Hungariæ, & cum eo
de arce Scepusiensi egi.

Postra cum Adamo Carolo consiliario & Secretario regio Cracovi-
am ad Poloniæ Regem sum profectus, nuptijs hic liberorum regiorum
de quibus dudum antea Posnaniæ actum fuerat dictus dies. Profectio
hæc non sine periculo, ob immensam aquarum exundationem est per-
acta.

M. D. XLIII. Primogenitam Ferdinandi Regis filiam Elisabetham
E 2 puellam

puellam scitissimam sponsam Sigismundo Augusto Poloniæ regi Sponsio pronubus & aulæ magister XXI. Aprilis Cracouiam adduxi. Nuptiæ VI. Maij celebratæ.

HO^C anno Solemanus Turca, Strigonium & Albam regiam cum pluribus arcibus in Hungaria cepit. Apud Albam Georgius Varcotius vir fortis præsidij præfetus strenue rem gerens à Turcis cæsus est. Viena tum in expectatione obsidionis fuit. Sed hostis rebus suis in Hungaria firmatis ad sua se recepit.

M. D. XLV. Mense Februario & Marcio cum Ioanne Lango regis nostri nomine, Elisabethæ reginæ absenti Cracouæ doteni centum milium aureorum Pannoniorum dinumeravi. Pecuniæ eius summa à mandatarijs Sigismundi Augusti regis accepta, Sequenti proximo Iunio mense Elisabeth Regina non sine maleficij suspitione extincta est apud Vilnam Lithuaniae cum publico & summo omnium ordinum & populorum totius Poloniæ & Lithuaniae dolore & luctu.

M. D. XLVII. Pannonio curru Iunio Mense celeriter in oppidum Gussing vectus sum, mandata peregi.

M. D. XLVIII. Sicuti etiam in M. D. XLVI. in conuentibus publicis Austriacorum mandata regia sum exequutus.

M. D. XLIX. Historiam Moscouiae stilo simplici congessi, eamdemq; Typis excudi curauit.

M. D. L. Sigismundus Augustus Poloniæ rex, Barbaram Radiulam Lithuaniae præter parentum & subditorum suorum omnium voluntatem vxorem duxerat. Quam ob causam multi in Polonia in Lithuania mortales ei aperte, ob rei indignitatem, aduersari, & sperare Ferdinandum Regem ob filiam suam non belle tractatam iniuriam vindicaturum esse. Sigismundus vero Augustus à socero Ferdinando consilium petere,

um petere, Ferdinandus amnestia præteriorum inducta, oratores suos Petercouiam ad publicum conuentum Polonorum ea de causa mittere. Legatio ea mihi & Ioanni Lango D. mandata, Dederat nobis etia m Carolus Imperator & ad regem & ad Polonicum conuentum literas, v ea-dem de re suo etiam nomine ageremus.

Itaq; qui alienori à rege suo erant animo Poloniū, icum animaduerterent Sigismundum Augustum coniunctas habere cum Imperatore & rege Rom. rationes, consilia quoq; illi sua mutauere, & amplissimum Sigismundus coniunctionis benevolentiae & pietatis Ferdinandi regis tulit fructum, Augustior subditis suis autoritate illius factus. Petercouiae toto Iunio & Julio mansimus.

Eodem anno Solemani Turcarum Principis oratorem & interpretem Mahmut nomine hominem Germanum deduxi & eduxi.

M. D. LI. Cum Thoma Nadasdeno Pannone Tibiscum transmissem Transiluanam agentes mense Aprili.

M. D. LII. Mense Martio, cum Doctore Ioanne Lango collega in conuentu Polonorum publico regis nostri nomine, Regem & regni Poloniæ ordines hortatus sum, vt bellum nobiscum aduersus Turcas suscipierent. Et laudata à plerisq; Polonis est oratio, & causa communis periculi approbata, sed nihil à nobis actum. Frequenter antea apud eam gentem orator fueram neq; iniucunde mihi profectiones acciderant. Sed tum non modo animos sed etiam faciem hominum mutatam reperi. Reuersus ad Regem meum comitia Posonij agentem Maiestati eius legationis euentum ibi exposui.

M. D. LIII. Ter Grecium in Stirija à Rege vocatus veni, ac deinceps Catharinam regiam filiam Sigismundo Augusto Poloniæ regi desponsatam aulæ magister Cracouiam deduxi.

Mvnere eo obeundo Iunium, Iulium & Augustū Menses impendi. Tertiæ hæ regales nuptiæ fuere ego prima fundamenta ieci. Spes insuper
E 3 erat Io-

erat Ioannam quoq; minimam natu Ferdinandi Regis filiam, Ioanni Sigismundo, Ioannis Zapolitani filio cui despota erat adductum iri. Sed maluit ille malo consilio fidem & conditiones Turcicas, quam coniunctionem nostram sequi.

M. D. LIII. Munus fisci mihi mandatum sedulo administraui.

M. D. LV. Bonæ Poloniæ Reginæ viduæ in Italiam redeunti, Viennæ vbi eam Rex Ferdinandus benignissime habuit inferui.

M. D. LVIII. Hæc conscripsi, anno ætatis, LXXII. exacto.

Deo Gratia.

**A D M A =
GNIFICVM DOMI-**
num Sigismundum de Herber-
stain, Equitem auratum, Consi-
liarium & Oratorem, Inuitissi-
mi Maximiliani Cæsaris semper
Augusti, ad Serenissimum Sigis-
mundum Poloniæ regem &c.

**Et Magnū Moschorum
Ducem.**

IOANNIS DANTISCI SOTERIA.

CRACOVIAE IIII FEBRVARII

Anno

M. D. XVIII.

**I^s Ioannes Dantiscus tandem Epi-
copus Varmiensis.**

SVnt superi, cœlumq; suo Rectore moueri
Quis nisi mentis inops, cernens conuexa negabit
Ætheris : hoc, tellus : aer : & pontus, & omne
Id quod viuit in his, & quod producitur ex his,
Dirigitur, iusto positumq; sub ordine sistit.
Huic certe est ingens hæc orbis machina curæ
Qua genus humanum , genus & qua totum animantum
Vitali pariter vegetando vescitur aura,
Omnipotens sator ille hominum, rerumq; creator,
Cuncta suo regit arbitrio , nil accidit vnquam
Quod non ante diu voluit diuina voluntas.

Ille tibi Sigismunde dedit per tanta viarum
Interualla animum inuictum , quo semper in omnem
Euentum contra rerum discrimina mille,
Et casus varios iuisti pectore forti.
Hoc Equitem decet Auratum, sunt talia veræ
Militiæ, non quæ rutilant insignia collo,
Talia non aliter quam cum sudore parantur.

Amphitrioniades hæc gesit ad ardua ductus
Culmina virtutis, linquens post terga petulcæ
Foeda voluptatis, prorsus fugienda probatis
Castra viris, Iter esse reor quod litera profert

Herberstein. Pythagoræ, vnde tui maiores stemmata primum
Sumpserunt, ex vi liquido cognominis : & re
Elicitur, quid enim saxum designat honesti,
Virtutis siquidem culmen, Quis teq; tuosq;
Perpendit mores, & nuper strenua gesta,
Ille statim, & merito te illius dicit Alumnum.

Maximilianus Hoc animaduertens Cæsar Romanus, in orbe
Cæsar Roman: Primus post superos, nudæ virtutis amator.

Te subito meritis titulis, & honoribus auxit
Teq; suis postquam redijsset ab orbe Britanno
Præfecit contra Venetos, vbi Marte secundo
Cum Comite ex Salmis strauisti faustiter hostes
Vnde tibi torquem, & fasces donauit equestres.

Hinc te post varios habitos hinc inde labores
Rex Dacie. Ad Regem misit, qui Dania Regna Gothorum
Olim dicta, regit, qualem te gesseris illic
Intrepido postquam congressus es ore, neganti
Pacta semel, late magni scit Cæsar is aula.

Quanta mari passus, quam multa pericula terris
In reditu, quantumq; iterum discriminis, acres
Missus ad Heluetios, cum fluctibus obrutus essem
Pene lacu, longam si conor cuncta referre
Crescit in Historiam, diuo pro Cæsare semper
Omnia magnanimo patienter corde tulisti,
Adiecit plus inde tibi non ficta fauoris
Cæsarei virtus, acreuit & inde supellex
Ditior, & mentis generosæ industria maior,
Multæ gerendarum rerumq; peritia & usus.
Vnde feros cupiens belli sedare tumultus
Inter Sarmatiæ regem sœuumq; Tyrannum
Moscorum, Cæsar, medijs in millibus vnum
Te solum offendit, cui tanta negotia soli
Crederet, expertus seruatam in rebus agendis
Cum probitate fidem, studia indefessa, profundè
Ingenijq; tui vires, rationis & alta
Sensa tuæ simul & complura idiomata, dotes
Præterea innumeræ animi, te misit ab oris
Vindelicis per pulchra Lici, magniq; ruentis
Littora Danubij, pisco sus ubi Istula lenes
Voluit aquas, usq; ad Lithuanæ ditia terræ
Iugera, ibi Regem Sigismundum milite multo
Tendentem in Moscos, Orator gratus adiisti.

Qui te pro magno, magnum quo Cæsarem amore
Prosequitur, digno venientem excepit honore,
Et te Cæsarea postquam de mente fuisset
Ingenue edoctus, per lata Borysthenis arua
Dimisit multo donatum munere, adusq;
Vastas Moscorum terras, per deuia ductus
Et nemora, & sylvas, & per tot lustra ferarum.
Perq; lacus, & per tot flumina, perq; paludes
Venisti tandem, lignorum mole per amplam
Vrbem quo statuit, periuro pectore, Moscus.

Quot perpessus ibi torpentis tædia vitæ
Quot duros pariter casus, atq; inter eundum
Euentus subitos, discriminæ multa, viarum
Anphractus varios, incommoda, mille labores,
Quis referet, non parua Lici distantia habetur
Ad Thanaim, quam tu transisti sospes, ibidem
Multæ expertus, agens mandata fideliter, in te
Nil penitus deerat, per te nihil esset omissum,

Sigismundus
Rex Poloniae

F

In fati

In fatis sed adhuc res hæret, Fataq; rebus
Iustitiaq; viam facient, gens barbara nosceret,
Non consueta fidem, Superos, hominesq; vereri
Perfidiam nunquam vindicta impune manere.

*Orsha Cæstrū regium ad Bo-
rystenem sub quo quinqua-
ginta millia Moshorum
desiderabat-
tur.* Quamvis immotos, memoranda clade sub Orsha
Se simulent vafri, tamen imo corde dolores
Audebant, sat causa liquet, sic vrsa recondit
Abdere non possunt, non est magis vlla sub armis
Spes post hac cladem, cur non configere nuper
Conclusi tot aquis, & putri conditi in vlua
Se penitus syluis foetu post terga relicto
Dum vedit venabula, dum magnamq; canum vim,
Quo perculsa metu, noctes vigilando diesq;
Non ausa ē latebris, fugendo accumbit in vngues.

Tempus erit, superiq; dabunt, & Rector olympi,
Qui iustos, & iustitiam non deserit vñquam,
Quo poenas pro perfidia dabit improbus hostis,
Cumq; suis, quantum Lithuania, Polonaq; possunt
Agmina complicibus, misere experietur, adherent
His forsan quos telligio yetat alma, sed istis,
Si non desistent, crimen quam sit graue Diuos
Lædere, & aduetsus iuratum tendere pactum,
Exitus ipse feret. Post tandem tedia longa,
Et tot perplexos successus inter agendum,
Longinquum permensus iter, per lustra, per amnes,
Barbarie ex media nostris feliciter oris
Applicuisti, etenim cunctis gratissimus hospes.

Ter rex, te regni proceres, te concio tota
Regnicolūm, lætis oculis, & pectore, saluum
Aduenisse lubens gratatur, apertius vnde
Exciti, viden, affectus, in Cæsarem amorem
Regis testantur, cuius tu nomine pulchrum
Nomen habes, nec enim sine numine credo tonantis
Hoc fieri, pariter quod eodem nomine haberis
Cum rege Orator, cum quo spectacula nuper
Vidisti parilis, varia sub sorte, Duelli,
In quo Sambocius virtute animatus, honorem
Et vitam asseruit, præstanti, pectore, & ore
Intrepido, pedes amissio iam Sonipede, clarum
Egisset facinus, si non ablata fuisset
E medio hasta, tamen paruo mucrone sat acutum est.

Et quia constanter, commissa negotia agendo

*Ioannes Sam-
boczi aulicus
Regis Poloniae*

In tam

In tam longin qua, & dura regione fuit,
Inter inhumanos mores, gentemq; prophanam
Nullius fidei, detentus tempore longo,
Tot post ærumnas, exanclatosq; labores,
Non ingratus erit tibi Rex, pro Cæsare rursus
Nil sibi vel durum, nil difficile, atq; molestem
Dum res, & ratio deposceret, in orbe, futurum est.

Ipse ego te rediens etiam paulo ante, Saluto,
A Batauis, vbi eram cum Cæsare, cumq; nepote
Illi Hesperiæ qui regna superba gubernat,
Interea quo liquisti tecta alta, profecus,
D' uitis Augustæ, te non, procul ipse remotus,
Vidi, Nunc quid enim potuit mihi gratius orbis
Visendum quam te cupienti ostendere dudum,
Hæc igitur quæ pro reditu Soteria voui
Dono tibi, faciles non dignare Camænas,
Ad te precipiti cursu properanter euntes,
Pro reditu quæ vota tuo promissa, precessq;
Thuraq; dissoluunt superis, multumq; precantur
Ut redeas fœlix, & terq; quaterq; beatus
Vnde exiuisti Romani ad Cæsaris aulam.

Si quis erit nostro magnis fortalsis in ævo
Meonides, fies Ichaco plus notus Vlysse,
Tug; hominum varios mores, varios hominesq;
Multaq; vidisti vectus, per Regna, per urbes,
Non per lustra duo, sed per breue tempus, ad annum,
Materiam inde dabis Musis, campumq; patentem.

Ast ego perpetuo qui te complector amore
O Equitum Sigismunde decus, conflata colore
Hæc subito, mecum siquidem retinere nequiui,
Da veniam paucis, tibi postea plura dabuntur.

AD EVNDEM EPIGRAMMA.

Qvod cecini quondam Grineæ tristis in Æni
Litteribus, mœustum carmen habere cupis.
Quicquid id est, concedo libens, nec carmina solum
Hanc etiam, mecum si foret illa, darem.
Decreui tandem, quæ quadret ducere vitam
Ætati, & castus, Religiosa sequi,
Est hominum instabilis, fluxus, periturus, at ipse
In superos omni tempore durat amor.

F 2 AD

A D G R I N Æ A M.

QVAM duræ miseri sunt conditionis amantes
Qui nullas sedes, nec loca certa tenent.
Nil datur æternum, sed quo rapit impetus, illuc
Ambigui in dubijs pectora rebus agunt.
Errant & raro placida statione fruuntur,
Atq; alia ex alijs sub iuga amoris eunt.
Hæc placuit Danais, Latijs hinc illa sub oris,
Hæc fuluis, niueis gratior illa comis.
Aurea disposuit pulcræ hæc redimicula vitæ
Moreq; Germano vel Ioue digna fuit.
Sub gelido Arctoi placet altera sydera cœli,
Candentes superans candida tota rosas.
Deniq; quocunq; adueniunt, terraq; mariq;
Hospitibus varius corda pererrat amor.
Et dum iam tacitos inspirat subdolus ignes,
In longas iterum cogit abire vias.
Singula nunc miseré dum te Grinæa relinquo
Exterior, vastum carpere iussus iter.
Quid magis excruciat quam grata relinquere cepta,
Et spem, quæ miseris sola in amore beat.
Sic solet impastus viso lupus ire ab ouili,
Sic apis ex dulci flore repulsa volat.
Decipitur sitiens fugitiuſ Tantalus vndis,
Et quod perpetuo poscit, habere nequit.
Durior est mea sors, dum deserо mœstus amaran
Quæ me prosequitur, meq; tenere cupit.
Auelli amplexu, nudis discedere ab vlnis,
Linquere tot risus, basia, furta, iocos.
Absq; dolore quis hæc humano sanguine cretus,
Quisue libens vnquam, qui ista reliquit, erit ?
Inuitus nuper te flens, mea vita, reliqui,
O animi medium, præcipuumq; mei.
Strinxisti cupidis lachrimans mea colla lacertis,
Pressistiq; meum pectus adusq; tuum.
Immaduere tux roranti lumine malæ,
Nec minor in nostras decidit vnda genas.
Inuitus dextræ dextram, de hinc labra labellis
Iunximus, & tristi diximus ore Vale.
Iussa mei Regis tunc : & tunc Cæsaris arma
Execrabar, & hoc ire quod angor iter.

Quam

Quam mallem illius, quem sparsa crux necarunt

Linnea, vel sortem, fata ve dura, sequi.

Nunquid Abidaeus Iuuenis felicior est me,

Quem ferus in patrio gurgite mersit amor.

Hunc Hero eiectum miseranda in littore vidit,

Et se precipitem, fortiter vta, dedit.

Ast ego qui terras, & tot maria alta pererro,

Nescio qua veniet mors regione mihi.

Pellor ut à tumidis folium quod vertitur austris,

In nullaq; diu sede manere datur.

Nunc feror Aeolis, vbi Phoebus surgit ab vndis,

Nunc Tartessiacas rursus vbi intrat aquas.

Nunc iterum saevis Nothus imbrifer vnde procellis

Rursus vbi glacie, Parrhasis vrsa, riget.

Quo me cumq; loco celsis vel in Alpibus abdo

Conditus aut ima sim modo valle licet.

Circumseptus & his, qui culmine sidera tangunt

Montibus, inueniunt me mea fata tamen.

Si fugio ad Tanaim, magni vel ad hostia Nili,

Vel procul ad Gades, seu glaciale fretum.

Nusquam tutu quies, amor instat, agitq; latenter,

Et subit incensa, pectora nostra, face.

Nil magis admiror, quam cum sit coecus, & infans

Quod me audet temere saxa per ista sequi.

Quod loquor, ad summum potuit penetrare tonantem,

Nec rutus Pluto sub Phlegetonte fuit.

Exarsit gelidis nans Ennosigaeus in vndis,

Admeti pauit, pulcher Apollo, greges.

Alcides neuir, gemuit Poliphemus in antris,

Aecides contra noluit ire Phriges.

Ingens imperium Gnidius puer occupat orbis

Et certas gestat, pectus ad omne, manus.

Olim nil graue erat, Iuuenis dum feruidus, vltro

Quæsiui Cypriæ, mollia regna, Deæ.

Inq; Papho sacra thura focis, Arisq; virentem

Mirthum, cumq; rosis lilia mixta dedi.

Nunc vigor ille abijt, sensim & mea tempora canis

Albescunt, ætas & mihi dura venit.

Ipse tamen (quamuis enitor ut impete paruo

Non vincar) mecum certat iniquus amor.

Ille tuum redditum limis persuasit ocellis

Nuper, dum fueras è regione, mihi.

In pruz.

Ille tibi Charites, nitidosq; afflauit honores,
Et quicquid pulchri tota decoris habes,
Ille meum pectus iaculis transfixit acutis,
Victor &, hanc habeas, inde profectus, ait
Sic crucior, patiorq; graues in amore dolores,
Inq; meo crudum pectore vulnus hiat.
Inter & hic certe dolor est vehementior omnes,
Quod non concepto debeo amore frui.
Cogor abire, moræ nec quicquam restat, eundum est,
Quo sors, quo fatum, res dominiq; vocant.
Rhetæas Alpes, Athesim, pontemq; per Ænum,
Mæstus & inde domus tecta relinquo tuæ.
Respicio post terga tamen paruæ procul vrbis
Mœnia, & vt redeam mœnia visa iubent.
Ter conatus eram Temonem vertere, terq;
Obstiterat votis, res peragenda, meis.
O me infelicem pellor sic fauciūs à te,
Languenti quis opem, Pharmaca quisue dabit
Tu solo aspectu præcordia lesa benigno,
Et posses tactu reddere fana manus.
Sed raperis propere, rapiorq; miserrimus Euro
Otior, & nostri est nulla medela mali.
Non mihi Phillyrides, nec item prodesse Machaon,
Nec poterit medicæ Delius auctor opis.
Non nisi te rursus videam sanabor, at illa
Quando dies misero, quando erit illa dies.
Corpus abit solum, tibi mens animusq; cohærer,
Sensibus infixa est sicutua forma meis
Fœlices igitur firmo qui vtuntur amore,
Durius incerto viuit amante nihil.

AD MAGNIFICVM DO- MINVM SIGISMUNDVM DE HERBERSTEIN,

Equitem auratum, Consiliarium & Oratorem Inviētiss: Cæsaris Ma-
ximiliani. Ad victoriosissimum Sigismundum Poloniæ Regem &c.

Et magnum Moschorum Ducem Rudolphi Agricolæ Iu-
nioris Poetæ à Cæsare Laureati congratulatio.

Perpetuam virtus, & facta illustria famam
Immeritis Sigsmunde mori, nomenq; perenne.
Ac incorruptos donant præconis honores
Pelidæ Rhodius cecinit gesta inclyta vates,

Quem

Quem fortunatum dixit, Rhetea pererrans
Culmina Alexander, Macedum fortissimus Heros.
Thebarum postquam destruxit moenia, & altum
Ilion ingressus, Troianaq; pergama visit
Inferiasq; viris ducibus, quos sustulit acre
Bellum : vtrinq; duo Troiae per lustra, parabat.
Nec paridis Cytharam imbellis dignatus, amantum
Qua rixas post raptum Helenae cantare solebat
Perfidus in magnum Menelaum, perfidus hospes,
Idaeus pastor, iudex fatalis in omnem
Euentum vitae, quando Minoia quondam
Regna petit rex Argiorum, Agamemnone iuncto.
Magnanimo Heroi testudo placebat Achillis
Bellica Thessalici, sine quo Neptunia starent
Laoniedontiacæ non diruta pergama Troiae,
Ni congressus erat Troianus ueste patroclo
Ipsiis utenti, fallacibus Hector & armis
Quem, pius in fidum comitem, succensus Achilles
Atq; ira atq; odio Stygias penetrate paludes
Compulit, Iliacam ter circum atrociter urbem
Raptans, bissenis donec pater ipse diebus
Hunc ope Mercurij, magna mercede redemit.
Ille prius clara testudine saepe molestum
Sæpe diem, curaq; animum grauiore leuabat,
Optima Phillyride præcepta. & martia regum
Prælia cantando dubios belliq; tumultus.
Hic amor, haec eadem virtus cognata Poetis
Res celebrare virum magnas, præclarasq; gesta
Scribere, & immortale decus, laudemq; venustis
Diuulgare modis, quod nunc Dantiscus ad vnguem
Factus homo Sigsmunde facit, virtute tuorum
Perspecta, ingenioq; tuo, Fratrisq; Georgij,
Quo duce Carniolis pax est & candida quondam
Libertas data, quam ius (quod Stara prauda vocabant)
Antiquum propter, vulgus violare parabat
Væsanum nulla ductum ratione, furensq;
Hic ubi piscosum Mueræ, Drauiq; fluentum
Vorticibus Sauus magnis magno impete currunt.
Donec Celeiæ comitatum viderat, illic
Vndanti est similis Nilo lacus, ille per annum
Ad lapidem crescit certo, certoq; recedit
Tempore, & exundans ubi quondam fluxerat vnda

Alexander ca-
ptis Thebis Il-
lion ingressus.
Paridis Cytha-
ra.

Testudo
Achillis.

Priami auriga
Mercurius.

Chiron præ-
ceptor Achillis.

Dantiscus.

Bellum seruile
Carnorum, Sty-
riorum & Ca-
rinthiorum.

Munera &
Draus per flu-
unt Styriam.

Sauus in Car-
niola.

Piscibus

Piscibus omnigenis plenissima, rusticus illic
Et serit & subito metit, agros vbere fructu
Gramina pascit ouis, venatur callidus auceps
Et volucres, leporesq; simul, Postonia multum
Sublimis iuxta aerijs munita superbe
Moenibus à Cirkhnicz, qua stulta Georgius olim

Postonia cstrum Cher-
sorum q; leucis
a flumine san-
eti Viti, Ma-
re Adriaticū
intrante in cō-
finibus Croa-
tie.

Istius ignoti populi compresserat arma
Et libertatem patriæ vietricibus alis
Restituit, Cæsar quem Maximilianus abunde
Militiæ claris insignibus extulit, & tē
Cæsar quo maius nil ingens sustinet orbis,
Nec melius, toto quem semper pectore & ore
O Equitum Sigismunde decus, specimenq; tenebo
Siue Mesembriacum vagus erro ducar in orbem
Siue procul pergam Scythicas peregrinus in oras,
Seu Gangem videam, nulla hic obliuia nostræ
Mentis erunt, quam sit probitatis cultor & æqui
Postquam te excoluit satis edocuisse videtur
Te Sigismunde inquam forti quem pectore nunquam

Rebus in aduersis fortunæ deicxit æstus
Vnde tibi terrico potius cognomina saxo
Defluxisse reor, tumidis quod fluctibus obstar,
Prima latinorum si non est littera, honesti
Nomen habes lapidis, ratio tamen vtrāq; partem
In quamcunq; velis exponere, vera probatur
Si mediam expunges, domini quæ syllaba saxum
Constituit, meritum poteris deducere nomen.

Eberstein.
Herberstein.
Herstain.

Inde grauem Galeam, Cæsar, Clipeumq; choruscum
Quæ sint virtutum non pignora vanâ tuarum
Contulit, hæc Cincinnatus voluisset habere
Nec sibi Pisones, Fabij mage grata tulissent,
Nec Lacedemonius spreuit Lisander aratum
Ad recti si culmen amas sublime referre,
Aurea Magnanimis virtus altissima suader,
Hactenus inuicto quæ animo persæpe subijsti,
Indiger hæc Galea qua quum sis fortiter usus
In Venetos & saepe alias, insigne coronæ
Addidit, atq; auium qua toto nulla sub orbe
Nobilior viuat, voliterq; per æthera nulla
Altius expanses latus ille ad vtrumq; Coronæ
Imposuit pennas, nullo violabilis æuo
Omnibus ut tua sit notissima fama sub oris.

Aquile.

Accipe

Accipe Moscorum venienti e finibus olim
Quæ nec cocta quidem, tibi, nec beneculta notamus
Carmina, si tempus foret vberiora dedisse,
Romani fœlix redeas in Cæsatis aulam.

PATRIA MAGNIFICI DOMINI

Sigismundi, per Agricolam.

I Striacam Italæ terram tribuere vetusta
Secula, quæ Carnos qui sequerentur, habet Istria Carniola.
Albia quæ prisco de nomine dicitur, hic non
Ister in Adriacam defuit amnis aquam
Hic tibi nativus locus est, clementia cœli
Istros & Tharsos inter amena placet. Contra Melam & Nepotem.
Quo sit quisq; loco, quo natus tempore multum
Quæ sit natalis noscere stella iuuat.
Vis cœli stellæq; trahunt subiectaq; mundo
Maiori & fatis terra locusq; suis.
Hæc equitum Sigismunde iubar, genitalis, vtranq;
Inuidum ad sortem peccatus habere dedit.
Quis loca Thessalicis nunquam cedentia tempe,
Quis vipacum & montes enumerare queat.
Vina vbi campanis multo melioraq; ficus
Omne genus fructus nascitur arq; olei.
Quis patriæ breuibus miracula dicere possit,
Qua coeunt miris flumina multa modis.
Quis non mireretur cuiusdam gramina montis,
Quæ calcañ soleas perdere suevit equus.
Multæ mihi scribenda forent, si tempore paucō
Præsenti possem certius ipse frui. Oeni mons.

MAGNIFICO DOMINO DOMINO SIGISMUNDO LIBERO BARONI

in Herberstain, Neyperg, ac Gutenhag, Consiliario, Camerario, ac Ærarij Austriaci præfecto Regio, &c.

C VI mittam breue muneri Poëma,
Ab incude recens mea profectum
Sigismunde? tibi, qui ineptiarum
Admirator es vnicus mearum
Delectant alios ioci procaces.
Infamis placet alex quibusdam

G Ludus,

Ludus, & sua tædij leuandi
Cuius est ratio: At tibi omne tempus
Quod est publica ab occupatione
Relictum, teritur venustiorum
Scriptorum aut, baro, lectione vatum.
Ergo dum vacat à tuis negotijs,
Et voles male collocare tempus,
Aut vitare meridiationem.
Istud perlegito meum Poëma
Atq; æqui facias bonijs quæso.

Iohan. Ludouicus Brassicanus

I. V. Consultus.

Vide hoc carmen supra. Complet. Moscotelecijs p. 195.

PHOENIX SIVE LV- CTVS AVSTRIÆ, OB MORTEM INCOMP- rabilis Heroinæ D. Annae Quiritum, Pannorum, ac Bohemorum Reginæ, &c.

P Rima cicatricem vix duxit plaga supremam,
Vulnere cum ferior sanguinolenta nouo.
Nec defleta modis satis est mihi filia dignis,
Cum mater lachrymas postulat ipsa nouas.
Non ita consternata fui, nec territa damno,
Seu mihi quod pestis, seu mihi Turca dedit.
Quam modo Reginæ me mors percussit acerba,
Mors mihi flebilis testificanda modis.
Indulgere iuuat lachrymis, nec turpe putabo
Plangere, foeminea tristia corda manu.
Hoc fatale mihi est, vexari fluctibus atris,
Nec tamen aduersis succubuisse malis.
Sic tolerata mihi vix est tolerabilis hostis,
Omnia grassantis per mea membra manus.
Sic tolerata lues vix est tolerabilis atq;
Sæua peregrini militis ira mihi.
Sicq; locustarum vis ingluviesq; nocentum
Vix toleranda, tamen dissimulata mihi.
Nec tamen ad lachrymas conuersa leuesq; querelas
Officijs egi non aliena meis.
Nunc animi est erecta mihi sententia constans,
Vix tueror partes nunc male firma meas.

Quoq;

Quosq; animo gemitus compressi moesta virili,
Principis expressit mors mihi saeuia meæ.
Heu quid ago infelix, fatigq; exercita diris,
Accessit nostris vis cumulusq; malis.
Ad Scythicum conuersa Polum, septemq; Triones,
Cur inhibes saeuas mors violenta manus?
Collimanda tibi sunt isthuc spicula, namq;
Vxor erat Stygio dignior illa Ioue.
Ecquid in inuisas non sumis dira nouercas
Tela, quid inuisas non rapis ipsa socrus?
Vixerit Aonio sic illau datus Homero
Thersites, viuat sic sibi quisq; malus.
Omne capax rapit vrna caput discrimine nullo,
Nec refert fuerit albus an ater homo.
Omnia dissimili similis Proserpina fato
Eripit, humanum nil miserata genus.
Nec, mihi crede, aliquid mortalibus immortale,
Hac sumus in sola conditione pares.
Cætera Dij meliora tibi Regina dedere,
Quæ sermone liber commemorare breui.
Interea lachrymæ cessate grauesq; querelæ,
Et vacet à gemitu foemina virq; pio.
Arcessenda procul mihi sunt exordia rerum,
Et series Regum longa petenda procul.
Hinc abauos, atauosq; placet, clarosq; parentes,
Et placet à matris ducere stirpe genus.
Gedemine antiquo deducta Megistane proles,
Vna fuit Olgird, altera Kestud erat.
Olgirdæ soboles est mascula rexq; Lagello,
Qui sacro ablutus postea rore fuit.
Atq; Wladislaus mutato nomine dictus,
Sarmatiæ tenuit ditia Regna diu.
Filius huic Casimirus erat rex impiger armis,
Qui latè patriam rexit, & auxit humum.
Cui plures natæ, cui sexus masculus hæres,
Sarmatiæ summam qui tenuere diu.
Mentio digna suo de natis tempore fiet,
Natarum series sed referenda prius.
Per quas affini coniuncta Alemania vinclo,
Quam lambit tumidis Rhenus & Ister aquis.
Anna Boguslai est Pomerani principis vxor,
Barbara Saxoniae nupta puella duci.

Regulus Heduigin Boiorum magnus habebat,
Vnde Palatinæ lumina multa domus.
Legnitio Elisabetha duci deducta marito,
Huic genti lumen contulit atq; decus.
Vni nomen erat Sophiæ, quæ nupta Dynastæ
Brandenburgensi prole beata fuit.
Cæsaris optandi cui cura est credita genti,
Plena hæc principibus præfulibusq; domus.
Ad fratres redeo clarissima lumina mundi,
Præcipuè ad patrem Pannonis Anna tuum.
Pannoniæ huic vltro regnum dotale Beatrix
(Grande Beatricis nomen & omen habes)
Obtulit, & regni procerum officiosa voluntas,
Ah quantum est illo regnum habuisse modo.
Rursus Alexandra est Olgirdæ filia nupta,
Masouïæ quondam dux Semouite tibi.
Ex quibus Ernesti Cimburgis edita coniunx,
Fridricum Imperij protulit alma caput.
Hinc sacer, hinc prosacer, leuir, hinc charusq; maritus
Plurimaq; hinc soboles, quod bene vertat, adest.
Nec tibi Moscouïæ gens inficianda niualis,
Ex hoc nobilitas est quoq; clara loco
Kestudes etenim Olgirdæ Germanus in illam,
Insertus gentem multa trophyæ tulit.
Hoc patre Vitoldus dux est generatus, & illo
Lithuaniæ princeps tempore magnus erat.
Vnica, ni fallor, cui filia tradita Mosco,
Et despensa duci vixit Anastasia,
Hinc ambo Basilij diuerso tempore, & inde
Ioannes vario tempore uterq; fuit.
Sarmaticum affini non solum limite, verum
Sanguinis attingis proximitate genus.
Nec vitio frater dabitur, qui dulce putauit
Pro patria, in patria, cum patriaq; mori.
Triste rudimentum belli, rex induit arma,
Arma Tyrocinio non satis apta suo.
Cedite nunc Decij, procul inde facessite Curti,
Rex horum laudes clarus & huius haber.
Nec laus Elisabethæ auæ reticenda paternæ,
Qua non nobilior foemina nata fuit.
Illi Cæsar auus, proauusq; abauusq; atauusq;
Pannoniæ frater, Rex fuit atq; parens.

Sarmatia

Sarmatiæ coniunx rector, sed & ordine nati
Succedunt, tenet hæc nunc quoq; regna nepos.
Coniuge quid potius dicam, vel fratre mariti?
Sarcina vix humeris hæc satis apta meis.
De quibus est dixisse nihil, quam dicere pauca,
Forsitan & satius conticuisse fuit.
Alter ad occasum populos regit, Alter ad ortum,
Et fermè ambobus paret vterq; Polus.
Hoc satis est dixisse mihi, sed dicere plura
Alterius fuerit grande laboris opus.
Nec capit hos succincta breuisq; angustia chartæ,
Quorum regificas vix capit orbis opes.
Immemor incepti tristisq; oblita decori,
Ad natos venio Sarmatis Anna tuos.
Hic mihi læticiæ veniam da Diua licentem,
Erumpunt toto gaudia corde mihi.
Non possum gemitus simulare, grauesq; querelas,
Sit licet incepto res aliena meo.
Tollite ferales, lugubria signa, cupressus,
Atq; parentales exequiæ ite procul.
Nectite victrices circum mea tempora laurus,
Vix memini, si quid flebile passa fui.
Vsq; adeò generis spes inclyta, mascula proles
Austriacæ columen me fouer atq; domus.
Vos Patrui Auspicijs victricia signa sequuti,
Inuisum Christo tollite quæso genus.
Vos Patris auspicijs victricia signa sequuti,
Afferite afflictam gnauiter Hungariam.
Conatus euidem nihil hos remorabitur vnquam,
Interno impendet nullus ab hoste timor.
Suppositas cineri prunas, flammasq; doloso
Extinxit vester Patruus atq; Pater.
Fallor? an à læua fœlici lapsa volatu
Confirmat volucris vota precesq; meas?
E diuerticulo repetendus sermo, nec extra
Propositi metas ire finendus erit.
Quid referam natas & foemineum comitatum,
Atq; puellares, numina vera, choros?
Vix totidem ancillæ Reginis sœpe fuere,
Aluo Reginæ quot prodiere tua.
Atq; alias agitat regnandi dira libido,
Nota sed exemplis res odiosa datis.

Sollicitat belli nonnullas cura gerendi,
Precipue regnum quo muliebre loci est.
Faustinas aliæ referunt, matremq; Neronis,
Est quoq; cui placeat trux Cleopatra nimis.
At tibi nulla fuit regnandi, nulla minandi,
Nulla extorquendi sæua libido fuit.
Quamuis dotalis sublatæ ad culmina regni,
Conditione fuit mens moderata pari.
Tu telas, non tela, nec arma cruenta, nec arces,
Non profecturis iætibus oppositas.
Sed bona tranquillæ curasti commoda pacis,
Irarum fugitans, atq; quietis amans.
Regibus vxores, tot reginilq; maritos,
Atq; orbi dominos te generasse sat est.
Imperitent aliaæ præter muliebre decorum,
Te pensis famulas non onerasse pater.
Adde supradiætis maternæ stemmata stirpis,
Addeq; Gandalidos clara trophæa domus.
Principe Gandalio tua prodita Vascone mater,
Complures habuit virgo pudica procos.
Illa Wladislao tandem desponsa marito,
Transagit vitæ tempora læta suæ.
Tertius exierat sesqui & millesimus annus
Bisq; decem, Iunij tresq; fuere dies.
Quando ope Lucinæ genetylidos implorata,
Anna parens ortu est exhilerata tuo.
Imposita est capiti matris, de more, corona
Bis denis vitam mensibus ante tuam.
Buda fuit natale solum, sed Rhetia nutrix,
Qua fremit Alpinis turgidus Oenus aquis.
Cæsaris hic studio est educata sororia tecum,
Nubilis est donec vtraq; facta viro.
Iam me virtutum vix enumerabilis ordo,
Atq; vrget meriti gratia multa tui.
Quid primum mediumue loquar? quæ in fine locabo
Ornamenta tuæ rara pudicitiae?
Ambiguam faciunt, & copia & optio mentem,
Nunc placet hæc virtus, nunc placet illa magis.
Ac velut in prato considens virgo virenti,
Qua fons muscofo profilit è lapide.
Nunc varios molli decerpit pollice flores,
Aut Narcisse tuos, aut Hyacinthe tuos.

Candida luteolis nunc iungit lilia calthis,
Lilia puniceis mista papaueribus.
Nunc violas, cythisos, thyma nunc frangantia carpit,
Purpureas tenero nunc secat vngue rosas
Attramen indubio est, non illud, nec magis illud,
Eligit, & numero copia maior adest.
Nec quod præponat, nec quod postponat in arcto
Hæret, & optatis ambigit ipsa suis.
Interea ut dulci fertum mittatur amico
Efficit, ut folio versicolore siet.
Sic mihi per medias & eunti res & ituro
Corporis, aut animi, fortuitiq; boni.
Anna tuæ nullo dotes sunt ordine dictæ,
Attramen hæc vnuus singula fascis habet.
Non bene principium posito reperitur in orbe,
Nec finem duetus circulus ullus habet.
Sic tua continuo virtus stat in ordine certa,
Quæ nullum finem principiumq; tenet.
Digna tamen species regno fuit ista tenendo,
Rege fuit dignus corporis iste decor.
Multus in ore lepos, in corpore multa venustas,
Maiestas oculis & reuerenda ruis.
Matronale decus, fucu procul atq; colore,
Qualia mentitus inficit ora color.
Multiferi vites laudantur palmitis, & qui
Depositum multo fœnore reddit ager.
Et sterilis veteri culpara est fœmina lege,
Fertilitas summo semper honore fuit.
Pappia priuatis fuit & poppæa timori,
Dicta maritandis lex fuit ordinibus.
Omniparens natura suum de germine nomen
Dicit, & à foetu dicitur ipsa suo.
Et tu Cæsaridum mater Regumq; Ducumq;
Egregiam laudem fertilitatis habes.
Nam tua ter quina lætata est regia prole,
Imo ego terquina prole beate feror.
Atq; vtinam sterilis quam sic foecunda fuisses,
Iam fueras parta prole beate satis.
Nec moriens Regina mihi damnosa fuisses,
Interitu tantum quod foret absq; tuo.
Namq; aliam pro te moriens Regina dedisti,
Nata tuam interea vixerit illa vicem.

Ac veluti

Ac veluti Phœnix de morte renascitur ipsa,
Atq; ipsam sese dum parit, ipsa perit.
Sic tu cum viuam sobolem moritura relinquis,
Immortalis eris morte renata tua.
Pertinet ad laudes pietas tua cognita diuis,
Notaq; pro populo sunt pia vota tuo.
Te veniente die, te decedente precantem
Certa fides sacris inuigilasse libris.
Acceptram precibus refero votisq; salutem,
Quicquid id est quod sum, sum pietate tua.
Ah quoties stricio molitus acinace plagam
Turca, tua nocuit nil mihi abactus ope.
Ah quoties dubij euasi discrimina Martis,
Ploratu ad superos Anna sequestre tuo.
Sic tuus insidias coniunx dominusq; latentes,
Atq; hoc vitauit certa pericla modo.
Imperij rebus dum consulit, & vagus illac,
Nunc hac suspectis itq; reditq; vijs.
Vel dum vectus equo salebras, perq; inuia tesqua,
Obuius horribili non timet ire feræ.
Dij superi nostrum seruate ante omnia Regem,
Vitaq; principibus gloria sitq; meis.
Non superos tantum, sed flectere docta fuisti
Humanos etiam supplice voce Ioues.
Ah quoties meritè fecisti ignoscere culpas,
Commotum iusta cum ratione virum.
Pro misericordia nullas oratrix passa repulsas,
Nec pro supplicibus ambitiosa reis.
Regia sic fratrem, sic placat Iuno maritum,
Iam iam missurum tela trisulca Iouem.
Sic complexa trucem mollit Venus alma Gradiuum,
Atq; iras reprimit delitiosa graues.
Carceris atq; aliquis tetro squallore sitiq;
Et pressus manicis compedibusq; diu.
Quærit opem Regina tuam defuncta precessq;
Atq; operam expectat nunc quoq; diua tuam.
Dotibus ingenij fueras quoq; prædita multis,
Quas ingens fuerit enumerasse labor.
Nec socialis amor mihi commemoranda fidesq;
Non erga dominum mutua cura tuum.
Frigora, nec glacies, non æstus solstitiales,
Non nix, non pluuiæ, non lutulenta via.

Non grauis

Non grauis Autumnus, non nimbi, non grauis Auster,
Quæq; æstas oculis puluerulenta nocet.
Te domino auulfere, nec auulfere marito,
Abstraxere viro fata sed atra tuo.
Non mihi Penelopes studium non iactet amorem,
In laudes semper Græcia prona suas.
Nec tibi præstiterit regi desponsa Pheræo,
Viua maritali quæ tumulata rogo est.
Hæc tenus est series rerum libata tuarum,
Qua pote luce fuit, qua breuitate pote.
Sed breuius dicam Reginæ Epicedion Annæ,
Virtutum est isto sub tumulo cumultus.
Vos autem extinctæ postremos reddite honores,
Grataq; legitimis soluite iusta modis.

MILLE Sigismundus dum fert mandata per orbem :
Regibus ad Reges missus ab Austriacis.
Seu petit auroram, solis siue arua cadentis :
Ad Boream iusso seu dedit arctos iter.
It toties, obit hæc toties data munia, Regum
Austriadum ut possis dicere Mercurium.

A L I V D.

Hermes quod coelo, terris Herberstain hoc est :
Semideum hic Regum nuntius : ille Deum est.
Petrus Roisius Maureus
Hispanus.

C A S P A R B R U C I V S E G R A.
nus, Poëta Laureatus.

GENTE Sigismundus satus Herberstainius ampla,
Ingenij & generis nobilitate potens.
Multarum illustris linguarum cognitione,
Plurima qui vidit dissita regna procul.
Sæpe à rege suo externas legatus ad oras
Missus : & in Regnum Barbare Mosce tuum.

H D. M. S.

D. M. S.

SIGISMVND O LIBERO BARONI IN
Herberstain, Neyperg, & Guttenhag, virtutis ac meritorum
ergo immunitate donato.

P. P.

ITala me primo Tellus sub flore Iuuentæ
Aurata Patriæ donatum torque remisit,
Maximus Æmilius Cæsar virtute fideq;
Forte mea adductus, Patrum me protinus Aulæ
Consilio adscripsit, requies hinc nulla laborum
Facta mihi : magnis de rebus iussa peregi,
Fœderibus iunxi Reges : pacisq; tuendæ
Accendi studio, late qua Rhenus inundat
Danubiusq; pater, vagus Albis & Istula, quaq;
Dura Boristhenides colit impiger arua colonus,
Et gelido manat Tanais de fonte niuosus,
Rha leni placidas quaq; agmine lambit arenas
Nauigijs penetrans lustrauit cæca Rubonis
Crononisq; fluenta, & inhospita Tesqua peragrans
Legatus mandata tuli, Regumq; superbas
Accessi sedes : gemino subiecta Trioni
Balthea tranauit freta, magni Regia nostræ
Danorum domini lætata salutis honore,
Quis gestis rebus me Cymbrica Chersonesus
Excipit, & Patriæ reddit, Charisq; propinquis,
Post vbi mortalis defuncto munere vitæ
Carolus acer Auo succeſſerat, hunc quoq; dulcis
Impulsus patriæ precibus de more salutans
Indomitos adij populos & ditia Regna
Hesperiæ, Reducem dein Ferdinandus ab aulæ
Confilijs statuit, latè quo regna tenente
Arctoos iterum reges, Populosq; reuisi,
Hinc mihi pro meritis, serisq; Nepotibus auctum
Libertate decus, quod nulla aboleuerit ætas.
Ast postquam inuasit Solymanus moenia Budæ,
Accensum Furijs, vim perniciemq; minantem
Pannoniæ, Orator compressi : diraq; retro
A nostris suasi iugulis auertere tela.
His nunc defunctus curis, post fata quiete

Sopitus

Sopitus placida, iusti dum Buccina somnum
Iudicis exutiat dormiscam, viue Viator
Exemplaq; meo patriæ seruire memento.

Iohan. Rosinus.

I D E M.

QVos adij populos, quæ regna potentia vidi
Exposui lustranda oculis, non iudicis æqui
Examen metuo, moueor nec bile maligni
Robore vera suo stant inconuulta vigentq;.

Ioh. Rosinus.

Non moror hanc Christo reperenti reddere vitam,
Et vixisse mihi satis, & vidisse superq; est
Tot Maria, & Montes, tot Flumina totq; Paludes,
Tot Reges, Dominosq; orbis, tot Regna, tot Vrbes,
Nam Mare conscendi, supra, quodq; aluit infra
Italiam, remis hinc præterfectus & illinc,
Baltheaq; emensus freta, mox Balearica soluens
Sardinia ingredior, gelidiq; Boristhenis oras,
Rhaq; cauas tacito stringentem flumine ripas
Traieci, Tanaisq; supra caput vsq; niuosi,
Nusquam Riphæos didici consistere montes,
Iamq; Albim & Rhenum, fluuiumq; binominis Istri
Nauigijs superans, Legati munus obiui.
Atq; Sigismundum moderantem iure Polonus,
Lithuanieq; Ducem mos est quem dicere Magnum
Sæpe salutaui verbis & nomine Regis
Ferdnandi, & toto diuisos orbe Mosynos
Non semel atq; iterum magnis de rebus adiui,
Moscouiaq; Ducem magnum sum affatus in vrbe
Basilium, hinc Danis, Noruegis, atq; Suedis
Imperitantem adij Christernum, non satis æquo
Dissidio, sancti turbantem fædera lecti,
Liberius monui infami desistere cepto,
Hæc mandata ferens à Cæsare Maximiliano.
Ipsum etiam Hungariæ regem, Dominumq; Bohæmis,
Luduicum accessi. Regno, & florentibus annis.

Iam vero multis locuples Hispania regnis
Cognita, & Hispanis non cedens Belgica regnis,

H 2 Carolo

Carolo vbi, Austriacam regionem, nomine Quinto
Ceu pauris orbata interitu commendo Pupillam,
Præterea Decimum Romana in sede Leonem
Conspexi, Veneti Dux Laure dane Senatus
Cognite porro mihi es, notiç⁹ fuere Dynastæ
Imperij plures, quos hic numerare molestum est.
Ecce autem Hungaricis vbi rursus imminet oris
Et nostros misera Solymanus clade peremit,
Nequicquam longa Budam obsidione prementes,
Ipsi⁹ horrifica subnixi sede Tyranni,
Altius erectæ fixi stans oscula dextræ,
Quam prona in terram melior pars orbis adorat,
Principis inde mei Gnatum, deduco Polonos
Reginam in regis thalamos, belliq⁹ togæq⁹
Expertus casus varios hæc inter, & olim
Militiæ emeritus veterana stipendia, iuui
Consilio interea innocui compendia Fisci,
Linguarumq⁹ potens, in iura ac fœdera fidum
Præsto ministerium studiog⁹ senesco laborum,
Publica priuatis præponens commoda lucris,
Respondente tamen fidei Sorte, atq⁹ fauore
Austriadum regum, domui rem linquo, decusq⁹
Et prisci generis stemma haud in glorius orno.
Vitæ igitur plenus, quam sum mihi conscius actam
Gnauiter in vitæ officijs, sine labe notaq⁹,
E magno veluti satur, expletusq⁹ theatro,
Cedo lubens, & nostra do lampada gesta sequenti.

Ioh. Lud. Brasicanus.

Occasus mediusq⁹ dies septentrio & ortus
Sunt peregrata solo, sunt peregrata salo,
Principibus mandata fero dum maxima regum
Vectus equo Rheda siue rota atq⁹ rate.
Luduicum ad Regem miss⁹, Solymumq⁹ Tyrannum
Est emensa rotā, Pannonia, atq⁹ rate.
Cæsaris orator ad regem, Maximiliani
In Daniam celeri sum quoq⁹ vectus equo.
Austriacæ miss⁹ regionis per mare sœuum.
Hesperiæ mihi sunt regna perita rate.
Sauromatas eadem vexit me Rheda ad vtrosq⁹
Per niue conspersas inuiolata vias.

Ioh. Lud. Brasicanus.

Titidem

Tridem socium coniungit homerus Vlissi
Nempe manum menti, nempe animum gladio
Aurea Nobilitas nitidum tibi porrigit ensim
Doctrina ac certam monstrat vbiq; viam.

Ioh. Alex. Brassicanus.

Sigismundum varias mundi rapuere per oras
Terra: Rates: Vndæ: Nix: Traha: Currus: Equi.
Georg. Logus.

SIC vehor: ampla gerens Regum mandata meorum,
Ad Danos: Moscos: Pannonas: Hesperios.
Cæsar is orator, Danos peto, dicere regi
Iussus, ut arcta thori foedera rite colat.
Ad Moscos propero: Pacemq; reporto Polonis
Cæsar is: & fratum Cæsaridum auspicijs,
Nauibus Italia soluens peto littus Iberum
Hic patriæ officium Carole præsto tibi.
Pannoniæ regi & mutata sorte Tyranno
Victori: Regis perfero iussa mei.
Sic ego: dum regum perago mandata: Mosynos
Hyspanos, Danos: Pannoniosq; peto.

Georgius Vernerus.

AMPLISSIMI VIRI DOMINI SIGISMUNDI AB HERBER- stain &c. Epitaphium carmine Iambico.

ROgas Viator? hic Sepultus quis cubat
Sigismundus ille ab Herberstain Baro
Nofti ne, cuius insignis & inclyta
Virtus per omnium Ora Principum volat
Quem Cæsar auxit. & rex Equeſtri annulo
Ineuntis olim sub flore adolescentie
Senatuq; mox adſcripsit aulico
Additus ſuifq; primus hic honoribus
Factus hinc inde adobratus negocijs
Legationibus vacans grauifimis
Gallos Iberosq; Belgosq; Dalmatas
Moscosq; Sarmatasq; Pannonas: Danos

H 3 Adijc,

Adjt, Italq; nationes plurimas
Quas referre hic maximus foret laboꝝ
Meritis tamen pro tantis & laboribus
Donata libertas sibi & suis Nepotibus
Est liberalitate Regis Optimi
Vale Viator, hæc volebam ne essem nescius.

Addā huic Epitaphio altera duo Heroica & Elegiaco versu perscripta
interim Amplitudo vestra hoc quale quale est æqui boni facere dignetur.

CLARISSIMI EQVI, TIS AVRATI DOMINI SIGISMUNDI LI- beri Domini ab Herberstain Consiliarij &c. Inlyti Romanorum Hungariae & Bohemiae &c. Regis Ferdinandi Epitaphium.

HOS qui miraris titulos & Signa viator
Cuius & hoc queris marmore membra cubent,
Siste gradum, paucis disces, Heroica virtus
Hoc sibi construxit nobilitatis opus.
Hac etenim Sigismundi Equitis cognomen acerbum
Cui tribuit Saxum corpora mole iacent
Ædedit infantem hunc quondam genitale vipacum
Qua rigat Alma suis arua Timauus aquis.
Ille ubi pubenter felix excessit Ephebim
Robore iam factus maior & ingenio.
Fortiter in Venetas acies inuestitus : Equestres
Fasces & Torquem præmia digna tulit.
Cæsaris hinc animo præstans accitus in Aulam
Additus est numero non sine laude patrum.
Hic quum solerti res magnas pectore tractat,
Atq; agitat munus strenuus ipse suum.
Orator varias Regum legatur ad Aulas
Ut curet Domini, grandia iussa sui
Pannoniae regem, Danum Moscumq; Polonum
Legatus mira cum grauitate adjit
Transiuit Rhenum, traþusq; Binominis Istri
Et quicquid terræ Vistula & Albis habent
Atq; adjit Tanais, rapidisq; Boristhenis arua
Et vada Rubonis non in amena vagi
Accessit volham, quem Rhas dixeret vetusti
Et varios populos vidit in orbe nouos

Dumq;

Dumq; graues forti dexter sic pectora causas
Exequitur, Mortem Maximilianus obit
Cui Cæsar Regni succelsit Carolus heres
Carolus Austriadum gloria summa domus
Illum etiam precibus patriæ & permotus amore
Accedens, solito more salutat herum
At reducem Hesperia Rex Ferdinandus ab Aula
Mox à Consilijs deligit esse sibi
Quo rursum ingenti fœliciter auctoratus honore
Impiger officium præstigit ipse suum
Denuo ad Hungariæ regem, Regemq; Polonum
Ad Moscum, atq; alios mittitur ad populos
Sic rebus semper grauibus præfetus agendis
Omnia cum summa conficit usq; fide
Hoc libertatem studio nomenq; perhenne
Nunquam Casurum promeruitq; decus
Ecce vides triplicem galeam, triplicemq; coronam
Ensem, Tela, Arcum, Sceptra quaterna trahant
Omnia virtutis quæ sunt monumenta Beatæ
Pignora & æternos non moritura dies
Sola virum bene vixisse hæc testatur, inique
Cætera parcarum deripuere manus
Ossa tegit lapis hic diuus repetiuit olympum
Spiritus, æthereis perfruiturq; bonis.

A L I V D.

Ista Sigismundi durum cognomina Saxum
Cui dedit inclusum Marmore corpus habet
Illi ac superum concendit spiritus Axem
Perpetuo in terris, fama decusq; manent.

A L I V D.

Mole Sigismundum non crede iacere sub ista
Æternum petijt, venerat vnde polum
Illi ac superum dominatur gloria terris
Hunc tumulus præter contegit ossa nihil.

Valentinus Eckhius.

D E

DE MONVMENTO
MAGNIFICI DOMINI SIGISMUNDI LIBERI
Baronis in Herberstain Neyperg & Guttenhag &c.
Consiliarij Regij ipso viuente posito.

Fama & Viator colloquuntur.

Hoc ne Sigismundus ab amara rupe sepulchrum **V**
Nominibus magnis orbi celeberrimus heros
Hæc sibi constituit viuens? F. sic est V. mihi causam
Dic rogo quæ fuerit? F. mors virtus posteritas. &
Post hæc certa fides melioris tempora vitæ
Cur mors causa, viro forti viridisq; senectæ. **V**
Est sapientis opus, mortalem quod meminit se **F**
Virtus? posteritas? F. virtus post fata nitescit, **V**
Exempliq; bono ad bona dicit posteritatem
Altera vita F. viri pietas sic credit IESV. **V**
Perpetuæ nobis spondenti munera vitæ
Ergo diu viuat pius & clarissimus heros
Magnorum & post tot bene gesta negotia Regum
Respiret tandem, captans cum laude quieten
Dulciter optato & requiescant ossa sepulchro
Clara redemptoris dum nos tuba surgere clamet
Cœlicolumq; choro meritis donemur IESV.
FIAT & virtutem imitentur posteri.

Andreas Bonerus Polonus.

Ad Generosum ac Strenuum

E QVITEM AVRATVM DOMINVM SIGISMUNDVM
ab Herberstain Serenissimi Domini, Domini Ferdinandi Regis Hungariæ & Bohe-
miæ Oratorem ad Poloniam M. Wolfgangi Guglinger Epigramma &c.

P Recipuum Sigismunde decus pietatis & ingens
Virtutis lumen conspicuumq; iubar
Et sacer Aonidum fautor, regumq; Pericles
Arg; tuæ illustris gloria summa domus
Hoc precor exiguum ridenti suscipe munus
Vultu, nec sterilis Spernito farra soli
Nam si non fordent isthæc maiora dabuntur
In famæ laudem mox monumenta tux.

SYMBO-

SYMBOLVM FIDEI NOSTRÆ.

IN Deum credo placidum parentem
Omnium rerum, rapidiq; Cœli
Et Creatorem maris atq; terræ
Omnipotentem.

Qui suum nobis tribuit benigne
Filiū nostrum Dominum potentem
Et Deum veramq; hominum salutem

Nomine Christum.

Iste de casta Genetrice natus
Corporis mortem tulerat cruentam
Tertio Phœbo rediens sepultis

Victor ab oris.

Regna post celsi repetens olympi
Patris ad Dextram residet coruscans
Vnde defunctis venietq; viuis

Arbiter æquus.

Mittit & Sancum soboli perunctæ
Spiritum magnum volitans per orbem
Qui vocat verbi populos in vnum

Munere Cætum.

Et diem monstrat trepidum tonantis
Per fidem, tristeis tumulos recludens
Quæ sepulchorum referet perempta

Corpora vitæ.

Post polo iustos homines locabit
Hic vbi viuunt peritura nunquam
Secta gaudentes, stygium malos sed

mitter ad orcum.

AD EVNDEM DOMINVM

S I G I S M V N D V M.

Virtutes laudesq; tuas fortissime cultor
Iusticiæ, summo vulgi quæ crescere plausu
Liuioris minui nigro nec dente furentis
Possunt si Sigismunde velit quis carmen in vnum
Cogere vel calamo depingere maxima paruo
Facta domus patriæ, Gallorum promptius idem
Pisco Rhodano fuscum coniungeret Hydasphem
Alpibus aut magno imponet cum pondere Taurum
Adnitar tamen, atq; olim rerum ordine pandam.

I Tantarum

Tantarum partem, modo tu tunc compre ecor ausis
Ad sis Calliope, monstresq; exordia vati.

DOMVS AD EVNDEM.

Occuper ut corpus Sigismunde locum tua sic si
Splendescens virtus, mox sine rumpar ope.

E Q V V S.

Audacter conscende meum fortissime viator
Dorsum subuertens Castra nefanda lupi.

B A L I S T A.

HOC heros feriam quodcunq; minabere semper
Ornaboq; tuum fronde virente caput.

L E C T I C A.

VT vitro totum in paruo depinixerat orbem
Arte Syracusius nec sine laude senex.

Vrg; calix quandam vatem occultauit Homerum
Sic seruo ingentem lectulus ipse virum.

EPITAPHIVM STEPHANI Comitis Zepusiensis.

IAM iam Terrigenæ viræ extendite vestras
Tollite Phocaicos magno cum pondere montes
Obruite atq; istos tumulos Zepusia pestis
Ne surgens iterum nostras contaminet oras.

I N L V C R O N E M.

HIC Lurco Ieros celsis cum sedibus agros
Parra labore graui regna paterna vorat.
Atq; reor summo genitus Ioue si foret ipsum
Sub Cœlo cœlos perdere posse suo

HOS mentis cum celsa legent tua lumina versus
Tunc quoq; non pigeat te meminisse mei.

GENE-

GENETHLIA CON.

SEV DIES NATALITIVS SALVATORIS nostri Iesu Christi, Ad Magnificum Dominum ac strenuum virum Sigismundum ab Herberstain Equitem Auratum &c.

R Ebus Heroum satis o superq;
Nota iam pridem lyra concinandas
Debitos Mundi Domino Deoq;

Profer honores.

Profer indicto sed enim nec vñquam
Plectra detrito per eburna cantu
Hic suas promant agedum vsus arsq;

Condita vires.

O diem lērum niueisq; semper
Calculis nostro generi notandum
Rite flagranti o studioq; & omni

Laude ferendum.

Quo patris sermoq; opifexq; rerum
Prodit innuptæ ex vtero puellæ
Et sub Humanæ Deus oblitescit

Tegmine formæ.

Ante Saturnum gelidus December
Vt memor moris coluit vetusti
Turba cum exutis famularis egit

Libera vinclis.

Iure nunc festus potiore Christum
Vt recens natu veneretur, & nos
Iam manu missi celebremus ipsos

Vindicis ortus.

Ergo mortales miseratus ægros
Ac iugo pressos stygij Tyranni
Vagijt cunis neq; matris aluum

Horruit ipse.

Qui serenato residens in orbe
Ætheris puri sibi seruientes
Despicit stellas iacit & tremenda

Fulmina dextra.

Bruta cui tellus genus omne frugum
Educat: fese varioq; florum

I 2 Pingit

Pingit ornatu fouer & minantes

Montibus ornos.

Cui suos crispat Maris vnda fluctus
Squameos profert eademq; pisces
Flant procellosi, placidiue ponunt

Murmure venti.

Quid quod angustis ruguri ruinis
Viliter nasci tulit & reponi
Veste non Serum Tyriaue opertis

Murice lectis.

Sed super fœno stipuloq; agresti
Ut suis iam tum daret insueta
Prorsus exempla & nimios doceret

Temnere fastus.

Algidum & panno tenui inuolutum
Sedulo agnoscunt pia bruta foru
Integer consors genitrixq; tanti

Conscia alumini.

Gestiunt circum chorus angelorum
Adstat: & dulces modulantur hymnos
Noctis obscuras mediæ tenebras

Lux noua pellit.

Quin & arguta superum vocati
Voce festinant Ouium magistri
Inq; Præsepys medio locatum

Numen adorant.

Tres quoq; eoà regione visunt
Hunc magi stella duce, Supplicesq;
Offerunt aurum, liquidamq; Myrham, &

Thurea dona.

Hunc cani solum decet & referri
Versibus nostris Lyra, quod salutem
Perditis solus melioraq; orbi

Fata reuexit.

Quod sibi non est aliunde quisquam
Speret huic soli pater omne regnum
Tradidit, parent reliqui & regentis

Jussa facessunt.

Ioh: Lucius Brass: Wir-
tembergius.

Henrici

Henrici Loretii Glareani in oœta-

VVM Q. CVRCII LIBRVM, ANNOTATIONES BRACTI-
anos Tanais ab Scythis quos Europeos vocant.

Quod antea bis admonuimus, Alexandrum ac suos Macedonas, Ia-
xarten nominasse Tanain, hoc loco etiam, credidisse, eo plane conuin-
citur, quum addat Europeos. Item, quod Asiam ac Europam interfluat.
Deniq; quod Scytharum gens haud procul Thracia sita sit. De Scythis igit-
ur loquitur, quemadmodum Herodotus: nempe de Sarmatis utriusq; in
Europa ac Asia, ad Ptolomei descriptionē. Quæ nationes hodie Moscho-
uitarum regnum maximum faciunt, cuius Princeps Moschouiae magnus
Dux nominatur. De quibus regionibus, nostra ætate inclitus ille vir, D.
Sigismundus in Herberstain, Neyperg & Guttenhag Baro, inuictiss. Cæs.
Ferdinandi Consiliarius, fisci in Austria præfetus, duo iusta volumina
ædedit, plena omnis eruditio: dignissimum opus leđu: quod omnes,
qui Geographica amant, amplectantur: multum lucis accepturi plurimo-
rum cum latinis, tum in Græcis authoribus locorum, antea à nemine re-
æte traditorum. Oculatus hic testis, non auritus tantum, hec scriptis pro-
didit, certa, non vana relatione. Quippe missus Legatus à duobus Impera-
toribus diuo Maximiliano ac Carolo Quinto, ipsq; Cæsare Ferdinando
ad magnum illum Ducem Moscouie, Hec ego, optime Lector, haud ullo
alio Zelo motus, quam ingenti veritatis amore de illo Generoso viro, scri-
bo: neq; enim cum vnq; vidi. Sed eius opera tanto ardore, tanta animi mei
admiratione legi, vt multis annis nihil æque lubenter. Et confiteor me
multum inde fructus hausisse Quando ex eis plane videam, veteres de his
rebus ita cæcutisse, vt Cimmerias tenebras nobis offudisse merito videri
queant. Idem laudis tribuo Eximio viro Olao Magno Gotto, Sanctissimi
viri Ioannis Magni Gotthi, Archiepiscopi Vpsaliæ in Suetia fratri: cu-
ius opera omnium Regnorum Scandinaviae picturam vidimus admirabilem,
omnium doctorum virorum præconio celebrandam. Sed ad ne-
gotium nostrum redeundum est nobis &c.

IN MOSCOVIAM DOMINI SIGISMUNDI LI-
beri Baronis in Herberstain Neyperg & Guttenhag &c.

Non se cuncta sagax credat didicisse vetustas,
Sunt quæ nostra dabunt tempora iure sibi.
En quæ ignota fuit priscis Moscouia nunc est
Sigismundi impensis cognita, Lector habe.
Caspar Pecius Transsylvaniae.

I 3 Dum

DVm lego Moscouiam Sigismundi, quem colit alta
Austria, prorupit mox mea Musa canens.
Discite Magnates preclarè ducere vitam,
Linquere virtutis sic monumenta decet.
Aspice exemplum Romanæ laudis amænum,
Gratior est doctæ Nobilitatis honos.

Stanislaus Aychlerus ex temp: S:

SIGISMVND O LIBERO

Baroni in Herberstain &c.

Armis Tydiden, Legati munere Vlyssem
Cordatisq; senem Nestora consilijs
Heroas inter, Troiani tempore belli
Præcipuos habuit Græcia culta duces.
At Sigismundus nostro Herberstainius æuo
Vnus Cæsaribus præstitit ista tribus.
Austria continua serie quos protulit orbi
Principibus, felix Austria nostra bonis
Æmilij Carolis, Ferdinandisq; Sacratis
(Non bene versiculus nomina tanta capit)
His Sigismundus curamq; fidemq; probauit
Armis Legati munere, consilijs,
Restat iam regum regis ut signa sequatur
Militiæq; ferat premia digna suæ
Vnus qui noster Tydides, noster Vlysses
Nelides noster triplice laude fuit.

Ioh: Langus D.

MAGNIFICENTISSIONE

DOMINE.

Genealogiam suarum Maiestratum & itinerarium, vna cum cæteris,
quæ ad me misisti, reddidit mihi Dominus Petrus Lassus, quæ fuerunt
longe gratissima non eo solū nomine quod ego huiusmodi rebus mirum
in modum soleam delectari, sed quod tua etiam manu sunt scripta, Nec
minus mihi gratu, iucunduq; illud accidit, qd me tuis verbis magnopere
ornasti in ijs literis quas ad D. Petru Lassum dedisti, Quæ oīa ita me tibi
imprimis, deuinexrūt, vt nihil magis optē, atq; eiusmodi occasiō nobis
affulgere, qua nostru erga te animū possim' p nostra tenuitate declarare.

Id ita

Id ita esse tibi ut persuadeas te etiam atq; etiam rogo, polliceorq; nihil vnam fore, in quo possim tibi, tuisq; tum familiaribus tum amicis placeare, ac gratum facere, quod non sim incredibili alacritate, animiq; studio facturus, Quo circa te vehementer rogo ut id si accidat velis de eo ad me scribere, ad Cæsareæ Maiestatis comitatum, aut vbi cunq; sim terrarum nam in magna fœlicitatis meæ parte reponerem, eiusmodi oportunitatem nobis dari, qua me grato esse hominem animo tibi posset re ipsa constare Cū multæ enim essent causæ propter quas ad istam urbem cupiebam venire, tum illa profectio erat potissima, quod te in ea esse intellexeram, ex quo & vberrimos singularis eruditionis fructus me percepturū sciebam, & sperabam in primis futurum ut ex te cognoscerem, quænam gentes incolant eam partem, quæ in Polonia, & Moschouia superior est ad mare Austricum, & quis sit earum regionum situs ac natura, ac quorum frumentum feracitate sint insignes, qui præterea sint ritus ac mores illarum nationum, à quibus habitantur, & quo nauigationis genere soleant uti? Quæ omnia cum mihi plane sint ignota, magni profecto beneficij loco ducam, si quæcunq; de ijs certa esse putaueris, ad me tuis literis perscripseris. Christus tuam magnificentiis. Personam in columnen seruet, tuaq; omnia bene fortunet ad suum sanctum obsequium. Datum Lyntij XII. Calend: May M. D. LII.

Osculatur manus tuas
tuus Seruitor.

Episcopus Palentinus
Comes.

AD ILLVSTREM CLARISSIMVMQVE VIRVM DOMI: SIGISMVN-dum liberum Baronem in Herberstain, Equitem auratum regiæ Maiest: Consil. & ad Polonos atq; Moscouitas Oratorem.

MVsa peregrinas cum desolata per oras
Oppida visura incedis variosc; Colonos
Ac hominum mores: fluvio deuicta secundo
Magnificas obiter cum carmine adire memento
Insignesq; viros & qui virtute corusca
Prefulgent superantq; animis Ignobile vulgus
Hos inter vix ullus erit preclarior Heros
Musa Sigismundo eximio claroq; Barone
Herberstaino, Illustri de stemate nato
Atq; equite aurato, sibi quem in secreta vocandum
Regia maiestas: Oratoremq; perennem

Censuit,

Censuit, & vasti commisso munere mundi
Ad varios semper quem miteret vndiq; reges
Senior hunc adeas, parco & sermone moreris
Sobria : & vt limen reseratum intraueris ipsum
Carmina tunc illi numeris hæc condita parcens
Obiter, & vultu vt (quamuis indigna) sereno
Acceptare velit, submissa ac prona rogato :

Mameranus Lucenburgen:

GENEROSISSIMO

BARONI DOMINO SIGISMUNDO AB
Herberstain, Neyperg & Guttenhag &c. fisci Austriaci Præfecto & Re-
giæ Maiesta: Rom: Hung: Bohemiæ &c. Consiliario.

Caspar Betius Transiluanus.

Verius dictum est, quam quisq; natus est Spartam hanc ornet. Et Stratonicus citharedus ad eum qui de arte musica, cum antea holitor suis-
set, liberius contenderet, eam vnuquisq; exerceat, inquit, artem in qua
sit versatus. Neg; enim quisquam eam exercet artem bene, in qua non ali-
quid temporis consumpscerit. Ac meo iudicio non solum de artibus hoc,
verum etiam de quo quis vitæ genere rectè dici potest. Quis enim vnquam
vidit hominem omnino agriculturæ deditum rectè de munijs publicis di-
sputantem? Aut quomodo muneribus publicis assuetus, & aulicis occupa-
tionibus deditus agros exercebit? Solet enim cōsuetudo abire in naturam,
vt, ea quæ præter solitū facias contra omnem naturam admittere videare.
Non satis rectè igitur ago qui præter institutum meum versus facio. Quæ
est enim studiorum meorum pars in conscribendis carminibus mihi con-
sumpta? Alia scilicet studiorum meorum ratio, alia ingenij excolendi are-
na fuit. Quid facerem? Crebra infortunia quibus per hos dies conficitus
sum, cum me vexarent præter omnem modum, Et vix ullum respirandi
darent locum, otium tamen concedebant sed tale quod merores meos tolle-
ret minime, Sed augeret potius, præsertim cum omni recreatione literaria
esset vacuum. Hoc me delitare, id est versus facere coegit. Cur dico versus
& non potius scopas dissolutas? quid enim habent qd' arti merito respon-
deat? aut ubi sunt diuini illi furores sine qbus laude digna carmina nemo
facit? Ac tibi, tibi inquā Baro ornatissime tuisq; auribus hæc lusimus non
alijs, nam alij facile illud Horatianum obiecerint, Mediocribus esse poetis
non homines, non dij, non concessere columnæ. Accipe itaq; deliramen-
ta hæc Baro generosissime & boni consule, non quod in officina sit nata
poetica sed quia præ se ferunt mittentis erga te animum : mittentis in-
quam qui te tuamq; dignitatē crescere, magnificeri, coli ab omnibus cupit.

Quod si

Quod si male quid locatum inueneris, aut errore aliquo fa-
dum in mentem veniat, holitorem non poetam hæc tibi da-
re, cuius non omnino proprium est etiam etiam etiam Benignus
rerum omnium parens seruet te Baro amplissi-
me multis annis saluum atq; incolumem.

Gratz XVI. Decembris

M. D. LII.

Summus Pontifex de BELLO GALLICO.

EST nostrum fateor sanctas conscribere leges
Perpetuæ fontem pacis & esse meum est.
Sunt nostra hæc fateor, sed Petrus bella gerebat
Cum Malchi ferro scinderet auriculam
Sic liceat nobis nonnunquam bella ciere
Et nostris curas gignere Cæsaribus.

PRINCEPS HISPANIÆ.

ERgo licet nostros Gallo tentare penates?
Ergo licet nostro bella parare patri?
O pietas, ò sancta fides ne desere nostros
Conatus, patri si meditamus opem.

REX ANGLIÆ.

BELla gerant alij: nostra ætas abstinet armis
Et cedit nostri Cæsaris imperio.

POLONVS.

DVM fauet alma Venus nobis & gaudia præbet
Sit primus nobis linquere bella labor.
Nec fas ingentem est aquilam contemnere cuiquam
Sæpe lacescitam sensimus esse grauem.

K GALLVS.

GALLVS.

AT nos Imperij sacro vexamur amore
Nec satis est gallis imperitare meis
Imperij causa nil non tentare decorum est:
Et dare vel vitam fortis in arbitrium.

Cæsar Carolus Romanoꝝ

NORVM IMPERATOR.

FAta mihi titulos non fors, nomenq; dedere
Cæsaris & regni iusq; decusq; mei.
Quisquis erit nostros igitur qui carpet honores
Aut vires cupiet sollicitasse meas:
Non bellum nobis, dijs immortalibus infert:
Nec nobis sed dijs sic inimicus erit
Quéis me armet nostro centum sunt arma tonanti
Ut seruet titulos imperiumq; meum.
Queis perdat nostro centum sunt arma tonanti
Hostes galle meos, perfide galle meos.

Respublica Christiana ad AVGVSTISSIMVM ROMANORVM Cæsarem Carolum Quintum.

CVRARUM fontes quibus hæc obnoxia vita est,
Successusq; graues, cunctaq; damna simul.
Tollere non hominis non est rationis & artis
Tollere Regnator Iupiter ista solet.
Sic ea quæ nobis natura dedit videtur
Commoda (non dubium est) Iupiter ipse dedit
Sint igitur rerum fines & maxima lex hæc
Ad summum Cæsar cuncta referre Iouem
Hic dederat nuper stulto vexare Tyranno
Flamma armisq; tuos innumerisq; malis.
Iam dabit ut vincas felix & magnus vbiq;
Hostes sollicites, Imperioq; premas.

Ad Cæsa-

Ad Cæsarem Ferdinand-

DVM SEMPER AVGVSTVM.

CVm te sollicitant querulis tua turba libellis
Quis te mutatum dicere iure potest?
Est eadem facies color idem est bella gerenti
Vnus & in sacris cursus & ordo tibi est
Dum condis leges sanctis quas moribus ornas
Et similiſ Cæſar moribus usq; tibi
Di faxint mores & formæ gloria Cæſar
Et bona quæ tua sunt, sint diuturna tibi.

DE VRO ET BISONTE.

OBrinuit vascos olim Germania saltus
Sueta vagas Scythico ducere more domos
Nullus erat Ciuis, nec in vllis vrbibus hospes
Dum pagos tantum vix colit illa breueis.
Tum secura per hoc, vacuis animalia syluis
Degebat varijs cognita nominibus.
E quibus arctoi tolerantia frigora coeli.
Plurima Sarmaticis nunc stabulantur agris,
Namq; vbi Romanæ gens Teutona munere pacis
Vrbes & leges cepit habere suas.
Iamq; hominum turba gliscente & coetibus auctis
Exuit antiquam copia barbariem.
Ipsas hinc etiam numerosa frequentia sylvas
Occupat, & spacio liberiore potens
Vrbibus & pagis conturbat lustra ferarum
Ad gelidum Borcam perfuga turba migrat.
Hinc Asini atq; Boues & Equi visuntur agrestes,
Hic Alcem atq; Onagros est reperire vagos.
In quibus ante alios Bouis instar cernitur Vrus,
Et notus sua per colla iubata Bisons.
Quorum postremi duo, falso nomine vulgo
Quiq; Bisons fertur, verior Vrus erat.
Sustulit errorem hunc prior Herberstainius Heros,
Dum coram hos oculis spectat utroſq; suis

Lumine nec proprio contentus teste, duorum
Exuuias patrios collocat ante lares.
Vnde fidem veri spectator quisq; capessat,
Namq; & tergoribus cornua iuncta patent
Cum pedibus, verum quia pectore vastior Vrus,
Noscitur, ostentant te tua membra Bisons.
Sic cuius dono Scythicas cognoscimus oras
Et mores hominum quos tenet vrsa procul.
Enodem ingenio, tantoq; Autore, ferarum
Corporibus tandem nomina vera damus.

Magnifico & Generoso

DOMINO D. SIGISMVNDO LIBERO BARONI IN
Herberstein, Neyperg ac Guttenhag, Sa: Regiae Maiestatis
Consiliario, ac Ærarij Austriæ præfecto &c. Do-
mino suo & studiorum Mecœnati
summo S. D.

C_Lare vir Aonijs multum celebrate Camænis
Ingens Austriaci splendor honorq; soli.
Qui multos alias generoso stemmate claros,
Virtute excellis nobilitate grauis.
Maxima quod dulces (si quando negotia Regis
Permittunt) Musas sit tua cura sequi.
Ergo si nulla curarum mole grauaris
Et si forte potes, hæc mea scripta legas.
Annua natalis redeunt dum tempora C H R I S T I
In quibus è pura virginе natus homo est.
Ipse tibi dico veteri pro more salutem.
Ex nostroq; penu munera parua fero.
Eximum Mosis carmen multumq; probatum,
Quod certis retulit nostra Thalecia modis.
Hoc cum magna piæ præster solatia menti
Dum docet ex vero fidere corde Deo.
Nec non ut sanctos Dominus tueatur in orbe
Ut pacti soleat fœderis esse memor.
Demonstrat poenas & prænia digna Tyrannis
Quamq; ruat varijs turba maligna modis

Suscipias

Suspicias igitur placido pia carmina vultu
Quamuis sint humili verba ligata stylo.
Et simul affer opem spretis hoc tempore Musis
Has quacunq; potes parte iuuare iuuua.
Si mihi post faciles fuerint in carmina Diuæ,
Te magis oblato tempore digna feram.
Quod superest multos valeas fœliciter annos,
Arg; tuam famam sœcula multa sciant.

Tuæ Generosæ
Magnificentæ

Deditis.

M. Hieronymus Lau-
terbachius Lobauiensis.

ARGUMENTVM Cantici.

CVm quondam rapidis Pharao submersus in vndis
(Tunc vbi, Iudeos persequeretur) erat.
Læticum populus carmen cum Mose canebat,
Astrigeri celebrans facta stupenda Dei.
Et laudans Dominum propter miracula rerum
Propter & emeritis funera digna viris.

CANTICVM MOSE EXODI XV.

Tunc cecinit Moises & filij

ISRAEL CARMEN HOC DOMINO ET DIXE-
runt. Cantemus Domino &c.

HÆC est illa Dies coetus clarissime Diuūm
Israël summi maxima cura Dei.

K 3 Qua

Qua pelagi rubri Pharaon submersus in vndis,
Mancipium stygijs contigit esse Dijs.
Quid tandem Iuuenes? vos innuptæq; puellæ
Et vos qui geritis tempora multa senes.
Pro tantis meritis propter viætricia signa
Conuenit ut Domino iubila grata canant?
Ergo dulcisono meditemur carmina plausu
Dicamus gratum voce sonante melos.
Magnus enim Dominus dispersit robore gentes
Memphæos tumidis præcipitando vadis.
Ille salus nostra est, laus, gloria, robur & ingens
Carminibus nostrum concelebrare Deum.
Militæ Dominus verè est fortissimus heros
Cuius & omnipotens nomen in orbe viget.
Disiecit rapidas currus Pharaonis in vndas
Atq; necaturis obruit agmen aquis.
Ægypti proceres Regis delecta iuuentus
Concidit in rubeo disperitura mari.
Absorpsitq; profunda Duces Pharaonis abyssus
Ceu lapis immensas mergitur inter aquas
Hæc tua dextra Deus miranda operata per orbem
Vindice Niliaci te periere viri.
Concussit dirum tua magna potentia Regem
Hinc tibi perpetuo gloria summe Deus.
Tu veluti stipulas hostiles fundere turmas
Ausus, & ex illis quis super esse queat?
Spiritus ecce tuus fluctus diuisit aquarum
Nec non horrisoni, murmura vasta maris.
Israel, hostis ait, fastu spectabilis alto
Persequar, an quisquam qui neget istud erit?
Persequar & trepidos tandem populabimur hostes
Incidet in nostras præda petita manus.
Districto sanè mihi quilibet ense peribit
Disperdam cunctos efferus hostis ait.
Sic mea mens etenim præsentia gaudia habebit
Sic animo poterit lætriciaq; frui.
Hæc dum molitur nostris ceruicibus hostis
Insidias varijs accumulando malis.
Compulit en Dominus collecto flumine pontum
Obruta quo citius turba maligna perit.

Ac veluti

Ac veluti plumbum merguntur in æquore cuncti,
Cum redit in cursum pristina lympha suum.
Quis tibi summe Deus similis? quæ numina Diuum
Cuius in orbe Dei gloria tanta viget?
Quis virtute Deum superet, quis robore maior?
Quis quæso melior quem veneremur erit?
Tam tua dextra potens Deus est & robore tanto
Ut facile exutias martia tela viris.
Hæc modo Niligenas fato consumpsit acerbo
Quisq; Tyranus erat maximus ille perit.
Sed Deus alme tuum populum coetumq; piorum
Perpetuò seruans ad tua templa feres.
Gentis Idumeæ stupuerunt pectora reges
Te duce sunt horum pectora plena metu.
Et populi Canaan Syrijs habitantibus oris
Defecere animis nempe furore tuo.
Irruat in gentes trepida formidine terror
O Deus immanes disiciasq; viros.
Saxosis similes nunc fiant rupibus omnes
Ceu lapides vno permaneantq; loco.
Donec Hebræa cohors promissos occupet agros
Quæ tibi de multis gentibus vna placet.
Te ductore tui veniant ad culmina montis,
Sunt vbi perpetuò templa beata Dei.
Rex Regum Dominus per saecula cuncta manebit
Et tua maiestas florida semper erit.
Ingressus Pharao multis cum curribus æquor,
Cæruleis perijt cum grege mersus aquis.
Et tamen Israël disiecta per æquora transit
Ac pedibus siccis exuperavit iter.
Nam tanquam muri diuisum constituit æquor
Dum mare Iudæis semita trita fuit.
Confidant Domino per singula tempora gentes
Qui Domino poterit fidere saluus erit.

AD MAGNI

AD MAGNIFICVM
DOMINVM SIGISMVNDVM AB HER-
berstain Liberum Baronem, Consiliarium & Ora-
torem Serenissimi Regis Ferdinandi &c.

Sebastianus Marscheuius.

Silicet ipsa sui philtrum pulcherrima virtus
Enitet, atq; iubar, nullum non spargit ad axem,
Omnibus in terris, mirum, speciosa resplendens
Regnat & in nostros ius obtinet inclita sensus.
Vnaq; cunctorum studia in se accedit, & omnes
Haud vinclis cogens, animorum foedere stringit.

Rege quid hoc melius, regno quid pulchrius isto ?
Vel maius ? quod toto haud circumscribitur orbe.
Sig; ad id accedit, (quod te feliciter vnum
Et dextro Sismunde Deo iunxisse videmus)
Et genus & suavis doctæ facundia linguae.
Egregiæq; animi dotes, moresq; benigni,
Quid tibi ea emeruisse putas ? quid posse negabis ?
Hæc me vicerunt, ut te vir maxime adire
Fidenter vellem, Siquidem placuisse probatis
Ipse probo nimium, atq; vtinam vel id assequar vnum.

Quocirca peto , nec fas ista negare petenti
Dignare in numero me semper habere tuorum.
Meq; tibi comitem, si fas, per nota viarum
Esse iube, Latias cupientem visere terras.
Sic redeas felix, thalamos, aulamq; reuisas
Grataq; sic patriæ, & Domino mandata reportes.

SIGIS-

SIGISMVNDVS LI-

BER BARO IN HERBERSTAIN NE YPER G
& Guetenhag, Ducatus Carinthiæ Supremus Hæreditarius
& Camerarius, & Dapifer: Serenissimi D. Domini Ferdi-
nandi Rom. Hungariæ & Bohemiæ Regis, Archiducis Au-
striæ: Ærarij Consilij præsidens. Excellentissimo Domino
Henrico Lorito Glareano Patricio Claronensi

Poetæ Laureato Amico suo S. D.

EX Ioanne Oporino Typographo Basilien: qui meam
Moscouiam iam denuo imprimebat, cognoui. Tibi meum
opus usq; adeò placuisse, vt eius non solum in tuis præclaris
Lucubrationibus ac monumentis honestam mentionem fe-
ceris, verum etiam tua singulari authoritate atq; eiusdem cō-
mendatione tantundem effecetis, vt alijs plurimis nunc pas-
sim & legatur & commendetur. Quo quidem nomine ma-
gno affitior gaudio, Laborem nimirum nostrum probari tibi
Viro, quem omnes docti non minimi cum doctrinæ tum
verò eloquentiæ principem nostro tempore per Germaniam,
agnoscant & obseruent. Porro & si nulla prorsus interceden-
te inter nos familiaritate aut quis merito sed sola humani-
tatis ratione nostrę Moscovię cum summa laude memineris,
meq; tibi eo nomine multum debere fateor, & cum in præ-
sentiarum gratitudinem hanc aliter referre non possum: Ex-
istimabam tamen me tibi rem haud quam ingratam faciu-
rum, præsertim cum sciam te ardentiissimo animo veritatem
hystoriarum nostri temporis amplecti & literis mandare. Si
ea quæ à quibusdam scriptoribus temere & falso in lucem pro-
diere, & quæ ego compertissima habeo, quæq; oblata occasio-
ne in publicum profero. Si ea ipsa vtcung; vere tamen scripta
ad te transmitterem, vt haberetis nimirum rem certam ac indu-
bitatam, quam in hystoriā, si quando hoc genus argumen-
ti tractaturus sis, referre atq; quodammodo inserere posses.

Fidelium Præceptorum monita, vt oracula obseruanda, re
ipsa comperi. Nam cum maiorum consilio & mea voluntate

L ad arma

ad arma me contuleram, fidelissimus Preceptor Magister Ge-
orgius Razenperger (quem ob eius bonitatem, fidelitatem, vi-
tae; integritatem ijs in sero) me hortatus est, ne literas omni-
no postponerem, & vt saltem vnicam horam in die lectioni
deputarem, id mihi profuturum pollicebatur, feci, aliquando
legi Historias, præsertim, quas cū modernorum scriptorū per-
currerem, reperio in certis multū à veritate aberrasse, forte ex
nimio affectu, aut adulando, aut etiam vana relatione bonis vi-
ris detraxisse, alijs plus iusto tribuisse. Hinc duo mihi euenere,
alterum ut tanto minus veteribus credam. Simul cum ego in
publicis diu versatus sum, posse quod alijs accidit, mihi contin-
gere, & cum habeam causam quæ me quodammodo solicitū
facit. Volui viuens ad huc non mihi solum verum etiam ve-
ritati ipsi subuenire. Vir omni laude dignus Guilhelmus Ba-
ro de Rogendorff fidissimus, constantissimusq; Etsi sub Bu-
da Generalis Dux exercitus Anno Domini M. D. xli. cala-
mitoso belli exitu, infidelitior factus erat, Is tamen antea nun-
quam dum Diuo Maximiliano & Carolo Imperatoribus in
Italia & Hispanijs, atq; etiam Ferdinando Rom &c. Regi of-
ficia prestatbat, vllius inconstantia aut infidelitatis insimulatus
fuit. Quo nomine impius atq; crudelis videtur is, qui tantum
virum, in extrema senectute constitutum, nihilq; magis cogi-
tantem, quam vt honestam nominis sui existimationem, con-
seruaret, laudemq; rebus præclare gestis partam, apud omnem
posteritatem retineret, tam horrendo prodictionis crimen in-
simulare atq; iam mortuū turpiter traducere, ing; vulgus ne-
scio quæ crimina de eo spargere ausus est. Quanquam quis
miretur hæc nostro infeliciſſimo ac perditissimo ſeculo fieri,
cum videmus Clarissimis Ducibus ab æterno fere fatale fuſi-
ſe, vt in vltimo vitæ actu circumuenti inuidia, in minutaq; di-
gnitate in ipſo contumeliæ dolore vitam clauderent.

EQuidem hæc non ex aliquo singulari erga hunc virum af-
fectu, scribo. Siquidem mihi, nec sanguine, nec affinitate iun-
ctus erat, nec vlo suo patrocinio, aut quoquis auxilio dum vi-
ueret me, iuuit, haberem potius causam si quidquam eiusmo-
di in eo excessus reperissem aut scirem, grauius in eum inue-
hendi quam defendendi, cum eo tempore inter reliqua mala,
duos summæ ſpei viros, nominis mei, alterum nepotem ex
amantissimo

amantissimo fratre germano amiserim, Sed sola instituti mei
atq; adeò veritatis ratione impulsus, ea duntaxat, quæ ipse com-
pertissima habeo scribo.

ETENIM cum à Serenissimo Rom. rege mense Martio ad illum Budam obsidere tendentem missus fuisset, eum tum officium vigilantis Ducis prestare facile animaduerti. Dein rursus mense Augusto cum Cæsareæ Maiestatis Oratore Ioanne Thoma Pico Comite Mirandulæ, cum sub Budam venissemus, plenaq; mandata haberemus, cum illis, qui Budam tenebant, de conditionibus tractandi, & modo, quo Budam in manibus eorundem permaneret, & ne in manus infidelium perueniret, Sed hanc rem honestis rationibus transfigendam ac constituendam, cum ab aduersarijs nec admissi, nec audit, sed cum pernitie totius Christianitatis exclusi seu repudiati fuisset. Castra tum diligenter perlustrantes atq; omnes conditiones Exercitus nostri considerantes, repertimus non proditione non minima cuiusquam malignitate, sed fatali quadam necessitate exercitum nostrum, in extremo versari periculo. Id quod statim post communi omnium malo experti sumus. Aduolante etenim potentissimo Christianorum hoste. Exercituq; nostro vtrinq; oppugnato atq; proffigato, Budam proh dolor, continuò in Iurcarum manus peruenisse.

SIC quoq; de quibusdam personis Anno Dñi M. D. XLIII. à Turcis in arce Strigonien: obsessis multa contumeliosè dicta ac conficta sunt, ex quorum tamen numero, qui superstites sunt, honestissimorum ac strenuissimorum virorum officia regibus etiamnum præstare solent. Præcipue autem Franciscus Salamanca qui speciatim nominatus est. Is hodie Serenissimo Rom. regi Domino meo Clementissimo non inter postremos seruit.

HÆC inquam me terrent, & admonent, ut quod illis accedit & mihi accidere posset. Siquidem à fide dignis atq; adeò principibus viris Polonis obiectum atq; quodammodo exprobratum sit, modernum nempe Moscorum principem dicitare, patrem suum à Diuo Maximiliano Imperatore, regis

titulum accepisse, atq; ob id à Poloniæ rege eundem titulum
vsg; adeò requirere, vt si ille sibi regium pariter titulum non
tribuerit, nullas se pacis seu indutiarum conditiones cum eo
initurum seu accepturum. Huiusmodi porró Rhutenorum
principi, Regis titulum ab Imperatore me Nuncio missum,
mihi exprobabant. Idq; quasi in Polonorum præiuditium fa-
ctum esse, reprehendebant.

TAlia me non meo tantum sed longe magis p̄iissimi Im-
peratoris Maximiliani nomine, commouent, atq; quodammo-
do perturbant, præsertim cum ea re tam pium, tamq; pruden-
tem Principem iam olim vita defunctum, in odium homi-
num vocent. Ego verò cum hanc rem paulo exætius mecum
reputo, non nisi à maleuolis commentam ac confidiam exi-
stimo, qui Principibus meis odium concitare eosq; hoc nomi-
ne omnibus quodanmodo exos & suspectos reddere conan-
tur. Quis autem vel mediocri Moscouiticarum rerum cogni-
tione præditus, nescit? Basiliū sibi ipsi nomen regiū etiam an-
tequam Maximilianus Imp. quicquam negotij cum eo habe-
ret, v̄surpassē, tituloq; Czar vsum fuisse, quæ quidem dictio re-
gem non Imperatorem, vt sui falso interpretantur, significat,
Præterea Maximilianum quo ad vixit, maiorem se nunquam
recognouisse, in omnibus suis sermonibus & scriptis nomen
suum Maxi: Imp. semper præposuisse, vnde manifestum eu-
dit, Moscum à Max: quem se inferiorem putabat, & cui se in
omnibus sermonibus & scriptis præferebat, authoritatem seu
titulum haud quaquam aucupasse.

Certè si literas regis titulo, sibi inscriptas, ab Max: accep-
isset, habuisset, Eas vtq; Anno m. d. xxvi. quū nomine sum-
mi Pontificis, Episcopus Scaren: & Cæs. Maiestatis Caroli,
&c. Comes Leonardus Nugarolis, Ego verò Sereniss: D: Fer-
dinandi nunc Rom: regis, ad promouendas atq; faciendas in-
dutias inter Polonum regem, & ipsum Moscū missi eramus,
in medium attulisset, præsertim cum sub id tempus in literis
indutiarum de titulo Ducatus Massouiae magna disceptatio ac
difficultas inciderat, quem quidem titulum tanquam nouum
& inusitatum regi Poloniæ ascribere. Moscus renuebat,
post longas tamen disceptatiōes admisit, huius rei, ne quis du-
bitet, testes

biter, testes sunt literæ indutiarum tunc firmatarum quæ in Archiuo Lithuanico seruantur. Porro si authoritate literarū Max: sibi scriptarum regis nomen usurpare posset, aut post eius obitum Catolus Quintus & Ferdinandus Rex sibi titulum regis inscripsissent, Quanam ratione Moscus impulsus nunc ad summum Pontificem, & ipsum Cæsarem, de Regio titulo (vt fertur) impetrando laboraret, si antea ab Imperatore Maximiliano aut eiusdem nepotibus eodem titulo decoratus fuisset. Quo nomine equidem miror, cur titulum Regis ab alterutro petat, præsertim cum alterum se inferiorem ut dictum est, existimet, alterum vero religionis causa summo odio prosequatur: Imperatoris deniq; longè maiore titulo quem sibi usurpat neglecto, Regis nomen ambire videtur.

Cæterum quod ad me attinet, equidem dum Oratorem agerem, usq; adeò Principum meorum dignitatem omnibus in rebus constanter tuebar, vt etiam meam priuatam immuni non passus sum, atq; ideo sæpe illoruni ineptam ambitionem illusi, id quod in Moscowia nostra satis cop:ose declaravi, scilicet, de sinistra huius vocabuli Czar interpretatione. Ad hoc cum quidam ipsum Moscum album regem appellarent, vnde sibi talis titulus proueniat, nunquam rationabilem habui resolutionem, tantum abest ut aliquid præter mandatum egisse, adulatio turpi, illis quicquam illicitum tribuisse, indebitoue titulo quenq; ornasse. Profecto si aliquid tale aucupandæ benevolentiae gratia cōmissem, Moscumq; regis titulo salutassem, iam olim delictū meum reuelatum fuisset, præsertim cum Oratores Lithuanici regis Pol: subditi, vtriq; legationi meæ intererant, illisq; præsentibus hoc negotiū agebatur. Quanam fronte igitur, si tanti criminis mihi conscius fuisset, ad D. Polonos & Lithuanos toties redire ausus fuisset? Nonne puderet me, si eiusmodi crimen firmo aliquo testimonio obijci mihi posset? Sed nondum frontem, gratia Deo, perflicui, quin in apertum prodire & quemlibet apertis oculis exorrecta fronte intueri audeo, nec etiam quemque in medium vñquam proditurum timeo, qui me eiusmodi criminis ac perfidiæ vlla ratione insimulari nedum certo aliquo fundamento conuincere poterit.

L , 3 Quæ ve-

Quæ verò Maximilianum pientissimum Imperatorem commouerint, cum Mosco inire tractatus, vnde & ista suspicio initium cœpit, deducam.

EO tempore quo Vladislaus regno Poloniæ, frater autem eius Casimirus magno Ducatu Lithuanie præsidebat: Mortuo Alberto Rom. Hungariæ & Bohemiæ rege, Archiduce Austriæ, Hungari eligendi regis gratia conuenientes, quidam censemabant Reginæ viduæ expectandum pariendi tempus, erat enim prope partum, Maior pars expetebat regem regnantem non infantem nasciturum, Dissentientibus itaq; Hungariæ proceribus, Legati designati erant, ad Vladislauum Polonum, sed priusquam ad eum peruenissent, nascitur posthumus Ladislaus coronaturq;, mox dein superinducto Vladislao, infans legitimus hæres, atq; rex coronatus ejicitur, & tam diu exulat dum Vladislaus ad Varnam occumberet.

POst cladem Varnensem Ladislaus nemine repugnante Hungariæ regnum paternum recuperat, quo regnante atq; in Nandoralbe, quam nostri vocant Albam Græcam, tum existente, Comes Celeiæ aulicus idemq; regis cognatus ab Ladislao Huniade interficitur, idemq; Ladislaus debita tanti sceleris pena Budæ afficitur, eiusq; frater Mathias Huniad pariter in vincula conijicitur. Mortuo Ladislao rege Hungariæ & Bohemiæ, elititur in Hungariæ regem Mathias Huniad, quæ Georgius Pogebrat (qui ob regis Ladislai mortem in magna suspicione erat) Pragæ vincitum tenebat, cum sua filia sibi sponsata Hungaris misit, se ipsum autem regem Bohemiæ fecit.

MATHIA dein rege, sacram Hungariæ coronam, quam mater Ladislai regis vna cum filio in Austriam pulsa, singulari industria asportauerat, repetente, Eam nisi iure successionis in regno prius concesso ac promisso, restituere noluit, Tandem transactione facta, ac constituta, corona restituitur, reseruato nimirum Austriæ principibus iure successionis, si Hungariæ rex sine masculo hærede (id quod contigit) decederer.

Vladislao

Vladislao regi Poloniæ Casimirus frater magnus Lithua-
niæ Dux successit. Elisabetham prædicti Alberti Rom.
Hungariæ & Bohemiæ regis Archiducis Austriæ filiam La-
dislai regis Hungariæ & Bohemiæ sororem, quam Poloni
miris modis extollunt, vxorem duxit, ex eaq; numerosam pro
lem suscepit.

Georgio Pogebrad Vladislaus Casimiri Poloniæ regis fi-
lius in regno Bohemiæ successit.

Mortuo Mathia rege Hungariæ vxoreq; relicta: Vladis-
laus rex Bohemiæ, fauore & auxilio viduæ sub spe matrimo-
nij regno Hungariæ potitur. Cum hoc rege pariter tractatum
de iure successionis ac per utriusq; regni status confirmatum
fuit, ut deficiente masculo hærede Austriaca domus in regno
succederet.

Mortuo Casimiro Poloniæ rege successit Ioannes Alber-
tus filius, quo mortuo, Alexander, dein Sigismundus, de cu-
iis coniuge ducenda cum incidisset consultatio, in diuersas
consultantium animi distrahebantur partes.

STEPHANUS Comes Scepusij qui apud Mathiam regem
summam rerum tenebat, habebat vxorem ex Ducum The-
schinensium familia, fæminam prouidam, ex qua suscepserat
Ioannem, Georgium, & Barbaram. Mortuo Mathia rege
Viennæ Austriæ, conuolabant ex omnibus partibus orato-
res ad Stephanum, apud quem dum de regno Hungariæ tra-
ctarent, venerat à Casimiro rege Poloniæ Ioannes Laski, qui
postea Archiepiscopus fuit Gnesnensis, in cuius præsentia,
Stephanus Ioannem filium infantem manibus tenens, dice-
bat. Ioannes si essem tantulus, rex Hungariæ essem, atq; ab eo
tempore pater & mater Ioannis regno perpetuo inhiabant.
Hæc ex ore dicti Archiepiscopi Peterconiaæ acepi.

ERAT nobilis Silesita Ioannes Rechenberger, Eques auratus,
is seruiebat regi Sigismundo Poloniæ, saepiusq; viduā Stepha-
ni Scepu-

ni Scepusien: accedebat, quo cum vidua tractabat, ut primores apud Regem Sigismundum vel muneribus induceret, quo Regi persuaderet ut filiam Stephani in vxorem duceret, quod quidem effecerat, Rex itaq; Sigismundus Barbaram filiam Comitis Stephani Scepusien: in vxorem duxit, quæ Polonis admodum grata erat, magnumq; sui apud illos desiderium reliquit.

Vladislaus Rex Hungariæ, non celebrauit nuptias cum reicta Mathiæ Regis, sed duxit coniugem ex Gallijs de familia Candale & Fuxensi, ex qua procreauerat, tunc filiolam Annam, hanc instantiss: affe^tabat Ioannes Stephani Scepusien: filius.

Maximilianus Imperator Rom: cum videret se iam tertio de suo iure successionis, si hoc matrimonium succederet, detrudi, continuò animo secum agitare atq; ut prouidus Princeps multa expendere ac circumspicere cœpit. Primum suspicabatur Regem Sigismundum, Sororio suo Ioanni Scepusien: fauere, qui apud fratrem Regem Hungariæ multum poterat.

Videbat præterea eundem Sigismundum maternæ hæreditatis nomine principatus, Austriacos, ac si illis mater eius nunquam renunciasset, postulare, atq; ob eam causam arma & insignia Austriae tanquam hæreditaria ferre, Repetere deniq; dotem matris, quasi nondum solutam, quo nomine cautiones quantum in Austria iuris haberent (nam partes regnum Hungariæ: & Bohemiæ, ipsi possidebant) proferebantur, his rationibus ac postulationibus impulsus Maximilianus, oratores suos ad Basilium Magnum Ducem Moscouiae misit, foedusq; cum illo certis conditionibus inijt, Dissentientibus itaq; duobus illis Principibus, nascitur Vladislao regi Hung: Ludouicus filius, quo nato, eo tandem peruentum erat, ut Sigismundus & frater Vladislaus vna cum filio & filia, Posonium venirent atq; inter Ludouicum regem & Mariam neptim Maximiliani ex filio Philippo Hispaniarum rege atq; Maximilianum ipsum aut alterum ex nepotibus Carolum & Ferdinandum cum Anna filia Vladislai Matrimonium contraherent,

traherent, quibus quidem sponsalibus fœliciter Viennæ Austriae, (quo reges & Reginulæ conuenerant) conclusis, pace, concordia, amicitia, inter Maximilianum & Sigismundum firmatis, veteriq; odio prorsus submoto : Maximilianus Cæsar statim post ad Moscouiæ principem misit atq; rursus duos illos iter se dissidentes Principes me Oratore in gratiam redigere satagebat.

PAULO, post Sigis: rege Poloniæ Cracouiam reuerso: Barbara sua coniunx moritur, Porrò tanta intercesserat inter Maximilianum & Sigismundum amicitia, vt Sigis: mortua sua conthorali, constanter diceret, se sine scitu & voluntate Maximiliani vxorem non ducturum, Maximilianus itidem dixit me presente, Cum hoc rege se, quocunq; voluerit, vel in cœlū vel ad inferos iturū, Dein quia Sigismundus rex masculo hærede careret, suasit Maximilianus, me internunctio ut Bonam ducis Mediolani filiam, ex qua Sigismundum Augustum & quatuor filias suscepit, duceret. Hoc connubio, multi Poloni putabant, Max: occulto se quasi vlciscendi de Polonis studio, hanc immisisse fæminam. Hæc quidem infatiem mihi dicere non erubuerunt, quæ tamen prolem illis non ingratam peperit & hæredem.

POst Maximiliani Imperatoris obitum, magnus Dux Moscouiæ misit suos Oratores in Hispanias ad Carolum Quintum Imperatorem, sollicitando, vt tractatus cum Maximiliano initos confirmaret, Carolus verò Cæsar remisit illos ad fratrem tunc Archiducem Austriae, Mox vtriusq; fratribus Oratores constituti: quo equidem tempore hanc legationē nomine Principis mei iam denuò suscipere coactus fueram, atq; tū de titulis alijsq; necessarijs quibusdā rebus, tempestiue admonui. Porrò ingressi iter cum Cracouiam, rege tum præsente venissemus, in tantam suspicionem veneramus, propterea qd^d Mosci Oratores ex Hispanijs redeentes, nos commitarentur, vt nobis neq; hospitium designauerant, neq; obuiā quemquam iuxta eorum consuetudinem miserant, mox intellecta nostra legatione ac cognita constantia & firma Principū nostrorum amicitia humanius tractabamur, Moscouiæ tandem conclusis ac firmatis quinquenalibus indutijs. Cracouiam reuersi ve-

M teri more,

teri more, pro honore principum nostrorum humaniter accepti & tractati fuimus.

HIS itaq; verè deductis ac ordine expositis, omnibus testatum ac notum esse volui. Principes meos semel renouata cum regibus Poloniæ ac reingrata benevolentia, Eosdem deinceps haud quaquam simulata, sed vera ac firma semper prosecutos fuisse benevolentia, Eamq; pòst Matrimonij vinculo confirmasse, quo dein morte dissoluto, altero connubio veluti nouo atq; longè arctiore, solidæ, constantissimæ ac perpetuæ amicitiæ vinculo colligasse, atq; inuiolabilem redidisse, Ea deniq; re Principes meos, id quod quilibet æquus rerum iudex intelligit, occasionem illis vicissim benemerendi, gratiam reponendi, atq; mutuam benevolentiam perpetuo ac sanctè conseruandi præbuisse.

Quod ad me attinet. Evidem fateor me hactenus omni genere officij ac inferiendi studio erga Serenissimos Poloniæ Reges promptissimum exhibuisse. Deq; suarum celsitudinum subditis omni benevolentia ac benemerendi voluntate quoad debui, & potui, paratum ac promptum fuisse, & in futurum pariter, me omnia quæ illis grata sensero, esse faciurum pollicor.

HÆC itaq; scribere atq; in publicum dare volui, quod videam plures hoc nostro tempore qui dum Historias scribunt affectu & falsa relatione magis, quam veritate rerum adducti non personas solum sed & nationes perstringere, vanitatem saepe pro veritate in lucem ædere. Innocentes deniq; in tolerandis conuitijs, ac contumelijs contaminare audent, Vt ex his veritas appareat, & si quis secus de hac re scripserit, vanum id esse posteritas intelligat.

Epigram-

Epigrammata in Tabellas

ACTORVM SIGISMUNDI AB
HERBERSTAIN ETC.

Nestora Mæonij celebrarunt carmina vatis
Functum ter æuo, & eloquentiæ patrem,
Diuersos etiam populos quod vidit & vrbes
Heroa posteri canunt Laertium.
Namque magistra bonas regit experientia leges,
Rethorque regum corda flectit eloquens.
Viuit & Æneas longis erroribus adest,
Patauique Troa laudat vrbs Antenoreni.
Et meritò, Phrygijs etenim si deses in oris
Vterque turpi consenuisset ocio.
Nec Pataui sedes staret, nec curia Romæ
Victæ dedisset vnquam ius Carthagini.
Cur igitur tua sancte senex preconia bellis
Exercitata suppressat Germania?
Qui iam mortalem Quarto sub Cæsaro vitam
Mira laboriositate protrahis.
Sæpius extremas missus Legatus ad oras
Terræ marisque passus es periculum.
Danus & Hungariæ, regnique monarcha Poloni
Tuæ fuere testes eloquentiæ.
Te vicina feris etiam Moscouia Dacis
Et ipse Turciæ Tyrannus audijt.
Gloria magna foris multo tibi parta labore est
Nec aulicis minor domi negotijs.
A quibus exanguis pressus iam mole senectæ
Non abstines, patriæ pater fidissime.
Quapropter virtute senem cum Nestora vincas
Longis eundem subsequere sæculis
Posteritasque tuum memor olim ad sydera nomen
Vehendo, cœlitibus beatis inseret.

Petrus Paganus Poeta Laureatus.

ALIVD DIONISII PVCLERI.

QVI mores hominum, varias qui vidit & vrbes,
Qui tot Cæsaribus nomine notus erat:

M 2 Quem

Quem mare, quem tellus tot obire negotia vidit,
Curaq; qui magnis regibus vna fuit:
Qui simul & belli, pacis qui tempore magnus,
Consilioq; fuit gratus vbiq; suo:
Qui summos toties Reges Orator adibat,
Qui gratam patriæ s̄epe ferebat opem.
Qui pariter factis scriptisq; innotuit orbi,
Ingenijq; sui grande reliquit opus:
Hac sua collegit Sigismundus gesta tabella,
Herberstainiacæ Duxq; paterq; domus.
Hos pia posteritas olim visura labores,
Cum monumenta sui grata reuoluet aui:
Quantus erat, dicer, nostri reparator honoris,
Emeritus factis quem comitatur honos.
Concipietq; animos & nomine calcar auita,
Curat ut in laudes æmula turba tuas.
Ergo transacti frueris dum laude laboris,
Viue diu patriæ vir venerande precor.
Viue tuis patriæq; diu veneranda senectus,
Perpetuumq; tuo nomine nomen habe.

ALIVD MARTINI MYLIL

Cernis obumbrari grandæui gesta Baronis,
Qui titulos veræ nobilitatis habet.
Doctrina celebri mores exornat auitos,
Consilio salubri Marte togaq; viget.
Insignis placidum comitatur gratia vultum,
Prædicat Illustrem cana senecta virum.
Notitiam rerum vigilans prudentia firmat,
Quæ sibi non facilis parta labore fuit.
Per varias gentes, per prata, per æquora vectus,
Ambiguam sortem, mille pericla tulit.
Hinc fidis monitis flexit persæpe Monarchs,
Seruans iusticiæ cum ratione decus.
Atq; nouem lustris pressus molimine rerum,
Regius assessor Cæsareusq; fuit.
Nunc, quia transacti dulce est meminisse laboris,
Elogium vitæ condidit ipse suæ.

Illius

Illi⁹ instinctu discat generosa iuuentus,
Flexile currenti subdere calcar equo.
At cum Cygnæas imitentur tempora plumas
Hunc cantu Cygni claudere fata precor.

Ad Generosi ac verè No-

BILIS D. GEORGII L. B. IN HERBERSTAIN
Neyperg & Guttenhag &c. Hereditarij Camerarij & Dapi-
feri Carinthiæ, Ducatus, Styriæ Capitanei filios D. Georgi-
um, Leopoldum & Georgium Rudbertum Discipulos
olim suos Elegia Parænetica Petri Pagani
Vuanfridensis P. Laurea.

VT speculum facies hominum discernit, & illam
Aut probat, aut huius stygmate damna notat:
Sic fortes virtus, sic prodit inertia molles,
Hæc homines brutos, dum facit, illa deos.
Et veluti primis sonipes generosus ab annis
Crebro suppositam vulnere lædit humum:
Sic virtutis amans, hausto vix aëre, pectus
Semina naturæ nobilioris alit
At piger in cunis miseræ iam tædia vitæ
Sentit, & ignauo tempora corde terit.
Posteritas exempla norat, quæ digna laborum
Præmia dat meritis, immeritisq; mala.
Quis non magnanimum quoq; nunc miratur Achillem?
Cui non Hætoreo pectus amore flagrat?
Rex Macedûm tenero quæ iam conceperat æuo
Victrici domuit, regna, deinde manu.
Iurârat cano, media inter sacra, parenti
Hannibal in clades, inclyta Roma, tuas.
Quod si periuro reuocasset adultior ore,
Haud ita Cannarum iugera nota forent.
Virtutis specimen Romanæ præbuit olim
Scipio, dum strieto protegit ense patrem:
Cui tortes victus victori paruit Afer
Cum regeret forti signa ducesq; manu.

Mollis at a puero, regniq; indignus habenis,
Turpiter extictus Sardanapalus erat.
Hæc, velut in speculo, Generosi, visa, Barones,
Aut imitanda ætas, aut fugienda, sciat.
Æternas virtus laudes æterna meretur,
Compita virtutis conuenit ergo sequi.
Mollitiem turpis manet exitus execrandam
Cuius delitias qui fugit, ille sapit
Cernitis ut digna, propioris, laude, Sobrini
Gesta canat clarij concio docta chori:
Illius exemplo patriæ defendere causas
Discite, virtutis præbeat ille typum.
Ne vos degeneres ventura redarguat ætas
Sed quoq; serus amet vestra trophæa nepos.

Illustri ac Generoso Do-

MINO D. SIGISMVND O LIBERO BARO-
ni in Herberstain, Neyperg & Guttenhag &c. Domino &
patrono suo optimo. S. dicit: ac de pictura illa compellat
quæ eum ex Moscouiæ Legatione redeuntem
sic vestitum exprimit.

Paulus Fabricius Cæs. Mathematicus
Medicinæ Doctor.

Q Vod tibi sæpe fuit iuueni perferre molestum
Sæpius id gratum est nunc meminisse seni:
Nunc tibi sunt grati iuueniles sæpe labores
Atq; senectutis dulce leuamen habent.
Quando recordaris variè terraq; mariq;
Qualia sensisti quantaq; quotq; mala
Quòd via sæpe tulit fallax quòd inhospita tellus
Ceperunt multo quod loca plena metu.
Scilicet aëtarum grata est memoratio rerum
Cum quibus auxerunt sæpe pericla metum.
Hæc quoq; quam picta gestas in imagine vestem
Acta iuuentutis plena laboris habet.
Cæsar enim, cui tunc Romana potentia soli
Paruit, in viuis Maximilianus erat
Poscebat patriæq; salus magniq; voluntas
Cæsaris, arctoos ut quis adiret agros.

Pluribus

Pluribus in rebus dudum tua cognita virtus,
Cumq; lepore fuit lingua diserta suo.
Ergo Sigismundum cui subiacuere Poloni
Cæsar is in uicti nomine iussus adis :
Creditaq; intrepidus perfers mandata Monarchæ
Pro patriæ certus quæq; salute pati.
In tua dicentis consentit verba Polonus
Miratus linguæ dicta diserta tuæ
Inde reuersuro Dux Moscus munere vestem
Donat ut hæc illam picta tabella refert
Grata igitur te posteritas celebrabit, & æras
Non erit haud poterit quæ memor esse tui.
Qui quoq; Musarum studijs ac artibus æuum
Et qui palladijs attribuere sacris
Dum vehet astra polus dum sparget gramina tellus
Hi tua iucundo carmine facta canent.
Si quid in his etiam est dignum modo viuere scriptis
Viuet cum scriptis & tua fama meis.

D. Maximiliani Cæsar is

LEGATVS A MAGNO DVCE
Moscouiæ, tali veste ornatus.

Sigismundus ab Herberstain, Eques, & Consil: &c.

SIC oculos, sua Sigismundus sic ora gerebat,
Cum regetet Latias Maxmilianus opes.
Tunc quoq; Cæsarea fuerat celebratus in aula,
Et proceres inter nomen habebat eques.
Vnde Borystheneas venit legatus ad oras,
Sunt vbi perpetuo rura perusta gelu :
Cæsar is ut ferrer Domino mandata potenti,
Ingens quem gelido Mosqua sub axe timeret.
Ipsius his etiam virtus innotuit oris,
Quolibet hæc grata est tempore, grata loco.
Grata duci fuerit toties quod cognita virtus,
Munera qui meruit, testificatur honor.

Namq;

Namq; auro insignem pretioso & vellere vestem,
Hoc regale viro munus habere dedit.
Nunc tibi dulcescunt acti Sigismunde labores,
Difficiles casus iam meminisse iuuat.
Et data longinquo iam dona reuoluis in orbe,
Dumq; tenet varium dextera munus, ait:
Hæc à Cæsaribus, data sunt à Regibus ista,
Hæc sunt Basili regia dona Ducis.
Tardior vtq; annis diuerso monstrat ab hoste,
Ad patrios miles quæ tulit arma Deos:
Sic modo transactos terraq; mariq; labores
Dicere cum bellis, est tibi dulce, Baro.
Cætera de Moschis narrant tua scripta remotis,
A doctis pariter scripta probata viris.
Vnde ruis multum debet Moscouia Musis,
Per te quod toto possit in orbe legi.
Arctoas quod opes, mores, loca, flumina, regna,
Casibus ædideris cognita sçpe ruis.
Posteritas leget hæc rerum studiosa tuarum,
Ingenijq; tui nobile viuet opus.
Tot tua florebit virtus exercita rebus,
Siue diem cernes, siue tegēris humo.

Dionysius Puclerus.

In effigiem Sigismundi ab

HERBERSTAIN, LEGATI AD CAROLVM
Regem Hispaniæ &c. Electum Rom: Imperatorem,
à quo tali veste honoratus est.

QVIS non miretur Sigmundi facta Baronis,
Munia quod tanta dexteritate gerat?
Eloquio præstans, legati munere functus,
Præmia transacti digna laboris habet.
Carolus assumens Romani sceptra Regentis,
Imperij summus moxq; futurus apex:
Reddidit hunc merito Regali veste superbum,
Vellera contribuens qualia Seres habent.

Moscouiae

Moscouiae Princeps donatum pelle remisit,
Magna decet Magnum munera ferre Ducem.
Hoc habitu gestit Baro, solaturq; labores,
Hoc habitu præstans sæpe peregit opus.
Vestis honoranda est animi certissimus index,
Mentem curta leuem nunciat, ampla grauem.
Est grauis, & fidei grauiter commissa tuetur,
Legati titulum cum grauitate gerit.
Ille Polonorum Regi mandata libellis
Verba tulit, Magno Moscouiaeq; Duci.
Vrbs est, Cracouiam latam dixere coloni,
Aulæ sublimis Rex vbi fulcit opes.
Hac fidis venit socijs fortissimus heros,
Susceptus solito nec fuit ipse modo.
Obuius haud vllus processit, & hospita tecta
Conduxit, forsan suspicio suberat.
At cum perspecta est Dominorum prompta voluntas,
Legatis merito redditus omnis honor.
Posthac Lithuaniae rigidæ transfitur in oras,
Gratus vbi cunctis splendida dona capit.
Tunc Budissinos Gera claudit milite muros,
Sceptra Bohemorum Dux Ferinandus haber.
Hic etiam Vngariæ tandem Rex iure creatur,
Nuncq; sub Imperio sunt sita cuncta suo.
Viuant Austriacæ præcelsæ numina sedis,
Fama ita Sigismundi nescia mortis erit.

Martinus Mylius
Annæbergenfis.

In effigiem Sigismundi Li-

BERI BARONIS IN HERBERSTAIN ETC.
Tali veste à Mosco donata induti Anno M. D. XXVI.

OElegia Petri Pagani P. L.
Mnia cum rigido metat irremeabile vultu
Tempus, in effæto nil manet orbe diu.
Hinc varij rerum motus, belliq; furores
Regna solent casu sternere summa graui.
In sua dissidijs etiam ciuilibus acti
Viscera, tela mouent sæpe cruenta duces.

N Astyages

Astyages Cyro poterat superesse nepoti,
At iuuenem vi|ix
 prætulit hora seni.
Pacatos poterant Persæ defendere fines,
Ni foret Æmathio Græcia mota duce.
Sic totum vi|ix
trice manu bacchata per orbem,
Ciuii toties vulnere Roma cadit.
Scilicet hanc regnis regum temeraria cladem
Mens parit, & sceptri dira cupido noui.
Non minus & consulta nocent, quæ Principis ægrum
In furias animum castraq; Martis agunt.
O fœlix igitur nimium Respublica, sani
Quam Princeps animi propositiq; regit
Aulica consilijs cui turba fidelibus adstat,
Mandatiq; libens promouet acta dati
Talem Germani te Ferdinande penates
Experti, patriæ, pacis amore, pater.
Tuq; Sigismundo, patriæq; tibiq; fideli,
Præmia pro vigili digna labore refers:
Et referunt alij, quorum legatus ad oras,
Eloquio flexit barbara corda suo.
Aspicis ut reducem, donum memorabile Moschi,
Sarmatica pellis sindone recta tegat,
Mitraq; regali circumdans tempora luxu,
Externo herois velet honore caput:
Pegaseo quondam charites quod fonte rigarunt,
Cui dedit æternum casta Minerua decus.
Quem dij, supremi quem totius ergo Monarchæ
Orbis amant, meritò totus & orbis amet.

In effigiem Sigismundi Li- BERI BARONIS IN HERBERSTAIN ETC. Ad Solymananum Turcarum Imperatorem legati, sic vestiti. Carmen Gasparis Cropacij Pelsnensis Poetæ Laureati.

Dignus honos virtutis honos, uberrima merces
Virtuti comes est, en sacros aspice vultus,
Sydereosq; oculos, habitum, barbamq; decentem

Insignis

Insignis grauitate viri, quem Pallas amico
Sustinuit tenerum gremio, cui nescia fati
Immarcessibiles virtus indulxit honores.
Sic Mahometigenas foret ut legatus in oras,
Hunc Ferdnandus auos referens virtute Monarchas,
Ad Scythicum misit magna ratione Tyrannum.
Cuius præclaras animi cum corpore dotes,
Ordine si coner tenui concludere versu :
Ante maris bibulas numero complectar arenas.
Nestora consilijs vincit, grauitate Catonem,
Et culto clarum superat sermone Periclem
Fulminat, & rapido ceu torrens confraga fluxu
Saxa trahit, trahit ille animos sermone diserto.
Nec satis hoc, septem linguis discrimina vocum
Flectere, conuersoq; potest formare palato.
Vnde suo generi decus immortale parauit.
Quid quod ut innumeros populos, sic vidit & vrbes,
Et varios dominus mores, laudatur Vlysses,
Virtutisq; suæ præconem iactat Homerum.
Viueret hoc vitam Smyrnæus tempore vates,
Materiam pulchro daret huius fama labori.
Idcirco ex reliquis aptissimus omnibus vnuis,
Iniunctum munus Romani Regis obire
Eligitur, Scythicumq; iubetur adire Tyrannum,
Insigni decoratus, munere Regis, amictu,
Semper lucebit, nunquam latet aurea virtus,
Dum premitur, crescit, nec defraudatur honore.
Castra Sigismundus sic Turcica quando subiuit,
Emeruit dignos propriæ virtutis honores.
Ardua mens animis Heroum semper inhæret
Ingenijq; decus dignos exornat alumnos.
Qui sapitis, duros placide tolerare labores,
Mox venient merito quia præmia digna labori.

In effigiem Sigismundi ab

HERBERSTAIN ETC. TALI VESTE
à Turcarum Imperatore donati ANNO
M. D. XLI.

Carmen Heroicum Petri Pagani P. L.

CVM Mahometigenæ visurus castra Tyranni
Austriacas, patriæ legatus, linqueret oras,
Spem de se dubiam vitæ timidumq; pauorem
Herberstainiades notis incusserat heros :
Ipse etiam Cæsar mandata datus eunti
Anxia sollicitè superos in vota vacarat,
Ut caput hoc proauisq; suis, fratriq; probatum,
Et sibi per varios perspectum sæpe labores
Tristibus eriperent fatis : sic tota precata est
Aula, profecturi dextram amplexata patroni.
Nec sanè immeritò : quis enim, nisi durius ære
Pectus alat, tantum tantis heroa periclis
Non gemat expositum ? patriæ qui maxima præsens
Commoda ferre domi poterat, tristesq; leuare
Imperij curas : Nihil his tamen omnibus ille
Motus magnanimo tendebat pectori contrâ.
Iamq; per Hungaricos, vario discrimine, fines
Magnum iter emensus, miseræ vestigia cladis,
Diliegatasq; vrbes, & diruta mœnia cernit,
Quæ dextra quondam defenderat ipse fideli
Cum sub Romano floreret Cæsare regnum :
Res igitur lapsas miserans, ad acerba dolosi
Castra Othomannigenæ pergit, gentemq; prophanam
Accedens, vigilesq; duces, densosq; maniplos
Miratur, patriæq; instantia damna reuoluti :
Quin etiam immitem, postquam data copia fandi,
Heroa intrepidus Solymanum voce salutat.
Ille ubi Romani peragenter iussa Monarchæ
Audierat, quamuis Plutone immanior ipso,
Protinus exarsit virtutis amore, piumq;
Ornatum tali, legatum, veste remisit

Scilicet

Scilicet hoc virtutis opus, quæ corda potentum
Flectere, crudeles etiam quæ vincere Gentes
Nouit, & humanos audax excedere fastus.
Hac cum te venerande senex fors æqua bearit,
Et tot inexhausto peragratis regna labore,
Dignus es, ut Pylij contingas Nestoris annos,
Pannoniaq; tuum semper celebretur in ora
Nomen, & adfertæ patriæ pater usq; voceris.

Inclyto Heroi Sigismundo

LIBERO BARONI IN HERBER-
STAIN, NEYPERG ET GVT-
TENHAG ETC.

Ad Imagines habituum, quibus diuersis in legationibus sum-
morum Principum muneratione est honoratus.

GEstarum cum sint rerum monimenta tuarum,
Hi, Reges habitus quos tribuere tibi.
Vim tamen ingenij nequeunt simulachra referre
Ista, nec æternis acta sacranda notis.
Nempe solum referet cuncta te posteritate,
Omne quod hinc Tanais claudit, & inde Tagus.
Pegasidum referent te Carmina docta sororum
Te caner, Aonia flauus Apollo Lyra.

Sigismundus Torda.

QVos adj populos quæ regna potentia vidi
Exposui lustranda oculis, non Iudicis æqui
Examen metuo, moueor nec bile maligni
Robore vera suo stant inconuulta vigentq;

Ioh: Rosinus.

N 3 Generoso

Generoso ac verè Magnifi-

CO D. DOMINO SIGISMUNDO LIBERO
Baroni ab Herberstain, Neyperg & Guttenhag, trium Imper-
atorum Consiliario, supremo in Carinthia
Camerario & Dapifero.

S. D.

CVM tua te priscis virtus Heroibus æquer
Qui bene de patria promeruere sua
Quis non ingenuo te prædicet ore patentem?
Curam pro patria dum vigilanter agis
Dum procul hinc positas tendis legatus in urbes,
Et te conueniens concomitatur honor.
Vnde tot imperij constar placuisse Monarchis
Ingenij robur cum grauitate tui.
Iude tuo generi, generisq; nepotibus ingens
Diceris & clarum conciliaffe decus.
Regulus ob patriæ contemta morte salutem
Horrenda voluit sponte perire nece.
Nec, si quid timuit, plus quam terrena timebat,
Tu nimium terra passus es, atq; mari.
Æquora moturos aduerso flamine ventos
Sollicita piguit non subiisse via.
Quicquid habet pelagus, quæcunq; pericula tellus
Immeritum innumeris heu petiere malis
Infracta duros tolerasti mente labores
Et fuit inuictum munus obire decus.
Postq; tot ærumnas tibi gloria parta virescit,
Florida nec fatis succubuisse potest.
Macte tua virtute senex, sic itur ad astra,
Protege Gorgonei mystica sacra gregis.
Hinc tua sublimes volitabit fama per auras,
Clarescer nomen post tua fata tuum.
Victuros titulos reddent tibi carmine vates
Eripient nigris tot benefacta rogis.
Sic nunc Æacides, sic prudens viuit Vlysses
Viuunt Hæctoreæ splendida gesta manus.

Quos

Quos si nosse volens de nomine quemq; requiras,
Oppressi fatis puluis & vmbra iacent
Sola sed Aonidum facit hos nunc cura Dearum
Viuere, virtutis conscientia sola sacræ
Ergo meas postquam tetigisset certior aures
Gloria, sydereis iam quog; nota plagis.
Quam tua promeruit iam dudum viuida virtus,
Præclarum potui non reticere decus.
Sed quia sum laudum cultor Sigismunde tuarum
Effigies calamis est tua nota meis.
Qua Mahometigenum missus legatus ad hostem
Credita Romani munia Regis obis
Hos ego dum viuam, quos pinxi carmine vultus
Nunquam de memori pectori abire sinam.
Semper at ingenuos oculos, & vulnus honestum
Victuro venerans carmine honore colam.

T. Magnificentæ

Addictissimus

Gasper Cropacius
Pelsnensis Bohe-
mus Poeta Lau-
reatus.

Vitæ ac

Vitæ ac rerum gestarū

GENEROSI AC VERE MAGNIFICI DOMINI Sigismundi Liberi Baronis in Herberstain, Neyperg & Guttenhag &c. Brevis Enarratio Petri Pagani Poetæ Laureati.

CVM humana vita nihil aliud sit, quam perpetuus actus Comicus, in quo tanquam in speculo, cùm virtutis tamen virtiorum gradus, & effectus graphicè ita depinguntur, ut facilimè quid fugiendum, quidè sequendum sit, experientia & diversi rerum euentus doceant: Homini, quem paruum mundum Physicus appellat, duo potissimum consideranda sunt: Primo origo sui diuina, ad quam recurrens, ubi se ad imaginem Dei opt: Max: creatum, totq: animi dotibus præ cæteris creaturis omnibus ornatum cognoverit, cœlestis patriæ amore accensus ad cultum Diuinum vi quadam rationis rapiatur, nihilq: aut utilius aut iucundius, quam voluntati summi boni, qui est Deus se applicare, & in mandatis eius acquiescere ducat. Deinde humana quoq: origo, quæ à parentibus proficiscitur, nunquam non oculis hominum obserret, ea enim cum fragilis sit, per gradus tamen virtutis ascendens ita interdum corroboratur, ut non solum sui seculi præconijs euecta, sed ad posteros quoq: demanans immortalitatis gloriam mereatur: In hac consideratione cum aliquis se illustribus & rebus bene gestis præclaris parentibus ortum inuenerit, in hoc solum incumbat, vt eorum vestigijs insistens, stirpi suæ se nec indecorum nec degenerem gerat. Sin tenuitas maiorum nulla nobilitatis, rerumq: bene gestarum testimonia homini obtulerit, suarum iam esse partium cogiter, parentum ignobilis humilemq: statu sua virtute corrigere, extollere & illustrare: Non deterritus quorundam phaleratis persuasionibus, qui omnia ex maiorum insignibus & trophæis, sui interim officij obliti, metiuntur. Inane enim est antiquæ nobilitatis nomen, cum nulla alia res nobilem faciat, quam stolidæ & nudæ maiorum imagines. Qui enim hoc errore ductus vmbra externalium rerum se magnum existimat, leuis potius & stultus quam nobilis habendus est. Atq: vtinam Nobiles quidam

quidam auos suos & progenitores in memoriam reuocarent & ex omni antiquitate conquirerent, seriem fortassis Genealogiae inuenirent, vnde non solum non infolescerent, sed potius erubescerent. Sic à Caino & Esau reprobis, à grassatore Nimrod, à crudelissimis Tyrannis Nerone & Phalaride, ab idololatra Thare, à Christianæ religionis insecedatore & Apostata Iuliano, ab effeminato Sardanapalo multi descendunt Duces & Reges, qui de initijs suæ stirpis parum gloriari possunt. Et licet plerisque contingat, fortes creari fortibus & bonis, nisi tamen ingenitæ illæ paternæ virtutis scintillulæ recta institutione foueantur & confirmantur, facilimè extingui solent: Vnde sit ut Clarissimorum Præstantissimorumq; virorum liberi ab auita virtute sacerdissime degenerent, vulgaris proverbio Heroum filij noxæ vocentur, Cum alioquin quam plurimos ex humili prosapia natos ad summa dignitatum fastigia concendiſſe, regnisque & Imperijs non sine laude præfuisse historiæ testentur: Quandoquidem autem degenerantium à maiorum suorum virtute exempla (qualia sunt Cambysis Sardanapali Regum, L. Scipionis, Fabij Maximi filiorum, aliorumq; quam plurium) odiosa caneq; & angue peius fugienda sint, omissis illis pauca quædam virtutis, in opia latebris se euoluentis, specimina (omnia enim colligere instituti nostri non est) virtutis studioſo ob oculos poneamus.

ATque vt à populo Romano, quem acerrimum virtutis censem forem fuisse constat, exordiar, quis ignorat Tullij Hostilij adolescentiam in pecore pascendo fuisse occupatam, quis Tullium Seruum seruo seruag; natum nesciat? Vtrumq; tamen ob Heroicas virtutes, quibus prædicti erant. S. P. qz. Romanus Regem salutare non erubuit: vt interim silentio præteream Iustinum, Maximinum, & Galeriu armentarios, porcorumq; actores, Valentinianum patre funes torquente, Aurelium Colono, Probum olitore natos, Mauritium excubitorem & famulum, Basilium inter captiuos Constantiopolim ductum, quos omnes populus Romanus Imperatores habuit: Quid? quod idem rebus desperatis ad Q. Cincinatū agrum colentem, tanquam sacram anchoram confugiens, eum dictatorem dixerit. Nullum eorum patria insignia, nullum maiorum tituli ad tantas dignitates euexere, sed virtutis calcaribus acti, hinc pudore stimulante, illinc ex-

O terna

terna gloria manum porrigente, & patriæ tenuitatis notam de-
leuere, & illustrium familiarum laudes aut æquauere, aut ex-
cedentes longo post se interuallo reliquere. Quare ut poste-
ros suo quoq; exemplo ad amplectendā virtutem excitarent,
certa quædam prioris fortunæ signa in perpetuam rei memo-
riam à nonnullis relicta, & in hunc vsg; diem sanctè obserua-
ta reperiuntur.

*reper
lifid
atis ab
q; to studi*
EX quibus Primislaus, qui à pueritia agriculturam exer-
cuerat, cum inuerso vomere cibum capiens ex insperato Dux
Bohemie eligeretur, rusticas suas crepidas deponere iussus, no-
luit, easq; in arce Vilchegradensi reponi imperauit: vt posteris
primi sui ducis fortuna & electio cognita perspectaq; esset.

AGathocles, qui ex figulina patris officina ad regnum Si-
ciliæ peruenit, vt successuris in regno exemplum tenuitatis &
modestiæ suæ relinqueret, poculum luteum cum aureis men-
sa semper apponi iussit, qd' hoc Epigrammate Poeta testatur.

FAMA est fætilibus cænasse Agathoclea regem,
Atq; abacum Samio sape onerasse luto.
Quæsitus causam, respondit, rex ego qui sum
Sicaniæ, figulo sum genitore satus.
Fortunam reuerenter habe, quicung; repente
Diues ab exili progredivere loco.

INsigne fuit & Gordij regis monumentum, qui ex infima
stirpe ad regiam dignitatem præter spem euectus, plaustrum,
quo vtebatur, nodo insolubili celebre, in templo non aliam
ob causam suspendi curauit, quam vt originis suæ certa exta-
rent indicia.

HÆC ideo commemorare volui, non vt illustrem & à
parentibus propagatam nobilitatem minoris faciam ad quam
(vt inquit Cicero) vbi accesserit ratio quædam confirmatioq;
doctrinæ, tum illud nescio quid præclarum ac singulare solet
existere, sed vt honesto claroq; loco natis author sim, omnibus
modis enitendi, vt sicut auita nobilitate alijs præstant, ita &
virtute superiores esse studeant: Ingenio vero excellentibus,
qui dum per fortunam maiora se adsequi posse desperant, re-
rum bene gerendarum occasionem sape omittunt, calcar ad-
dam,

dam, ut instar palmę audentiores oneri se opponat, honestius multò esse ducentes, firma nouæ nobilitatis fundamenta iacere, quam priscæ diruere. Nimirum ut & nostræ ætatis Illustres tantisq; laudibus vel sua virtute partis, vel à maioribus acquisitis dignos viros pro exemplo recensendo posteros eorum ad sequenda maiorum suorum vestigia incitem, humiles instigem, degeneres vero turpibus exemplis ab indigno proposito deterream. Ex omnibus autem vel solus mihi occurrat Sigismundus liber Baro in Herberstain &c. Qui etiæ ultra memoriam hominum familiæ suæ nobilis & equestris ordinis dignitare conspicuæ non solum testimonia antiquorum, sed & huius ætatis certissima habeat, nihilominus tamen cum pro ingenita virtute, singulariæ modestia & rerum experientia incomparabili, à primo parente neminem nec Regem, nec Imperatorem aut nobilem creatum esse, sed successu temporis, ob meliores politiarum gubernationes, hominumq; in actione virtutis æmulationem gradus nobilitatis, & dignitatum in Rebuspub: bene constitutis originem cepisse sciat, insatiabili indagandi suæ stirpis exordij cupiditate adductus, ex ipsis tandem & vetustissimis insignibus conieeturam fecit, primos nobilis Herberstainiorum generis autores agricolas fuisse, Cū enim plerung; ad altiorem dignitatis locum euecti aut nomini aut conditioni consentanea eligere soleant insignia: Traham, qua aratrum ad agrum deducitur, & ab agro reducitur, agriculturæ signum esse certis argumentis colligit, quapropter non solum antecessorum nobilitate nititur, sed sua quoq; virtute partum decus meritò posteritati commendat. Quid autem Domui Austriæ præsterit, quantumq; patriæ & suæ presertim stirpi ornamenti atulerit, & qualem se gesserit, liberi etiam Baronatus, ut vocant dignitatem suis officijs liberalissimis acquirendo, paucis referam.

CVM enim cum alijs artium Osoribus à iuuentute Genio, ut eius conditionis hoës quam plurimi solent, indulgere posset, fidorum tamen parentum consilio optimis disciplinis puer adhuc (ne tenella ætas inertia & indulgentia corrumperetur) erudiendus traditus est, in quarum cognitione & plurimum laboris, & molestias non exigua perferre coactus est.

O 2 Cum

CVM enim Slauonica lingua, quæ illi materna fuit vte-
retur, licet Germanus esset & à Germanis originē traheret, ta-
men cum vicini vicinos suos plerūq; ob linguarum diuer-
situdinem, intestina dissidia, vel bella odio prosequi soleant, fre-
quentibus condiscipulorum conuitijs lacepsitus, patientia in-
iurias vicit, calumnias quoq; reuersus in patriam ab indoctis
(scientia enim non habet osorem nisi ignorantem) illatas
æquo animo tulit, cum enim ab his Scholaris & scriba, ab il-
lis Baccalaureus & Doctor contumeliosē vocaretur, maluit
leuem iniuriam maximæ utilitati anteponere, quin potius ma-
iori studio & diligentia linguarum & artium studia amplexus
est, grauissimam Horatij sententiam securus, qui cum à no-
bilibus & bonis patentibus nobiles & bonos liberos creari af-
firmasset, subiicit.

DOctrina sed vim promouet insitam
Rectiç; cultus pectora roborant,
Ut cumq; defecere mores.
Dedecorant bene nata culpæ.

NEC opinio adolescentem fefellit, breui enim tantum
profecit, vt in hoc celeberrimo Archigymnasio in ipso ætatis
flore annum agens **xvi.** primam in artibus lauream, quod pri-
mum liberalibus ingenij præmium propositum est, consecu-
tus sit, nec erubuerit, fœlix hoc futurarum dignitatum omen
obuijs, quod aiunt vlnis, excipere, quod tamen nostrates no-
biles, tanquam inutile nobilitatis accrementū vulgo aspernan-
tur, Ille autem cum ad tam digna officia & tantas legationes de-
putatus, indeq; ad altiorem statum suam familiam deduxerit,
Ab hac celeberrima Academia quasi ex fonte hæc hausisse se
ingenue fatetur, à qua nunquam, tanquam membrum à suo
corpo, separari cupit. Sumpta deinde virili toga, vt paren-
tum sequens officium nobilitatis sua persona suppleret, Cæ-
sari Maximiliano Hungarico tandem & Veneto bello occu-
patu strenuam & fidelem operam præsttit, præcipue vero
cum obsessis in Marano auxilio missus, Ipse tunc Styriensi-
um Equitum turmis præfectus, conflictui, quo Venetorum
Generalis **Dux** exercitus, Ioannes Victrio profligatus & ca-
ptus,

ptus, interfuit. Quapropter ab Imperatore ad aulam vocatus, Equestri dignitate ornatus, & consilijs aulicis adhibitus est, tantumq; industria, legationibus & maturo consilio effectus, vt summam sibi tam apud Maximilianū Cæsarem, quam exteros Reges, Imperijq; Electores & Principes gratiam conciliauerit, & post mortem D. Maximiliani Ducatus Styriæ ad Carolum Regem Hispaniarum Legatus, causam egerit, negotioq; fideliter expedito Regi adhuc adolescenti eharus esse cœperit: Quo deinde Romano Imperio potito, & fratre eius Ferdinandō, Romanorum rege electo, Austriam gubernante, multa grauissimaq; Reip. onera sustinuit: Ita enim fratribus Augustis fides eius & in tractandis arduis negotijs dexteritas perspecta erat, vt si quæ Magnificæ legationes obeundæ, conjugia Regia trahenda, aut cōtrouersiæ inter concitatos Reges & proceres Imperij cōponendæ essent, illius opera quām maxime vicerentur. Talibus itaq; negotijs occupatus, domestica quiete aut raro aut nunq; potitus est, verūm cū à natura infraeti ad labores esset animi, quicquid molestiarum terra mariq; offerebatur, præsenti semper animo aut contemnebat, aut constantia vincebat, nec Vlysse magnanimitate, nec Nestore negotiorum expediendorum dexteritate inferior. Non enim viginti tantum, vt Vlysses, sed LIII. annos bellis & legationibus consumpsit, nec inter dissentientes eiusdem nationis Duces ut Nestor, sed diuersarum gentium Monarchas fœdera tractans, pacem composuit, ac imminentia patriæ pericula auertit.

Q Votusquisq; est, qui propositis etiam præmijs pace florente maritimam Daniam, inaccessam Moschouiam, florentem Polonię & incultam Lithuania, armis turbatam Hungariam & infidelem Turcæ exercitum perlustrare sustineat? At hic inter strepitum armorum cum summo vitæ periculo per inquieta regna etiam ipsos Reges ad arma instrutos imperterritus adjit, dexteritate sua rem commissam ita peragens, vt à Dano & si legatio eum parum offendebat, pace tamen dimissus, à Moschouiæ Principe & Turcarum Imperatore preciosis vestibus donatus, ab alijs deniq; regibus liberaliter remuneratus redierit. Cum enim Italianam Neapolim usq;, Sardiniam quoq;, Maioricam, Minoricam & Ibizam magna tormentorum vi quassatam ipsam deniq; Hispaniam

Hispaniam adiisset, & in reditu Galliam & aliam Italiæ partem lustrasset. Talem se vbiq; gesit ut non solum quocunq; denuo redeundum erat, erecta & hilari fronte negotium suscepit, sed gratus & acceptus omnibus ad quoscunq; & quotiescunq; mitteretur, semper fuerit.

PRUDENS hic prætereo Immunitates, honores, dignitates, & præmia, quibus Austriæ Principes hunc virum, & de ipsis & communi patriæ optimè meritum ornauere, id quod honorifica illi concessa priuilegia testantur, cuius opera iam ætate confedi & emeriti Cæsar Ferdinandus adhuc indies in arduis negotijs vtitur, quiq; annū agens LXXIIM. Austriacis prouentibus adhuc Præsidens incumbit, vt non sibi, sed domui Austriæ, cui se ad extremum vitæ articulum deuouit, natus esse videatur.

SI itaq; ijs, qui vel pro patria pugnantes fortiter se gessere, vel legationibus functi patriæ causas non segniter negq; infœliciter egere, à populo Romano, aliarumq; Gentium Rebus pub: non solum digni honores & præmia decreta, verum etiam publicæ statuæ (tanquam perpetuum studij & amoris in patriam apud posteros futurum monumentum) ereæ plærifq; sint, ingratum certè hoc nostrum sæculum dixerim, nisi hunc Heroem, qui etsi diuersis, cum priscis illis, temporibus, paritamen fide & consilijs patriæ periclitanti strennuam operam præstítit, digna laude præmijs & honore ad extremum usq; spiritum prosequeretur. Non enim iam Fabricium, Camilum aut Ciceronem, quorum exemplis ad virtutem tantum incitari possumus, ita admiremur, vt hunc virum cuius virtutem, industriam Resp. nostra tam diu frugiferam experta est, cuiusq; præsentia quotidie adhuc fruimur, illis post ponamus. Si enim fidem spectes, quis illo quæso fidelior, si fortitudinem, quis fortior, si constantiam, quis constantior eo unquam extitit? Nec dubium est, veluti nos Romam ob virtutem tantorum virorum fœlicem iudicamus, ita & posteros nostram Rempub. ob huius aliorumq; præclarorum Heroum, quos hæc ætas tulit, præclara pro patria gesta fortunatam æstimatueros.

Studiosos autem virtutis iuuenes præsertim Illustribus parentibus natos sedulo hortor : Ut his & similibus exemplis edocti non sibi se solum, sed & patriæ natos esse meminerint, neue cum brutis animantibus inglorij & infames vitam exuant, nominis perpetuitatem (quæ post cœlestem beatitudinem maximè optanda est) virtute & egregijs factis sibi acquirere in primis studeant : Nobilitatis enim decus ut à maioribus ad liberos & successores dignos deriuatum augetur, ita per indignos extinguitur : Nihil igitur profuit Cambysi omnibus Heroicis ornatum virtutibus patrem, nihil Sardanapalo fortes & bellicosos antecessores habuisse, cum ipsi degeneres & effeminati non modo vestigijs maiorum non insisterent, sed quicquid gloriæ, quicquid ornamenti à parentibus ad se permanauerat sua infamia obfuscarent. Præstat enim ut supra etiam meminimus, humilem quandam surgentis prosapiæ existere authorem, quam nobilem auctæ nobilitatis sua ignauia decrescentis extirpatorem : Modestia itaq; temperantia, maturisq; consilijs opus est, quæ homines ira in officio retinent, ut nec à virtutis limite recedere, nec honesti vias relinqueret unquam animum inducant.

Faxit Deus Opt: Max: ut sub tam pacifico & quieto Imperatore patriæ patre fidissimo, qui fluctuantem seditionibus Europam pacatam reddidit. Christianæ Reipub. ruinæ restaurant virutis semina animis consiliariorum & subditorum insita ita radices agant, ut pariter & animæ & Reip. truculentissimorum hostium insultus diuina gratia reprimantur, & Romanum Imperium ea, qua iam fruitur, pace perpetuo uti possit.

In Enarrationem rerum ge-

STARVM GENEROSI AC VERE MAGNIFICI D. SIGISMUNDI LIBERI BARONIS IN HERBERSTAIN ETC. CARMEN DICOLON DISTROPHON.

Ad Generosum & verè

NOBILEM D. FOELICIANVM LIBERVM
Baronem in Herberstain, Neyperg & Guttenhag, Ha-
reditarium Camerarium ac Dapiferum Ducatus Ca-
rinthiæ &c. Studiorum vnicum decus ex
Italia nuper reuersum.

Authore Petro Pagano P. L.

ERgo Pannonias iterum fœliciter arcet
FOELICIANE conspicis:
Grandevq; genas, studiorum dulce leuamen
Exoscularē Nestoris?
Expectata diu salue generosa propago,
Salue Baronum gloria.
Quem procul Euganea nutritum Phœbus in vrbe,
Sacro rigauit nectare.
Cui caput Adriacæ serto cinxere virenti,
Iubente Nereo, Dex.
O quoties pro te castissima vota benigno,
Sigismundus obtulit Ioui.
Netua fœlici volitantia carbasa vento,
Iratus obrueret Nothus.
Aut animus virtutis amans, Musisq; dicatus
Consortijs caderet malis.
Neue peregrinis redeuntem forsan ab oris,
Scelestus impeteret Latro.
Talia cum claro tibi sœpe precata Barone,
Phœbi verenda concio.
Tristis in Ausoniam quæ te discedere fleuit,
Reducemq; lata suscipit.

Aspice

Aspice cæruleis lœtantem crinibus Istrum,
Cauiq; numina littoris.
Singula gratantur reduci applauduntq; patrono,
Fumantibus passim foci.
Cur igitur clari taceat mea Musa Baronis,
Ingratiator præconia.
Ingenium Styris cuius mirabar in oris
Quem diligebam maximè.
O quoties dixi, patriæ spes inclyta stirpis
F O E L I C I A N E pergito:
Clarus es, & dudum virtute illustris auita
Musis eris beatior.
Quas tanto iuuenis complexus amore, virescens
Petis cacumen Aonum.
Vnde pedem referens, rerum prudentior vnu
Patriæ vocaberis decus.
Nec spes effectu caruit, res verba sequuta est,
Redisq; charus omnibus.
Iamq; Sigismundi celebres parat aula triumphos
Musis alumni gratulans.
Quem patrem patriæ, Mecoenatemq; salutans
Præsens honorat sæculum
Cuius facta sacri toties cecinere Poetæ
Testes perennis gloriæ.
Et merito: nam tot curas, tot sæpe labores
Pro patrijs tulit foci.
Externis etiam toties Legatus in oris
Transagit acta Principum.
Quos inter pacem, sæpe & connubia firmans,
Quieta regna reddidit
Deniq; consilijs, dextra, virtuteq; pollens
Domi forisq; claruit.
Nec curis animum soluit iam grandior æuo
Nec vincitur laboribus.
Sed veluti rupes sæuos immobilis Euros,
Sic vincit ille tædia.
Austriaci gignunt quæ mille negotia fissi
Diuiq; iussa Cæfaris.
Cumq; graues homini morbos ferat ægra senectus,
Illi parit solatium.

P

Nec

Nec post tot messes, Tithonia fata, peractas,
Vitam perosus, expedit.

Quin patriæ cano cum Nestore seruit, ad ipsum
Ætatis usq; terminum.

O priscis merito præstans Heroibus Heros,
Nostri columna sæculi.

In te Musarum spes inclinata recumbit
Te Phœbus agnoscit patrem.

Te mea, dum clario fulcitur numine Musa,
Gratis colet præconijs.

Tu fragili ventos & prospera carbasa naui
Generose suggeris Baro.

Funestas igitur fugiet tua fama fauillas
Nec vrna nomen obruet.

Ipsa vetat te Musa mori, vetat augur Apollo
Sanctiq; cœlitum chori.

Tantos Magnifici quoniam venaris honores
FELICIANE patrui.

Virtutisq; sequens vestigia, peccus amicis
Ornare pergis artibus

Pauca SIGISMUNDI de gestis perlege scripta,
Tuo dicata nomini

Et velut ipse sacram veneratur amatq; Poesin
Sic vatibus faue sacris.

Vt tua maiorum referant præconia laudes
Seris canenda sæculis.

In vi-

In vitam Generosi ac Ma-

GNIFICI D. D. SIGISMUNDI LIBERI BA-
ronis ab Herberstain, Neyperg & Guttenhag, supremi in Ca-
rinthia Camerarij & Dapiferi. Elegia Gasparis
Cropacij Poetæ Laureati.

Felix & nimium felix est illa Iuuentus,
Quæ curam vitæ mente senilis agit.
Quæ non à primis luxu corrumpitur annis,
Sed virtute magis vel decus arte parat.
Nempè senectutis querulos leuat illa dolores,
Afficit & canas laudis honore comas.
Quamuis incluso corpus mortale sepulchro
Post obitum exiguis vermibus esca datur:
Fama tamen viuit, melioris conscientia vitæ,
Et dignum prohibet laude perire virum.
Sic venerande senex requiem Sigismunde laborum
Sentis, & hac senij damna rependis ope.
Dum teneræ lætos ætatis respicis annos,
Et iuuenile tua mente reuoluis iter.
Quod benè suscepsum placido nunc sine quiescit,
Et tibi tam cano commoda mille parit.
Vtq; genus taceam, quod tu virtutibus auctum
Innumeris magna laude sub astra vehis:
Principio mores iuueni didicisse probatos
Cura tibi magna sedulitate fuit.
Tum caput ingenuas placuit formare per artes,
Collaq; Pierio subdere prona iugo.
Quisquis es ingenita vitam ratione gubernes,
Et turpem luxum desidiamq; fuge.
Proderit ingenuas studio vigilante per artes
Castra Medusei fontis amore sequi.
Vt mala vitentur vitiorum semina, ne quem
Ducat in obliquum deuius error iter
Quam citò degeneres à vero tramite cursum
Flectimus, à recto turba remota scopo.
Cernimus, at modicum, si non ratione regamur,
Extendit vires illa labore suas

Herberstainiades quod cum persenserat heros,
Præbuit Aonio corda regenda gregi.
Hinc lauri virides studiorum præmia baccas
Promeruit mentis vis generosa suæ.
Tunc quoq; donec adhuc paucos compleuerat annos,
Musarumq; recens miles in arte forer.
Sex etenim segetesq; decem iam falce resectas
Viderat, ut primus contigit artis honor.
Fallere cum tempus studio potuisse inani,
Nobilium veluti cætera turba solet.
Vel celeres agitare canes, in retia ceruos,
Ocia vel nimium perniciosa sequi.
Assiduè potius pulchro inuigilare labori,
Artibus & voluit cultior esse bonis.
Ordine sic igitur pariter currentibus annis
Cultius ingenium Iudiciumq; fuit.
Mox se militiæ, doctrinæ munere fretus,
Applicat, atq; alijs vtilis esse studet.
Et benè res cecidit, quoniam prodesse laborans,
Omnibus exiguo tempore charus erat.
Non sibi se natum solummodò quippè sciebat
Esse, sed ad patriæ commoda certa suæ.
Cæsaris hinc Heros virtute vocatur at aulam
Insignis, pro quo tristia multa tulit.
Nempè peregrinas missus legatus in oras
Sustinuit placida frigora mente pati.
Sæpe per insidias, commotum sæpè per æquor
Præcipiente suo Cæsare, fecit iter.
Non animo dubitans truculentos ire per hostes,
Pro patriaq; sua viuere, siue mori.
Nec perspecta fides vni fuit illa Monarchæ,
Cæsaribus placuit sed benè nota tribus.
Inde sua virtute decus, iam grandior æuo,
Lætatur generi conciliaffe suo.
Gaudebunt seri quopost sua fata nepotes,
Et gratæ soluent munera mentis auo.
Dum niueo cæsum statuent de marmore Bustum
Nominis & famam non perijisse sinent.
Quin etiam sacri dicent sua facta Poetæ,
Donec in humano corpore sensus erit.

Sigismu
dus ab
Herbe
stain li
ber Baro

In Insignia

In Insignia Generosorum

LIBERORVM BARONVM AB HERBERSTAIN
NEYPERG ET GUTTENHAG ETC. AD
STUDIOSOS VIRTUTIS.

ELEGIA.

HErberstainiacæ cernens insignia gentis,
Virtutis sumnum mente reuelue decus.
Vnus fuit quondam, quarum nunc quinq; videntur
Cassis, & agresti parma notata traha:
Helcia quæq; vides cristatæ iuncta coronæ
Indicium priscæ simplicitatis habent:
At noua præclaris surgens virtutibus ætas,
Indomitæ iunxit corda animosa lupis.
Altera Castiliæ turres duplicemq; colorem
Addidit, & pictos vicit honore lupos.
Quinetiam summi facies habitusq; Monarchæ,
Imperij signis sunt veneranda sacri.
Quid referam regem sceptris ferroq; potentem
Impositum cultis quid diadema comis?
Aspicis ut curuo pharetratus acinace Moschus
Torqueat in fratres lumina glauca duos.
Spicula dextra gerit, dito prehendente flagellum
Armata est arcu lœua Borysthenio
Adde coronatas galeas, gemmasq; coronis
Insertas, magnum singula pondus habent.
Scilicet ex humili stirps inclyta sæpe parente
Nascitur, & spretum tollit ad astra caput.
Quis neget aruorum genus à cultoribus ortum,
Cui traha principium nobilitatis erat?
Quis neget hoc ipsum, duæ virtutis, autis
Splendidius signis emeruisse decus?
Omnia cura potest, labor improbus omnia vincit,
Munera sollicito parta labore vigent.
Sola valet duros virtus superare labores,
Principibusq; suos conciliare viris.
Illijs auspicijs solidum venatus honorem
Libera Sigismundus iura Baronis habet.

P 3

Nam

Nam quia consilijs prorr ouit Cæsar's acta,
Munera Cæsareo digna cliente tulit.
Nec minus Augusti donum memorabile Regis,
Testatur saluam tempus in omne fidem
Arma sed aduersi bellum minitantia Moschi
Significant longæ dura pericla viæ.
Quæ Scythicas olim missus egatus od oras
Pertulit irati dum movet ora Ducas.
Tantæ molis erat, virtutis scandere callem,
Tantæ fortunam vincere molis erat.
Frustra igitur titulos & summos quæris honores,
Quisquis es, & curas Sardanapale fugis.
Consilijs opus est, quæ rerum longior usus
Comprobat, heroæ est vi quoq; mentis opus.
Hac via virtutis tendentis ad ardua clave
Panditur, hæc titulis ianua monstrat iter.
Quam quisquis fuerit virtutis amore secutus,
Herberstainiadum iure beandus erit.

F I N I S.

Petrus Paganus
Poeta Laureatus.

